

ZBIERKA

**STANOVÍSK NAJVYŠŠIEHO SÚDU
A ROZHODNUTÍ SÚDOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

4/2015

OBSAH**Rozhodnutia vo veciach správnych**

- 36. Trovy konania** - Právo úspešného účastníka na náhradu trov konania je neoddeliteľnou súčasťou práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, preto ak súd úspešnému žalobcovi nepriznal náhradu trov konania s použitím § 250k ods. 1 tretia veta Občianskeho súdneho poriadku, musí riadne vysvetliť, aké boli dôvody takéhoto skôr výnimočného rozhodnutia.
(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. novembra 2013, sp. zn. 7 SŽi 8/2013)5
- 37. Žiadosť o poskytnutie informácií** - Žiadosť o poskytnutie informácií podľa § 14 ods. 4 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (o slobode informácií) je podaná až dňom, keď bola oznámená povinnej osobe. Nepostačuje, aby sa povinná osoba dozvedela iba o jej podaní, ale musí poznať jej obsah. Až odo dňa, v ktorom môže poznať jej obsah, dochádza aj k začatiu konania o poskytnutie informácií podľa zákona o slobode informácií.
(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. novembra 2013, sp. zn. 7 SŽi 7/2013)14
- 38. Vznik a zánik účasti samostatne zárobkovo činnnej osoby na povinnom dôchodkovom poistení** - Pre vznik účasti samostatne zárobkovo činnnej osoby na povinnom dôchodkovom poistení je rozhodujúce dosiahnutie takého príjmu, ktorý je v jednom kalendárnom roku vyšší ako vymeriavací základ podľa § 138 ods. 9 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov. Nižší príjem v kalendárnom roku má za následok zánik poistenia od 1. júla nasledujúceho kalendárneho roku bez ohľadu na podanie odhlášky z poistenia.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. septembra 2013, sp. zn. 9 So 88/2012)17
- 39. Nároky zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie** - Zachovanie nárokov zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa týka len tých druhov dôchodkov, ktoré boli upravené v zákonnej úprave platnej pred 1. januárom 2004.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. septembra 2013, sp. zn. 7 So 82/2012)20
- 40. Dávka počas vzdelávania a prípravy na trh práce a počas prípravy na pracovné uplatnenie občana so zdravotným postihnutím** - Nárok na peňažnú dávku počas vzdelávania a prípravy na trh práce a počas prípravy na pracovné uplatnenie občana so zdravotným postihnutím podľa § 48b zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov¹ môže vzniknúť len vtedy, ak je žiadateľ o dávku súčasne občanom so zdravotným postihnutím, je občanom, zaradeným v evidencii uchádzačov o zamestnanie (§ 6 ods. 2 zákona) a jeho zaškolenie alebo príprava na prácu sa vykonáva vo vzdelávacom zariadení, na pracovisku jeho zamestnávateľa alebo v chránenej dielni alebo na chránenom pracovisku vybraných podľa zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, jeho zaškolenie alebo príprava na prácu sa vykonáva na základe uzatvorenej písomnej dohody medzi občanom so zdravotným postihnutím, ktorý je uchádzačom o zamestnanie alebo záujemcom o zamestnanie a Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny a toto zaškolenie alebo príprava na prácu trvá viac ako mesiac.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. augusta 2012, sp. zn. 7 Sžso 66/2011)22
- 41. Príplatok za výkon funkcie sudcu** - Po zániku funkcie sudcu nevzniká sudcovi právo na príplatok za výkon funkcie, ak bol z nej odvolaný pre odsúdenie za úmyselný trestný čin.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. augusta 2012, sp. zn. 7 Sžso 72/2011)25
- 42. Postúpenie pohľadávky na poistnom**
I. Postúpiť pohľadávku na poistnom poistenca podľa § 149 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov môže sociálna poisťovňa len vtedy, ak by postúpením takejto pohľadávky nedošlo k zhoršeniu postavenia dlžníka.

¹ v znení zákona č. 373/2010 Z. z.

II. Môže sa tak stať len vtedy, ak by pohľadávka bola postúpená tretej osobe, ktorá vykonáva sociálne poistenie, a ktorá túto skutočnosť zohľadní po zaplatení pohľadávky dlžníka v jeho dôchodkových nárokoch minimálne v rozsahu tak, ako to po zaplatení dlžného poistného mohla urobiť samotná Sociálna poisťovňa.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. septembra 2013, sp. zn. 7 So 155/2012)27

- 43. Zánik pracovnoprávnych vzťahov** - Ak došlo k zrušeniu spoločnosti bez právneho nástupcu (§ 68 ods. 3 písm. c/ zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník) a k prechodu práv a povinností vyplývajúcich z pracovnoprávnych vzťahov na inú osobu nedošlo, zanikli všetky pracovnoprávne vzťahy medzi ňou a jej zamestnancami, ktoré trvali v čase právoplatnosti rozhodnutia o jej zrušení, od okamihu, kedy im zrušená spoločnosť ako zamestnávateľ prestala pridelať prácu.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. septembra 2013, sp. zn. 7 Sžso 31/2012)30
- 44. Výška predčasného starobného dôchodku** - Výšku predčasného starobného dôchodku nemožno porovnávať s inou dávkou podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003, lebo nárok na predčasný starobný dôchodok pred 1. januárom 2004 neexistoval.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. júna 2013, sp. zn. 9 So 110/2012)32
- 45. Invalidný dôchodok** - Dôchodcovi, ktorý sa stane invalidným podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov po vzniku nároku na starobný dôchodok, nárok na invalidný dôchodok nevznikne.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. júna 2013, sp. zn. 9 So 89/2012)34
- 46. Dôchodok za výsluhu rokov**
I. Dobou zamestnania na účely vzniku nároku na dôchodok za výsluhu rokov podľa § 40 ods. 1 písm. a) a písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) nie je doba vykonávania činnosti samostatne zárobkovo činnnej osoby.
II. Pojem „zamestnanie“ pre hodnotenie účasti na dôchodkovom zabezpečení nie je zhodný s pojmom „výkon zvýhodneného zamestnania“ pre vznik nároku na dôchodok za výsluhu rokov, kde pojem „vykonávanie zvýhodneného zamestnania“ znamená účasť na dôchodkovom zabezpečení zamestnanca (§ 6 ods. 1 písm. a/ zákona o sociálnom zabezpečení v spojení s § 2 písm. a/ a b/ zákona č. 54/1956 Zb. o nemocenskom poistení zamestnancov). Vymedzenie účasti samostatne zárobkovo činnnej osoby na dôchodkovom zabezpečení nemá súčasne za následok, že činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby je hodnotená ako zamestnanie vo zvýhodnenej pracovnej kategórii, lebo podmienky pre takúto zvýhodnenie boli v zákone o sociálnom zabezpečení osobitne definované.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. júna 2012, sp. zn. 7 So 153/2012)37
- 47. Bydlisko vo viacerých členských štátoch** - Bydlisko v jednom členskom štáte nemusí v zmysle čl. 65 ods. 5 písm. a) Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia bezpodmienečne vylučovať iné zvyčajné bydlisko v inom štáte.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. júna 2013, sp. zn. 9 Sžso 32/2012)40
- 48. Zhodnotenie obdobia poistenia v osobitnom systéme sociálneho poistenia pre výšku dôchodku** - Ak niektoré obdobie poistenia v osobitnom systéme sociálneho poistenia nebolo zhodnotených pre výšku dôchodku z osobitného systému, potom musí byť zhodnotených vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. októbra 2013, sp. zn. 9 So 139/2012)42
- 49. Sociálne zabezpečenie policajtov a vojakov** - Z ustanovení § 38, § 39 a § 128 ods.1 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vyplýva, že nemožno stotožňovať dobu potrebnú pre vznik nároku na výsluhový dôchodok (trvanie služobného pomeru v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok) a spôsob určenia sumy výsluhového dôchodku.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. novembra 2013, sp. zn. 9 So 108/2012)45
- 50. Peňažný príspevok na kúpu pomôcky – psa so špeciálnym výcvikom** - Podmienkou pre priznanie peňažného príspevku na kúpu pomôcky (vodiaceho psa so špeciálnym výcvikom) je absolvovanie výcviku používania pomôcky u osoby odborne spôsobilých na takýto výcvik v zmysle § 25 ods. 5 zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. mája 2013, sp. zn. 7 Sžso 50/2012)49

- 51. I. Majetok zdravotnej poisťovne, poisťný kmeň** - Poisťný kmeň nemôže byť majetkom zdravotnej poisťovne, a rovnako ním nemôže byť ani odplata za prípadný odplatný prevod poisťného kmeňa, lebo vykonávanie zdravotného poistenia je činnosťou vo verejnom záujme, pri ktorej sa hospodári s verejnými prostriedkami a nie s vlastným majetkom zdravotných poisťovní.
- II. Konanie o prevode poisťného kmeňa** - Z dôvodu, že poisťný kmeň ako ani odplata za prevod poisťného kmeňa nie sú majetkom zdravotnej poisťovne patriacim do konkurznej podstaty ako majetok úpadcu, správca konkurznej podstaty nie je účastníkom konania o prevode poisťného kmeňa a uvedené konanie o prevode poisťného kmeňa sa ani v zmysle § 47 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii vyhlásením konkurzu neprerušuje. Správca konkurznej podstaty rovnako nemá procesnú legitimáciu v zmysle § 47 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii iniciovať konanie o prevode poisťného kmeňa.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. júna 2013, sp. zn. 7 Sžso 40/2012)52
- 52. Pomoc v hmotnej núdzi** - Jednorazový príjem z nájmu poľnohospodárskej pôdy za 12 mesiacov, ktorý nedosahuje dvojnásobok životného minima, nemožno považovať za príjem na účely zákona o hmotnej núdzi (§ 5 ods.4 zákona). Získanie takéhoto nízkeho jednorazového príjmu preto nie je skutočnosťou rozhodujúcou pre trvanie nároku na dávky a príspevky, na ich výšku a výplatu v zmysle § 29 ods.1 až 3 zákona č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. marca 2013, sp. zn. 9 Sžso 30/2012)57
- 53. Konanie o návrhu na vydanie platobného výmeru vo veciach pohľadávok na poistnom, správca konkurznej podstaty zdravotnej poisťovne** - Správca konkurznej podstaty úpadcu, ktorým je zdravotná poisťovňa, nemôže byť účastníkom správneho konania o návrhu na vydanie platobného výmeru vo veciach pohľadávok na poistnom, lebo ide o majetok štátu, a nie o majetok úpadcu.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. apríla 2013, sp. zn. 7 Sžso 20/2012)59
- 54. Stanovisko Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny SR** - Stanovisko Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny SR je interným normatívnym aktom orgánu verejnej správy, ktorý nemôže založiť vznik právnej povinnosti pre sociálne odkázanú osobu. Obsah stanoviska nebol publikovaný v Zbierke zákonov a nezakladá preto sociálne odkázanej osobe práva ani povinnosti a jeho dodržanie od nej nemožno vynucovať a vyvodzovať z jej konania protiprávnosť.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. mája 2013, sp. zn. 7 Sžso 14/2012)65
- 55. Vymeriavací základ pre výpočet jednorazového vyrovnania** - Jednorazová mzda za dlhoročnú prácu nemusí byť so zreteľom na všetky okolnosti a podmienky jej výplaty považovaná za plnenie poskytnuté v súvislosti so skončením pracovného pomeru podľa § 138 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a môže byť plnením, ktoré sa nezahŕňa do vymeriavacieho základu zisteného podľa § 84 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. augusta 2013, sp. zn. 7 So 95/2012)70
- 56. Uplatnenie zákonného nároku, dávka v hmotnej núdzi**
- I. Zo žiadneho zákonného ustanovenia nevyplýva, že výživné nemožno plniť dobrovoľne bez súdneho rozhodnutia a že prijatie dobrovoľne poskytnutého výživného nie je uplatnením zákonného nároku.
- II. Žiadosť o dávku v hmotnej núdzi preto nemožno zamietnuť len na základe skutočnosti, že žiadateľ o dávku nepredložil orgánu verejnej správy také doklady, ktorých predloženie zákon výslovne neukladá.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. apríla 2013, sp. zn. 7 Sžso 15/2012)73
- 57. Starobný dôchodok**
- I. Okolnosť, že navrhovateľovi bol starobný dôchodok po dovŕšení dôchodkového veku podľa zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov už raz priznaný, vylučuje možnosť vzniku ďalšieho nároku na taký istý druh dôchodku (starobný dôchodok) podľa neskoršieho zákona o sociálnom poistení.
- II. Navrhovateľ má však nárok na zvýšenie starobného dôchodku za doby zamestnania, ktoré neboli zhodnotené pre nárok a výšku starobného dôchodku, pričom o zvýšení rozhodne orgán, ktorý rozhodol o priznaní starobného dôchodku.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. novembra 2011, sp. zn. 9 So 134/2010)75
- 58. Odchodné profesionálneho vojaka** - Pre určenie nároku na odchodné a jeho výšku je rozhodujúca skutočná doba trvania služobného pomeru bez zvýšenia o tzv. zvýhodnené hodnotenie niektorých dôb služby.

-
- (Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. septembra 2012, sp. zn. 9 Sžso 74/2011)78
- 59. Vymeriavací základ na určenie výšky odchodného policajta** - Náhrada vyplatená policajtovi za nevyčerpanú riadnu dovolenku nie je služobným príjmom, ktorý má byť zahrnutý do vymeriavacieho základu na určenie výšky odchodného.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. novembra 2012, sp. zn. 9 Sžso 83/2011)81
- 60. Lehota na podanie žaloby** - Plynutie dvojmesačnej lehoty na podanie žaloby proti právoplatnému rozhodnutiu správneho orgánu, ktoré bolo predmetom konania o mimoriadnom opravnom prostriedku podľa Správneho poriadku, sa týmto konaním neprerušuje ani nezastavuje. Po jej márnom uplynutí súd už nemá právomoc na preskúmanie jeho zákonnosti a dôvodnosti žaloby, ktorá bola proti nemu podaná.
(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. novembra 2011, sp. zn. 9 Sžso 55/2011)84

36. ROZHODNUTIE

Právo úspešného účastníka na náhradu trov konania je neoddeliteľnou súčasťou práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, preto ak súd úspešnému žalobcovi nepriznal náhradu trov konania s použitím § 250k ods. 1 tretia veta Občianskeho súdneho poriadku, musí riadne vysvetliť, aké boli dôvody takéhoto skôr výnimočného rozhodnutia.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. novembra 2013, sp. zn. 7 Sži 8/2013)

Krajský súd v B. B. (ďalej aj „krajský súd“ alebo „súd prvého stupňa“) napadnutým rozsudkom zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. d) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) fiktívne odvolacie rozhodnutie žalovaného, doručené žalobcovi 7. apríla 2013, ako aj prvostupňové fiktívne rozhodnutie žalovaného doručené žalobcovi 9. marca 2013 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. O náhrade trov konania rozhodol s poukazom na § 250k ods. 1 vety tretej OSP v spojení s § 2 OSP tak, že úspešnému žalobcovi náhradu trov konania nepriznal z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Krajský súd vo vzťahu k napadnutému výroku o náhrade trov konania s poukazom na § 250k ods. 1 vety tretej OSP dôvodil, že v citovanom ustanovení v konaniach vedených na základe žalôb podľa druhej hlavy piatej časti OSP je pre náhradu trov konania uvedená výnimka zo zákonnej zásady zodpovednosti účastníkov za výsledok konania (prvá veta citovaného ustanovenia), ktorá spočíva v možnosti súdu nepriznať, či znížiť náhradu trov konania žalobcovi, ktorý v konaní mal úspech celkom alebo sčasti. Hoci bližšie podmienky pre nepriznanie alebo zníženie trov konania zákon neupravuje, ustanovuje, že súd takto môže postupovať, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa, pričom posúdenie splnenia podmienok pre postup podľa takejto úpravy je výlučne na úvahe súdu.

Uviedol, že dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré nepriznal žalobcovi náhradu trov konania spočívajú v povahe sporu, teda v okolnostiach daného prípadu a v danej veci prihliadol najmä na skutočnosť, že žalobca požadoval sprístupnenie informácií od 495 obcí len v bansko-bystrickom kraji (a rovnaké žaloby podal aj v ďalších štyroch krajoch) takým spôsobom, že obce nie vždy boli schopné v lehote reagovať, pričom nepreukázal snahu získať požadované informácie aj iným, dostupnejším a efektívnejším spôsobom ohľadom všetkých obcí, napr. prostredníctvom Združenia miest a obcí Slovenska (ďalej len „ZMOS“), resp. inou formou zaslania žiadosti a podobne, čo značne spochybnilo skutočný úmysel žalobcu získať požadované informácie a naopak, podanie množstva žalôb proti obciam, kde žalobca uplatňuje v každom konaní náhradu trov konania v plnej výške (pre obce nie zanedbateľnej), svedčí o tom, že žalobca mal väčší záujem na priznaní trov konania, ako na sprístupnení požadovaných informácií.

Vychádzajúc z podstaty žalôb medzi jednotlivými obcami a žalobcom vo veci nesprístupnenia požadovaných informácií v zmysle zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o slobode informácií“) poukázal na skutočnosť, že prostriedkom k riešeniu týchto sporov by nemalo byť obštrukčné využívanie zákona. Podľa jeho názoru žalobca svojím chovaním, ktoré je inak právom dovolené, sledoval vyvolanie konaní na základe podaných žalôb, ktoré svojou podstatou k poskytnutiu informácií neprispievajú, t.j. žaloby samé o sebe nie sú prostriedkom, ktoré by sprístupnili informácie a uviedol, že v danej veci ide o zdanlivý výkon práva, pretože jeho účelom nie je právo vykonať, ale samoučelne napadnúť postup správneho orgánu opravným prostriedkom (žalobou), zatiaľ čo dosiahnutie vlastného zmyslu a účelu sledovaného zákonom o slobodnom prístupe k informáciám je pre žalobcu nepochybne vedľajšie, keď v žiadnom z konaní nepreukázal ďalšiu snahu o získanie požadovaných informácií, ktoré je možné zistiť na verejne prístupných webových stránkach.

Zdôraznil ďalej, že samotný počet podaných žalôb nie je jediným relevantným ukazovateľom pre konštatovanie súdu o existencii dôvodov hodných osobitného zreteľa, ale túto skutočnosť zohľadnil v spojení s ďalšími skutočnosťami týkajúcimi sa danej veci, či pomerov na strane účastníkov konania. Zohľadnil aj

okolnosť, že žalobca rovnaké žaloby podal hromadne, v žalobách sú predmetom konania typovo rovnaké veci po skutkovej i právnej stránke (s drobnými odlišnosťami v dôsledku skutkových okolností), žaloby sú takmer identické, čím je daná i nízka právna zložitosť a časová náročnosť poskytnutých úkonov právnej služby v dôsledku toho, že žaloby sú podané elektronicky, v ktorých sú menené len identifikačné údaje žalovanej strany a sú v nich nepatrné odchýlky, vzhľadom na skutkový stav v tej - ktorej obci. Rovnako dospel k záveru, že vzhľadom na predmet sporu ani právna argumentácia uvedená v žalobe nie je obzvlášť náročná a aj preto, že žaloby sú generované počítačom, nemožno považovať uplatnené trovy konania za primerané.

Rovnako nepovažoval za právne relevantnú námietku žalobcu na obligatórne zastúpenie advokátom v predmetnej veci s poukazom na § 250k ods. 1 OSP, ktorý súdu umožňuje, aby podľa vlastnej úvahy nepriznal úspešnému žalobcovi náhradu trov konania, ak zistí dôvody hodné osobitného zreteľa.

Vo vzťahu k otázke primeranosti náhrady trov konania poukázal aj na rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky zo 14. septembra 2011, sp. zn. I. ÚS/3698/10, v ktorom ústavný súd označil za dôkaz patologického stavu českého civilného procesu, ak sa súdne konania vedú nie kvôli úspechom vo veci samej, ale predovšetkým kvôli náhrade trov konania. Zároveň uviedol, že Okresný súd v Ústí nad Labem označil za nemorálny biznis priznávať trovy za „formulárové“ žaloby, pričom sťažnosti na Ústavnom súde Českej republiky proti týmto rozhodnutiam boli pre zjavnú neopodstatnenosť odmietnuté.

Napokon pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z § 2 OSP, v zmysle ktorého v občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, uskutočňujú výkon rozhodnutí, ktoré neboli splnené dobrovoľne, a dbajú pri tom na to, aby nedochádzalo k porušovaniu práv a právom chránených záujmov fyzických a právnických osôb a aby sa práva nezneužívali na úkor iných osôb.

Proti rozsudku krajského súdu v časti výroku o náhrade trov konania podal žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu v zákonnej lehote odvolanie. Namietal, že konanie má iné vady, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo výroku o trovách konania [odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. b) OSP] a že napadnutý rozsudok vo výroku o trovách konania vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci [odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. f) OSP].

Predovšetkým namietal, že konanie krajského súdu je zaťažené vadou, ktorá mala za následok nepredvídateľnosť a prekvapivosť napadnutého rozsudku. V tejto súvislosti poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. IV. ÚS 248/08, z ktorého vyplýva, že hranice sudcovskej úvahy sú dané účelom právnej úpravy náhrady trov konania, ktorá jej nepriznanie úspešnému účastníkovi pripúšťa len ako výnimku zo všeobecného procesného princípu zodpovednosti za výsledok sporového konania a rovnako poukázal na nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 24/2010 z 8. apríla 2010, z ktorého vyplýva, že nepriznaním účelne vynaložených trov konania dochádza v podstate k popretiu úspechu sťažovateľa v súdnom konaní.

Ďalej namietal, že krajský súd rozhodol vo výroku o trovách konania o nepriznaní náhrady trov konania bez toho, aby mu umožnil akokoľvek sa vyjadriť k otázke nesplnenia podmienok pre nepriznanie náhrady trov konania a na pojednávaní 19. júna 2013 ho neoboznámil, že predmetom rozhodovania bude aj naplnenie podmienok pre úplné nepriznanie náhrady trov konania, napriek tomu, že bol v konaní úspešný. Týmto postupom podľa jeho názoru krajský súd zaťažil konanie vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo výroku o trovách konania (§ 205 ods. 2 písm. b) OSP).

Poukázal aj na skutočnosť, že krajský súd paradoxne v odôvodnení cituje nález Ústavného súdu Českej republiky zo 14. septembra 2011, sp. zn. I. ÚS 3698/10, ktorý však jeho závery jednoznačne potvrdzuje, keďže v uvedenej veci musel český ústavný súd zrušiť pre protiústavnosť rozhodnutie všeobecného súdu pre to isté, čoho sa dopustil krajský súd.

Nesprávne právne posúdenie veci vo výroku o trovách konania spočívalo v absencii dôvodov hodných osobitného zreteľa a v nepriznaní nepriameho účinku, čo je v rozpore s právom Európskej únie.

Absencia dôvodov hodných osobitného zreteľa spočíva podľa názoru žalobcu v skutočnosti, že krajský súd nesprávne posúdil povahu sporu, ktorá spočíva v okolnostiach daného prípadu, ktorými je podľa názoru súdu prepojenie žaloby na údajných 495 žiadostí, zaslaných obciam v Banskobystrickom kraji. Žalobca pravdivosť tohto záveru súdu poprel. Uviedol, že na súd sa obrátil iba vtedy, keď povinná osoba požadované informácie nespřístupnila. Namietal, že dôvodom hodným osobitného zreteľa, pre ktorý nemožno priznať úspešnému účastníkovi náhradu trov konania, nemôže byť oprávnený výkon práva, ktorým realizoval žalobca svoj predmet činnosti, aj keď podal niekoľko žiadostí súčasne.

K ďalšiemu dôvodu, pre ktorý mu podľa názoru krajského súdu nemožno priznať náhradu trov konania, uviedol, že od doručenia žiadosti do podania žaloby uplynuli viac ako dva mesiace a ak teda žalovaný nestihol zareagovať na žiadosť v zákonnej lehote 8 pracovných dní, ba ani na odvolanie, mal dostatok možností urobiť tak do dňa podania žaloby (teda viac ako dva mesiace po podaní žiadosti), a že s ohľadom na lehotu podľa § 250b ods. 1 OSP nemohol čakať dlhšie. Ak teda podľa názoru krajského súdu žalovaný nestihol včas reagovať (čo ani žalovaný netvrdil), išlo o okolnosť na strane žalovaného.

Ďalej namietal, že snahu získať požadované informácie aj iným dostupnejším a efektívnejším spôsobom, napríklad prostredníctvom ZMOS alebo inou formou zaslania žiadosti nemal, ani ju nemusel takýmto spôsobom prejaviť, lebo ZMOS je subjektom súkromného práva, je združením právnických osôb a nie je povinnou osobou podľa § 2 zákona o slobode informácií. Z uvedeného dôvodu žiadosť adresoval žalovanému priamo práve preto, že potreboval autentickú informáciu poskytnutú štatutárnym orgánom alebo poverenou osobou, priamo od povinnej osoby, ktorej sa žiadosť o poskytnutie informácií týka a disponuje ňou a pre jeho účely mu nepostačovalo požadované informácie nájsť „niekde“ na internete. Namietal, že nemal povinnosť preukazovať svoju snahu získať informácie „inak“ a zdôraznil, že § 3 ods. 3 zákona o slobode informácií obsahuje imperatív, vylučujúci možnosť skúmať právny alebo iný dôvod, či záujem, pre ktorý sa informácia požaduje (rozsudok Súdneho dvora zo 14. februára 2012, FLACHGLAS TORGAU GMBH, vec C-204/09, bod 31). Odvolával sa aj na rozhodnutie najvyššieho súdu z 9. novembra 2010, sp. zn. 3Sžf/12/2010, z ktorého vyplýva, že „za dôvod hodný osobitného zreteľa v zmysle citovaného ustanovenia OSP nemožno považovať takú skutočnosť, ktorá vo svojej podstate znamená porušenie zákona. Takýto výklad by bol arbitrárny, lebo zásadne popiera účel a význam tohto ustanovenia“.

Rovnako označil za nelogické vymedzenie dôvodu hodného osobitného zreteľa odkaz na výber poštovej komunikácie, v rámci ktorej by musel ako ekologická organizácia radšej rozposlať stovky listov, prípadne stovky odvolaní. Tým, že svoju žiadosť podal e-mailom a požadované informácie požadoval sprístupniť e-mailom, zvolil spomedzi všetkých spôsobov komunikácie tú najhospodárnejšiu, najjednoduchšiu a najlacnejšiu formu, lebo nechcel žalovaného zaťažovať nákladmi na poštovné a tlač a tvrdil, že využil rovnocennú formu a spôsob sprístupnenia informácie, ako je písomná forma.

Nesúhlasil s tvrdením krajského súdu, že samotné podanie žaloby neprispieje k sprístupneniu informácií, práve naopak je podľa jeho názoru prostriedkom pre sprístupnenie informácií, pretože bez zrušenia rozhodnutia žalovaného súdom nemôže žalobca napríklad uplatniť nárok na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, resp. je založená prekážka rozhodnutej veci, no v neposlednom rade je daný objektívny stav protiprávnosti, ktorý možno odstrániť len žalobou podľa druhej hlavy piatej časti OSP. Pokiaľ mal krajský súd až natoľko na zreteli, aby sa žalobca skutočne dostal k požadovaným informáciám inak než podaním žaloby a riskoval tak zmeškanie lehoty podľa § 250b ods. 1 OSP, mal postupovať podľa § 250j ods. 6 OSP, čím stav objektívnej neistoty mohol jednoducho odstrániť. Dodal, že on sám nemôže tento postup využiť, lebo využiteľnosť tohto ustanovenia závisí od vyjadrenia žalovaného.

Nesúhlasil s názorom krajského súdu, že podával hromadné žaloby a s poukazom na ustanovenie § 42a OSP namietal, že v danom prípade nešlo o hromadné podanie, lebo žaloby boli editované počas približne 1,5 mesiaca, pričom boli dennodenne zasielané krajskému súdu, čo vyžadovalo každodennú pripravenosť právneho zástupcu žalobcu fyzicky vykonať editáciu žalôb a niekoľkostupňovú mechanickú autorizáciu prostredníctvom PIN kódov pred elektronickým podpísaním každej jednej žaloby a ostatných dokumentov, odosielaných do podateľne súdu, a následne zaslať tieto dokumenty elektronickou poštou. Okrem toho tvrdil, že krajský súd svojvoľne prihliadol iba na podanú žalobu a nezohľadnil, že okrem podania žalôb, čo bol len jeden úkon, boli

vykonané aj ďalšie individuálne úkony, a to vyjadrenia k veci samej zo 6. júna 2013 a tiež úkon – účasť na pojednávaní 19. júna 2013, ktorý z povahy veci nemožno považovať za hromadný. V súvislosti s účasťou na pojednávaní dôvodil, že právny zástupca sa musel dostaviť na pojednávanie, išlo o účelne vynaložené výdavky a účelne vykonaný úkon právnej pomoci, no napriek tomu mu krajský súd nepriznal náhradu trov ani len za tento úkon.

Napokon poukazoval vo vzťahu k „formulárovým“ žalobám aj na českú rozhodovaciu činnosť, konkrétne na nález českého ústavného súdu zo 14. septembra 2011, sp. zn. I. ÚS 3698/10 a na bližšie nešpecifikované rozhodnutie Okresného súdu v Ústí nad Labem. Zdôraznil, že uvedený nález ústavnú sťažnosť neodmietol, ale jej vyhovel práve preto, že Okresný súd v Tepliciach a Krajský súd v Ústí nad Labem sa dopustili toho istého pochybenia, akého sa dopustil krajský súd, teda že žalobcovi nedali možnosť vyjadriť sa k nepriznaniu nároku na náhradu trov konania.

Poukazoval aj na rozpor s právom Európskej únie a na nepriznanie nepriameho účinku. Konkrétne tvrdil, že právo Európskej únie (Aarhurský dohovor, ako aj smernica č. 2003/4) výrazne a opakovane na rôznych miestach právnej úpravy z hľadiska svojho účelu a cieľa akcentujú skutočnosť, že žiadateľom o informácie o životnom prostredí sa nesmú na úrovni legislatívy a aplikácie práva vytvárať bariéry v prístupe k spravodlivosti, ktoré budú v konečnom dôsledku znemožňovať reálny a efektívny prístup k spravodlivosti, t.j. k súdnemu prieskumu nezákonných rozhodnutí na úseku práva na prístup k informáciám (rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 11. apríla 2013, David Edwards a Lilian Pallikaropoulos, C-260/11, bod 28). V uvedenom rozsudku sa uvádza, že „Požiadavka „nie dostupne drahých“ trov konania vyplýva v oblasti životného prostredia z dodržiavania práva na účinný prostriedok nápravy zakotveného v článku 47 Charty základných práv Európskej únie, ako aj zo zásady efektivity, podľa ktorej procesné podmienky žalôb určených na zabezpečenie ochrany práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva Únie, nesmú prakticky znemožniť alebo nadmerne sťažiť výkon práv, ktoré priznáva právny poriadok Únie.“ V danom prípade sa uvedené znemožnenie, resp. nadmerné sťaženie prejavuje v tom, že síce mohol a môže podať žalobu proti správne rozhodnutiu žalovaného, no svojvoľný výklad § 250k ods. 1 tretia veta OSP zo strany krajského súdu mu v konečnom dôsledku prakticky znemožňuje a nadmerne sťažuje prístup k súdu, a to z dôvodu, že vzhľadom na obligatórne zastúpenie advokátom (§ 250a OSP) a so zreteľom na nemožnosť požiadať o ustanovenie bezplatného zástupcu z radov advokátov, keďže je právnickou osobou [§ 30 OSP v spojení s § 4 ods. 1 písm. f/ zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z.z. (ďalej len „zákon o advokácii“)] je odkázaný na využitie komerčných služieb advokátov, ktorí nemajú povinnosť, len možnosť poskytnúť právnu službu bezodplatne (§ 24 ods. 4 zákona o advokácii). Uviedol ďalej, že uvedeným postupom dochádza v jeho prípade k značnému sťažovaniu prístupu k súdu, k zásadnému odradzovaniu od možnosti využiť súdnu ochranu a tým jednoznačne k vzniku istej formy jeho penalizácie, hoci sa nedopustil žiadneho protiprávneho konania a vo veci samej bol úspešný („nepriznaním účelne vynaložených trov konania dochádza v podstate k popretiu úspechu sťažovateľa v súdnom konaní“ – nález ústavného súdu z 8. apríla 2010, sp. zn. IV. ÚS 24/2010-39).

Záverom poukázal na skutočnosť, že krajský súd mal vyložiť § 250k ods. 1 tretia veta OSP spôsobom, ktorý by bol eurokonformný, teda spôsobom, ktorý by sledoval naplnenie účelu vyššie uvedených právnych aktov Európskej únie a judikatúry Súdneho dvora, a to tak, že by nebol nepriznaním náhrady trov konania penalizovaný a nebol by mu prakticky znemožnený a nadmerne sťažený výkon práv, ktoré priznáva právny poriadok Únie.

V závere svojho odvolania uviedol, že krajský súd o trovách konania rozhodol vecne nesprávne, pretože neboli splnené žiadne podmienky pre postup podľa § 250k ods. 1 tretia veta OSP, teda ani pre čiastočné, ale ani úplné nepriznanie náhrady trov konania. Práve naopak, okolnosti, ktoré považoval krajský súd za mimoriadne a súčasne zakladajúce dôvody pre nepriznanie náhrady trov konania, boli podľa žalobcu štandardné okolnosti priamo predvídateľné právnou úpravou odôvodňujúcou priznanie náhrady trov konania.

V súlade s ustanovením § 11 ods. 4 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších

predpisov (ďalej len „vyhláška“) vyčíslil a uplatnil náhradu trov konania v sume 655,11 €, ktorá suma pozostáva z odmeny za prípravu a prevzatie zastúpenia v sume 130,16 €, z odmeny za prípravu a podanie žaloby, t.j. podanie vo veci samej v sume 130,16 €, z odmeny za prípravu a podanie vyjadrenia zo 6. júna 2013, t.j. podanie vo veci samej v sume 130,16 €, z odmeny za účasť na meritórnom pojednávaní 19. júna 2013 v sume 130,16 €, z odmeny za prípravu a podanie odvolanie proti trovám konania, teda nemeritórne podanie v sume 65,08 €, z režijného paušálu za rok 2013 5x 7,81 €, (spolu 39,05 €) z hotových výdavkov v sume 10,10 € (cestovné za použitie verejnej autobusovej dopravy 18. júna 2013 za cestu na pojednávanie) účtoval 1/9 zo skutočných nákladov v sume 11,20 € s analogickým použitím § 17 ods. 2 vyhlášky, lebo právny zástupca sa zúčastnil 19. júna 2013 deviatich pojednávaní v sume 1,24 €, cestovné za použitie verejnej železničnej dopravy 19. júna 2013 (cesta z pojednávania) účtuje sa 1/9 zo skutočných nákladov v sume 13,80 € s analogickým použitím § 17 ods. 2 vyhlášky, lebo právny zástupca sa zúčastnil 19. júna 2013 deviatich pojednávaní v sume 1,53 €, náklady spojené s ubytovaním z 18. júna 2013 na 19. júna 2013, pričom účtoval 1/9 zo skutočných nákladov v sume 66 € s analogickým použitím § 17 ods. 2 vyhlášky, lebo sa právny zástupca zúčastnil 19. júna 2013 deviatich pojednávaní v sume 7,33 €, za stratu času stráveného cestovaním na pojednávanie 18. júna 2013 v rozsahu 7 polhodín (19,45 h – 23,00 h) á 13,01 € za začatú polhodinu, spolu 91,07 € (účtuje 1/9 s analogickým použitím § 17 ods. 2 vyhlášky, lebo právny zástupca sa zúčastnil 19. júna 2013 deviatich pojednávaní) v sume 10,12 € a za stratu času stráveného cestovaním z pojednávania 19. júna 2013 v rozsahu 7 polhodín (14,25 h – 17,57 h) á 13,01 € za začatú polhodinu, spolu 91,07 € (účtuje 1/9 s analogickým použitím § 17 ods. 2 vyhlášky, lebo právny zástupca sa zúčastnil 19. júna 2013 deviatich pojednávaní) v sume 10,12 €.

Z vyššie uvedených dôvodov žiadal, aby odvolací súd rozsudok Krajského súdu v B. B. z 19. júna 2013, č.k. 23S/73/2013-43, vo výroku o trovách konania zmenil a uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 655,11 € na účet právneho zástupcu žalobcu, a to do troch dní odo dňa právoplatnosti uznesenia.

Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobcu uviedol, že listom z 24. mája 2013 číslo 95/2013 žalobcovi sprístupnil informácie, ktoré mal k dispozícii. Poukázal na skutočnosť, že právny zástupca žalobcu požiadal žiadosťou so zaručeným elektronickým podpisom na adresu elektronických podateľní 495 obcí o poskytnutie informácií a vedel, že obce v rámci Slovenskej republiky nie sú technicky vybavené, aby mohli otvoriť elektronickú poštu so zaručeným elektronickým podpisom. Uviedol tiež, že aj obec D. nie je technicky vybavená, aby mohla elektronickú poštu otvoriť, preto musela požiadať odborníka na výpočtovú techniku, aby technicky spracoval žiadosť žalobcu tak, aby bola pre obec čitateľná. Okrem toho uviedol, že keď starosta obce D. nemohol predmetnú žiadosť otvoriť, požiadal právneho zástupcu žalobcu o zaslanie žiadosti v inom formáte (Word, PDF, Open Office), avšak žalobca na túto žiadosť nereagoval, ako nereagoval na žiadosti iných starostov obcí. Vyslovil názor, že právny zástupca žalobcu nemal v skutočnosti úmysel získať informácie, lebo všetky sú zverejnené na internetových stránkach, ale sledoval nemorálny biznis. Žiadal preto, aby odvolací súd rozsudok Krajského súdu v B. B. potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 vety prvej OSP) preskúmal rozsudok v napadnutej časti, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu napadnutom odvolaním (§ 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 vety prvej OSP) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 250k ods. 1 OSP ak mal žalobca úspech celkom alebo sčasti, súd mu proti žalovanému prizná právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu trov konania. Ak bolo rozhodnutie správneho orgánu zrušené z dôvodu podľa § 250j ods. 3, súd žalobcovi prizná úplnú náhradu trov konania. Môže tiež rozhodnúť, že sa náhrada trov celkom alebo sčasti neprizná, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupu orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb, ako aj rozhodnutí, ktorými práva a právom chránené záujmy týchto osôb môžu byť priamo dotknuté (§ 244 ods. 1,2 OSP).

Podstatou správneho súdnictva je ochrana práv občanov a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní; ide o právny prostriedok, ktorý umožňuje, aby každá osoba, ktorá sa cíti byť rozhodnutím či

postupom orgánu verejnej správy poškodená, sa mohla domáhať ochrany svojich porušených alebo ohrozených práv na súde, ako na nezávislom orgáne a aby tak mohla začať konanie, v ktorom správny orgán už nebude mať autoritatívne postavenie, ale bude účastníkom konania s rovnakými právami, ako ten, o koho práva v konaní ide.

Zo spisov vyplýva, že krajský súd napadnutým rozsudkom zrušil fiktívne rozhodnutie žalovaného, doručené žalobcovi 7. apríla 2013, ako aj fiktívne rozhodnutie prvostupňového orgánu, doručené žalobcovi 9. marca 2013 podľa § 250j ods. 2 písm. d) OSP a vec mu vrátil na ďalšie konanie dôvodiac vydaním fiktívnych rozhodnutí (§ 18 ods. 3 a § 19 ods. 3 zákona o slobode informácií), ktoré nespĺňajú náležitosti riadne odôvodneného rozhodnutia v zmysle § 47 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov, a preto sú svojou povahou nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov. Výrok o nepriznaní náhrady trov konania v konaní úspešnému žalobcovi odôvodnil dôvodmi hodnými osobitného zreteľa (§ 250k ods. 1 veta tretia OSP).

Účastníci sa proti rozsudku súdu prvého stupňa vo veci samej neodvolali, ale rozhodnutie o trovách konania napadol odvolaním žalobca. V dôsledku jeho odvolania musel odvolací súd skúmať, či rozhodnutie súdu prvého stupňa zodpovedá zákonu, teda či súd rozhodol o trovách na základe skutočného stavu veci a či rozhodnutie správne právne zdôvodnil.

Ustanovenie § 250k ods. 1 veta tretia OSP umožňuje súdu, aby v rámci svojho uváženia v medziach tohto zákonného ustanovenia celkom alebo sčasti nepriznal náhradu trov konania úspešnému žalobcovi, ktorému inak náhrada trov konania patrí.

Dôvodom na aplikáciu uvedeného ustanovenia môžu byť len dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré občiansky súdny poriadok neuvádza, pričom konkrétne dôvody, vzťahujúce sa na ten ktorý konkrétny prípad, ponecháva na úvahu súdu, ktorá však musí mať svoje zhmotnenie v odôvodnení rozhodnutia. Inak povedané, z odôvodnenia rozhodnutia súdu, ktorý vo vzťahu ku v konaní úspešnému žalobcovi použil tretiu vetu ustanovenia § 250k ods. 1 OSP a nepriznal mu náhradu trov konania, musia byť zrejme dôvody, ktoré súd k takémuto skôr výnimočnému rozhodnutiu viedli, lebo právo úspešného účastníka na náhradu trov konania je imanentnou súčasťou práva na súdnu ochranu, zakotveného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Z uvedeného preto vyplýva, že takéto rozhodnutie súdu nemôže byť založené len na marginálnych dôvodoch.

Zo spisov vyplýva, že súd prvého stupňa detailne rozobral dôvody, ktoré ho k tomuto rozhodnutiu viedli.

Napriek skutočnosti, že rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej je právoplatný a že žalobca vo veci samej v konaní pred súdom prvého stupňa úspech mal, zostala odvolaciemu súdu povinnosť posúdiť existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa, pre ktoré žalobcovi s poukazom na § 250k ods. 1 OSP nepriznal náhradu trov konania. Musel tak postupovať bez ohľadu na dôvody, pre ktoré súd prvého stupňa rozhodol pri použití citovaného zákonného ustanovenia a bez ohľadu na skutočnosť, či rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej, ktorý nadobudol v uvedenej časti právoplatnosť, považuje za vecne správny.

Pri posudzovaní existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa nemohol ponechať bez povšimnutia niekoľko okolností. Odvolací súd zdôrazňuje, že až v súdnom konaní žalobca predložil žiadosť, z ktorej sa žalovaný mohol dozvedieť, ktoré informácie od žalovaného požadoval a až v súdnom konaní bolo zistené, že žalobca požadoval prístupnosť informácií, ktoré sú verejne prístupné na internetových stránkach príslušných povinných osôb (a ktoré mohli byť dôvodom pre rozhodnutie o neposkytnutí informácií zo strany žalovaného). Žalobca nepostupoval zvyčajným spôsobom s cieľom získať požadované informácie, ale jeho cieľ bol zjavne šikanózný. Šikanózne správanie žalobcu vo vzťahu k žalovanému je doložené nielen skutočnosťou, že neodpovedal na odôvodnenú a ústretovú požiadavku žalovaného, aby oznámil obsah žiadosti spôsobom, ktorý bol žalovanému technicky dostupný, ale ani neprejavil vážny záujem požadované informácie inak získať od príslušných povinných osôb, medzi ktorými žalovaný nebol. Vyplýva to zo skutočnosti, že zhromažďovanie a evidovanie požadovaných informácií nepatrilo do jeho vecnej pôsobnosti. Žalobca zaslaním svojej žiadosti o informácie na neexistujúcu elektronickú adresu žalovaného sledoval zrejme len cieľ poukázať na neochotu orgánov samosprávy poskytnúť mu informácie (čo nezodpovedalo vykonanému dokazovaniu v uvedenej veci aj vzhľadom na komunikáciu starostu žalovaného so žalobcom a vzhľadom na nečinnosť žalobcu pri poskytnutí súčinnosti) a z takéhoto jeho konania možno vyvodiť aj cieľ získať na ich úkor zisk, spočívajúci v náhrade trov konania, pričom takýto zisk by bol aj podľa názoru odvolacieho súdu neprímeraný vynaloženému úsiliu žalobcu. Samotné distribuovanie žalôb rovnakého textu len na iné adresy obcí (č.l. 23 súdneho spisu) neznamená poskytnutie prímeranej právnej pomoci zo strany advokáta, ktorý žalobcu zastupoval. V dôsledku skutočnosti, že

žalovaný nepoznal obsah žiadosti, ktorá mu bola zaslaná na neexistujúcu adresu elektronickej podateľne vzbudzuje pochybnosť záver, či konanie o poskytnutie informácií bolo začaté, (pozri uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. novembra 2013 sp. zn. 7SŽi 7/2013), a teda či žalobca dostal v skutočnosti kvalitnú právnu pomoc, ak jeho právny zástupca nevykonal potrebné úkony na získanie informácií a ak postupoval nekvalifikovane. Možno dokonca poukázať na skutočnosť, že aj po zrušení fiktívnych rozhodnutí žalovaného bude jeho úlohou v konaní podľa zákona o slobode informácií skúmať, či k začatiu konania naozaj došlo a skúmať dôvod na prípadné zastavenie konania.

Vzhľadom na technické vybavenie žalovaného a technickú nemožnosť, aby prevzal zásielku, obsahujúcu žiadosť o informácie, možno právne kroky žalobcu označiť za nedostatočne právne kvalifikované, alebo za zneužívanie práva na informácie pri používaní zákona o slobode informácií. Treba zdôrazniť, že zákon o slobode informácií je založený na jednoduchosti a sleduje, aby sa naplnil jeho zmysel a účel, ktorým je poskytovanie informácií a nie vydávanie fiktívnych rozhodnutí, ktoré dosahoval žalobca svojím zvoleným postupom.

Najvyšší súd musel pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa prihliadať pri dôvodnosti odvolania žalobcu v časti rozsudku, týkajúceho sa náhrady trov konania, na všetky okolnosti konania a musel skúmať skutočný prejav vôle žalobcu, smerujúci k sprístupneniu informácií, aj s prihliadnutím na obsah jeho odvolania, v ktorom žalobca poukazuje na imperatív, ktorý vylučuje možnosť skúmať právny alebo iný dôvod, či záujem, pre ktorý sa informácia podľa zákona o slobode informácií požaduje.

Odvolací súd z hľadiska tejto námietky žalobcu pripomína, že žalovaný a ani súd prvého stupňa neskúmali dôvod, pre ktorý sa informácia požaduje, lebo žalovaný nepoznal a ani poznať nemohol (vzhľadom na správanie sa žalobcu), že žalobca skutočne žiada o poskytnutie informácií a nepoznal a ani poznať nemohol samotný obsah jeho žiadosti. Táto skutočnosť už samotná postačuje ako dôvod hodný osobitného zreteľa, pre ktorý súd podľa § 250k ods. 1 OSP žalobcovi náhradu trov konania nemusel priznať.

Odvolací súd nehodnotí postup žalobcu, ktorý aj na podanie jednoduchej žiadosti o sprístupnenie informácií splnomocnil advokáta, ani mu nebráni, aby ho v konaní pred žalovaným zastupoval advokát, ale vo vzťahu k uplatnenej náhrade trov konania, možno jeho krok hodnotiť ako neefektívny a trovy konania, ktoré mu vznikli, ako vynaložené neúčelne, lebo žiadosť o poskytnutie informácií nevyžaduje osobitnú právnu formu (aj keď musí byť zaslaná na správnu adresu).

Možno pripomenúť, že žalobca vznikol registráciou na Ministerstve vnútra Slovenskej republiky 8. februára 2013 a už 22. februára 2013 (podľa tvrdenia žalobcu, nakoľko žalovaný tvrdí, že mu email zaslaný nebol) bola doručená emailom žalovanému žiadosť o sprístupnenie informácií, ktorá bola podpísaná zaručeným elektronickým podpisom právneho zástupcu žalobcu. Už samotný fakt, že žalobca v tak krátkom časovom odstupe po svojom vzniku bez využitia svojho petičného práva zvolil na účely podania žiadosti o sprístupnenie informácií advokáta, vyvoláva pochybnosti o skutočnej vôli žalobcu získať informácie podľa zákona o slobode informácií a vyvoláva oprávnené presvedčenie, že žalobca mal pri vynaložení minimálneho úsilia prioritne záujem na náhrade trov konania, ktorých čiastka nie je zanedbateľná, a nie skutočný záujem na sprístupnení informácií, verejne dostupných na oficiálnych webových stránkach príslušných orgánov verejnej správy. Námietka žalobcu, že ho nemožno nútiť, aby informácie získaval pokútne na internetových stránkach sa preto prieči nielen obsahu vykonaného dokazovania, ale je v rozpore s jeho vlastnou filozofiou, v rámci ktorej presadzuje elektronickej komunikácii s orgánmi verejnej správy nad rámec ich zákonných povinností, ale aj mimo ich technického vybavenia.

Pokiaľ žalobca vo svojom odvolaní argumentuje nálezom Ústavného súdu Českej republiky zo 14. septembra 2011 sp. zn. I. ÚS 3698/10, (ktorým skutočne ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovel a neodmietol ju, ako to nesprávne v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval krajský súd), treba uviesť, že odkaz na rozhodnutie orgánu súdnej ochrany ústavnosti Českej republiky, ktoré nijako súdy Slovenskej republiky nezaväzuje (§ 135 ods. 1 OSP), a teda nemôže byť dôvodom vedúcim k zmene napadnutého rozsudku. Zodpovedá skutočnosti, že slovenský právny systém a český právny systém sú navzájom veľmi blízke, nie sú však totožné, a preto bez ďalšieho podrobného poznania právneho systému iného štátu rozhodnutia súdov Českej republiky nemožno v praxi súdov Slovenskej republiky automaticky aplikovať a považovať ich za prameň nášho práva. Pokiaľ aj súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia argumentoval okrem iného aj rozhodnutím Ústavného súdu Českej republiky nemožno mu však tento postup vytýkať, keď z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyvodil len záver o princípe citovaného rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky z hľadiska výroku o náhrade trov konania.

Pokiaľ žalobca v odvolaní poukazoval na rozhodnutie najvyššieho súdu z 9. novembra 2010, sp. zn. 3Sžf/12/2010, v zmysle ktorého „za dôvod hodný osobitného zreteľa v zmysle citovaného ustanovenia OSP nemožno považovať takú skutočnosť, ktorá vo svojej podstate znamená porušenie zákona...“, treba pripomenúť skutočnosť, že ani právoplatný rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým boli zrušené fiktívne rozhodnutia žalovaného nezakladá prekážku, ktorá by odvolaciemu súdu bránila v tejto veci z hľadiska existencie dôvodu hodného osobitného zreteľa skúmať, či došlo k začatiu konania o poskytnutie informácií v danej veci a či následne postup žalovaného znamenal porušenie zákona. Nemožno pritom opomenúť skutočnosť, že aj po zrušení fiktívnych rozhodnutí konanie o poskytnutie informácií nebolo skončené a žalovaný vo veci musí konať spôsobom, ktorý zodpovedá zákonu o slobode informácií. Pri takomto postupe mu nemožno dopredu zabrániť, aby v prípade, ak zistí, že konanie riadne začaté nebolo, konanie prípadne aj zastavil. Z odôvodnenia citovaného rozhodnutia najvyššieho súdu ďalej vyplýva, že najvyšší súd citoval nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 351/09 z 15. decembra 2009, v odôvodnení ktorého ústavný súd okrem iného uvádza aj nasledovné:

„Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je nepochybne aj nárok na náhradu trov konania (napr. I. ÚS 48/05, II. ÚS 272/08). V čl. 46 ods. 1 ústavy sa zaručuje základné právo na súdnu a inú právnu ochranu. Aj zákonná úprava platenia a náhrady trov konania, obsiahnutá najmä v Občianskom súdnom poriadku určuje, či je základné právo na súdnu ochranu naplnené reálnym obsahom (čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 4 ústavy). Procesné predpisy, ktoré upravujú platenie a náhradu trov konania, treba vykladať v súlade s takto vymedzeným obsahom a účelom základného práva na súdnu ochranu. Pritom treba dbať na to, aby nikto len z dôvodu, že uplatní svoje základné právo na súdnu ochranu, neutrpel materiálnu ujmu v dôsledku inštitútu platenia trov konania za predpokladu, že taký účastník konania bol úspešný, a to bez zreteľa na jeho postavenie v konaní (m. m. II. ÚS 56/05, IV. ÚS 147/08, II. ÚS 82/09). Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že uvedené právne východiská sa vzťahujú na obe označené práva (IV. ÚS 147/08). Pri rozhodovaní všeobecných súdov o tom, či sú splnené podmienky ustanovenia § 150 Občianskeho súdneho poriadku pre výnimočné nepriznanie (úplné či čiastočné) náhrady trov konania úspešnému účastníkovi konania, je potrebné, aby skutkové okolnosti, v ktorých sa vidí naplnenie dôvodu hodného osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania, boli preukázané, a to zo všetkých aspektov, ktoré sú podľa ustálenej praxe všeobecných súdov relevantné. V opačnom prípade môže dôjsť pri rozhodovaní o náhrade trov konania k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru (II. ÚS 122/09).“

Vychádzajúc z citovaného nálezu ústavného súdu, z ktorého vyplýva možnosť súdov aplikovať ustanovenie § 150 OSP resp. § 250k ods. 1 tretia veta OSP, považoval najvyšší súd za preukázané, že súd prvého stupňa nepochybil, keď zhodnotil skutkové okolnosti, v ktorých zistil dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania úspešnému žalobcovi, aj keď tieto dôvody odvolací súd zistil aj v ďalších skutkových a právnych okolnostiach, a to napriek skutočnosti, že došlo k zrušeniu fiktívnych rozhodnutí žalovaného.

V dôsledku vyššie uvedených právnych skutočností, by podľa názoru najvyššieho súdu na rozhodnutí súdu prvého stupňa vo vzťahu k výroku o náhrade trov konania nič nezmenila ani skutočnosť, že by krajský súd vopred oboznámil žalobcu o jeho zámere nepriznať mu pre prípad úspechu v konaní náhradu trov konania, lebo takýmto spôsobom by dopredu prejudikoval svoje rozhodnutie a spochybnil by tým svoju nezaujatosť v konaní. Námietku, ktorou žalobca poukazoval na túto vadu konania, preto označil najvyšší súd za nedôvodnú.

Vo vzťahu k namietanému rozporu s právom Európskej únie a nepriznania nepriameho účinku najvyšší súd uvádza, že v prípade žalobcu nemožno v žiadnom prípade hovoriť o „vytváraní bariér v prístupe k spravodlivosti, ktoré v konečnom dôsledku znemožňujú reálny a efektívny prístup k spravodlivosti, t.j. k súdnemu prieskumu nezákonných rozhodnutí na úseku práva na prístup k informáciám“, keď sám žalobca spôsobom, ktorý sa javí ako účelový, lebo po zistení technickej nemožnosti oboznámiť sa žalovanému s obsahom žiadosti žalobcu, si žalobca v skutočnosti sám zabránil prístup k žiadaným informáciám.

Pri rozhodovaní o náhrade nákladov konania musí pritom súd zohľadňovať samotný účel procesu v správnom súdnictve, ktorým je poskytovanie ochrany porušeným alebo ohrozeným skutočným subjektívnym hmotným právam a právom chráneným záujmom. Súdne konanie nemôže popierať svoje skutočné spoločenské poslanie a nemôže sa stať len nástrojom, slúžiacim na vytváranie ľahkého a neodôvodneného zisku na úkor

protistrany, spočívajúceho v zaplatení nákladov za zastúpenie advokátom. Porušením práva na spravodlivý proces podľa článku 46 Ústavy Slovenskej republiky a práva na právnu pomoc v konaní pred súdmi podľa jej článku 47, preto nie je také rozhodnutie súdu, ktorým súd neprizná účastníkovi náhradu nákladov na zastupovanie advokátom, lebo ich nevyhodnotí ako účelne vynaložené.

Pritom pravidlo, podľa ktorého možno úspešnému účastníkovi priznať len náhradu účelne vynaložených nákladov, sa vzťahuje na akékoľvek náklady konania, teda aj na náklady spojené so zastupovaním advokátom (na odmenu za zastupovanie, paušálnu náhradu hotových výdavkov a náhradu za daň z pridanej hodnoty).

Najvyšší súd navyše pri skúmaní vyváženosti záujmu žalobcu o verejne prístupné informácie v porovnaní s jeho záujmom na náhrade trov konania zisťoval výšku náhrady trov konania za predpokladu úspechu žalobcu, ktorá iba pri 50 žalobách predstavuje 39 650 €, pričom podľa vyjadrenia krajského súdu, žalobca podal len v banskobystrickom kraji približne 495 žiadostí o sprístupnenie informácií. Námaha, ktorú musel žalobca na vyvolanie uvedených konaní vynaložiť je pritom v zjavnom nepomere s odmenou, ktorú za uskutočnené advokátske služby požaduje.

Za účelne vynaložené náklady podľa § 142 ods. 1 OSP pritom možno považovať len také náklady, ktoré musel účastník nevyhnutne vynaložiť, aby mohol riadne hájiť svoje porušené alebo ohrozené subjektívne právo na súde. Náklady spojené so zastúpením advokátom tomuto vymedzeniu spravidla zodpovedajú. Tomuto pravidlu však nemožno prisudzovať absolútnu, bezvýnimočnú povahu; môžu sa vyskytovať i situácie, za ktorých náklady spojené so zastúpením advokátom nemožno považovať za nevyhnutné pre riadne uplatňovanie alebo bránenie práva na súde. O taký prípad pôjde najmä v prípade zneužitia práva na zastúpenie advokátom (pozri aj nález Ústavného súdu Českej republiky z 25. júla 2012 sp. zn. I.ÚS 988/12).

V tejto súvislosti najvyšší súd považuje za dôvodné poznamenať, že zákon o slobode informácií má slúžiť predovšetkým ako nástroj spoločenskej kontroly. Najvyšší súd v žiadnom prípade nepopiera právo žalobcu na informácie, avšak je nevyhnutné, aby toto právo bolo uplatňované efektívne a účelne (nie účelovo), a to nielen vo vzťahu k povinným osobám, ale i vo vzťahu k súdu. V opačnom prípade ide zo strany žiadateľov skôr o zneužívanie práva, kedy je toto právo zámkou pre formalistické a bezúčelné spory.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti najvyšší súd dospel k rovnakému právnomu názoru ako súd prvého stupňa a zistil, že v danom prípade existujú dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré nie je spravodlivé priznať žalobcovi náhradu trov prvostupňového konania, hoci bol v konaní pred súdom prvého stupňa úspešný.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto podľa § 250ja ods. 3 veta druhá OSP a § 219 ods. 1 a 2 OSP napadnutý rozsudok krajského súdu v časti výroku o náhrade trov konania ako vecne správny potvrdil a jeho dôvody považoval za vecne správne.

37. ROZHODNUTIE

Žiadosť o poskytnutie informácií podľa § 14 ods. 4 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (o slobode informácií) je podaná až dňom, keď bola oznámená povinnej osobe. Nepostačuje, aby sa povinná osoba dozvedela iba o jej podaní, ale musí poznať jej obsah. Až odo dňa, v ktorom môže poznať jej obsah, dochádza aj k začatiu konania o poskytnutie informácií podľa zákona o slobode informácií.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. novembra 2013, sp. zn. 7 Sž 7/2013)

Žalobou z 2. mája 2013 sa žalobca domáhal zrušenia fiktívneho rozhodnutia žalovaného vo veci poskytnutia informácií podľa zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov, doručeného žalobcovi 9. marca 2013 a fiktívneho rozhodnutia žalovaného vo veci poskytnutia informácií podľa zákona o slobode informácií, doručeného žalobcovi 7. apríla 2013. K žalobe pripojil text žiadosti o poskytnutie informácií v písomnej podobe.

Krajský súd v B. B. rozsudkom z 19. júna 2013 podľa § 250j ods. 2 písm. d) OSP zrušil fiktívne rozhodnutie žalovaného podľa zákona o slobode informácií, doručené žalobcovi 9. marca 2013 a fiktívne rozhodnutie žalovaného podľa zákona o slobode informácií, doručené žalobcovi 7. apríla 2013 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konania a rozhodnutie. Žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

V odôvodnení uviedol, že fiktívne rozhodnutie žalovaného zrušil najmä z dôvodu, že je nepreskúmateľné. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil aj skutočnosťou, že informácie, ktorých poskytnutie sa žalobca dožadoval, boli verejne prístupné na príslušných internetových stránkach, preto podanie žaloby nepovažoval pre ochranu práv žalobcu za nevyhnutné.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal odvolanie vo veci samej žalovaný a žiadal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť ako nezákonný a súčasne sa domáhal priznania náhrady trov konania.

V časti, týkajúcej sa trov konania, podal odvolanie včas žalobca a namietal, že nepriznaním náhrady trov konania došlo v podstate k popretiu jeho úspechu v konaní, že bolo porušené jeho právo na súdnu ochranu a rozhodnutie o trovách bolo nepredvídateľné a nemá podklad vo vykonanom dokazovaní. Tvrdil, že neexistovali dôvody hodné osobitného zreteľa, a výklad súdu nie je eurokonformný. Vytýkal súdu prvého stupňa, že neaplikoval § 250j ods. 6 OSP, čím by získanie informácií požadovaných žalobcom urýchlil a že svojím rozhodnutím o trovách vytvoril účastníkovi finančnú bariéru v prístupe k spravodlivosti. Žiadal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v časti, týkajúcej sa trov konania, zmenil a zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vo výške 655, 11 € na účet jeho právneho zástupcu, a to do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je dôvodné a odvolaniu žalobcu v časti, týkajúcej sa náhrady trov konania, vyhovieť nemohol.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 2 ods. 1 zákona o slobode informácií osobami povinnými podľa tohto zákona sprístupňovať informácie (ďalej len "povinné osoby") sú štátne orgány, obce, vyššie územné celky, ako aj tie právnické osoby a fyzické osoby, ktorým zákon zveruje právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy, a to iba v rozsahu tejto ich rozhodovacej činnosti.

Podľa § 14 ods. 1 až 4 zákona o slobode informácií žiadosť o sprístupnenie informácií možno podať písomne, ústne, faxom, elektronickou poštou alebo iným technicky vykonateľným spôsobom.

Zo žiadosti musí byť zrejmé, ktorej povinnej osobe je určená, meno, priezvisko, názov alebo obchodné meno žiadateľa, jeho adresa pobytu alebo sídlo, ktorých informácií sa žiadosť týka a aký spôsob sprístupnenia informácií žiadateľ navrhuje.

Ak žiadosť nemá predpísané náležitosti uvedené v odseku 2, povinná osoba bezodkladne vyzve žiadateľa, aby v určenej lehote, ktorá nesmie byť kratšia ako sedem dní, neúplnú žiadosť doplnil. Poučí žiadateľa aj o tom, ako treba doplnenie urobiť. Ak napriek výzve povinnej osoby žiadateľ žiadosť nedoplní a informáciu nemožno pre tento nedostatok sprístupniť, povinná osoba žiadosť odloží.

Žiadosť je podaná dňom, keď bola oznámená povinnej osobe príslušnej vo veci konať.

Podľa § 10 ods. 1, 2 písm. p) č. 215/2002 Z.z. o elektronickom podpise a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o elektronickom podpise“) ústredným orgánom štátnej správy pre elektronický podpis je Národný bezpečnostný úrad.

Úrad vedie zoznam elektronických adries umiestnenia elektronických podateľní orgánov verejnej moci, ktorý zverejňuje na svojom webovom sídle.

Pred rozhodnutím vo veci samej musel súd skúmať, či boli splnené podmienky konania, teda či došlo k začatiu konania o poskytnutie informácií pred povinnou osobou, a či výsledkom konania bolo rozhodnutie, preskúmateľné súdom.

Začatie konania o sprístupnenie informácií upravuje § 14 zákona o slobode informácií. Toto ustanovenie upravuje spôsob a formu podania žiadosti o sprístupnenie informácií a výslovne uvádza, že žiadosť možno podať písomne, ústne, faxom, elektronickou poštou alebo iným technicky vykonateľným spôsobom.

Zo spisov vyplýva, že žalobca doručil 22. februára 2013 na adresu žalovaného e-mail s pripojeným zaručeným elektronickým podpisom. Samotný žalobca uviedol, že žiadosť o poskytnutie informácií, ktorú pripojil k žalobe ako prílohu č. 1, zaslal žalovanému v elektronickej podobe na elektronickú podateľňu žalovaného. V inej podobe žiadosť o informáciu, ktorú žalobca doložil v písomnej podobe až súdu, žalovanému nedoručil.

Žalovaný nespochybnil skutočnosť, že je povinnou osobou podľa § 2 ods. 1 zákona o slobode informácií a že má e-mailovú adresu na ktorej komunikuje s okolím, ani nepoprel skutočnosť, že e-mailová správa, ktorú mu žalobca doručil, obsahovala zaručený elektronický podpis.

Namietal však, že nemá zriadenú elektronickú podateľňu, ktorá by mu umožňovala technicky komunikovať so zosielateľmi správ, zasielaných elektronicke na adresu elektronickej podateľne, a preto obsah žiadosti o poskytnutie informácie, uvedený v elektronickej podobe v prílohe k e-mailovej správe nepoznal, lebo nemá elektronickú podateľňu a z uvedeného dôvodu prílohu doručenú do počítača nemohol otvoriť.

Treba k tomu ešte uviesť, že podľa § 14 zákona o slobode informácií možno podať žiadosť o poskytnutie informácie aj elektronickou poštou, ale aj iným technicky vykonateľným spôsobom. Zo samotného znenia uvedeného zákonného ustanovenia vyplýva, že elektronicke možno urobiť podanie elektronickou poštou, ktorá predstavuje komunikáciu prostredníctvom počítačových sietí a internetových adries na nich uvedených, alebo iným technicky vykonateľným spôsobom.

Elektronickou poštou žalovanému žiadosť o informáciu nebola doručená a jej iné doručenie nebolo technicky vykonateľné.

Na webovej stránke Národného bezpečnostného úradu, ktorý vedie zoznam elektronických podateľní orgánov verejnej moci podľa § 10 ods. 2 písm. p) zákona o elektronickom podpise súd zistil (a mohol tak urobiť aj žalobca, ktorého zastupujú a aj v konaní pred orgánmi obce zastupovali osoby s právnickým vzdelaním, ktoré sú aj počítačovo gramotné), že žalovaný je orgánom verejnej moci, ktorý nemá zriadenú elektronickú podateľňu a ani mu zákon neukladá povinnosť takúto podateľňu zriadiť. Doručovanie elektronických podaní na neexistujúcu elektronickú adresu, ktorá je odlišná od e-mailovej adresy, používanej v bežnom internetovom styku, nemalo preto právne účinky doručenia a nemohlo vyvolať začatie konania podľa zákona o slobode informácií.

Podanie žalobcu, ktoré mohol urobiť elektronicke, ale technicky vykonateľným spôsobom, preto nemalo za následok doručenie jeho obsahu žalovanému a žalovaný konanie o poskytnutie informácií podľa zákona o slobode informácií nemohol začať. K uvedenému treba ešte uviesť, že žiadosť o poskytnutie informácií je pritom podľa § 14 ods. 4 zákona o slobode informácií podaná až dňom, keď bola oznámená

povinnej osobe príslušnej vo veci konať. Nepostačuje preto, aby sa povinná osoba dozvedela o jej podaní, lebo z textu zákona vyplýva, že jej musela byť oznámená, teda že povinná osoba musela poznať jej obsah. Žiadosť je podaná dňom, keď bola oznámená povinnej osobe príslušnej vo veci konať a týmto dňom dochádza aj k začatiu konania o poskytnutie informácií.

Žalobca nepreukázal, že došlo k začatiu konania o poskytnutie informácií na základe jeho žiadosti z 21. januára 2013, ktorú v písomnej podobe predložil až súdu. Iný dôkaz o jej doručení žalovanému v konaní žalobca nepredložil, ani jeho vykonanie nenavrhol.

V dôsledku skutočnosti, že žalovaný nezačal konanie o poskytnutie informácií a ani ho začať nemohol, neplatí právna domnienka, že existuje rozhodnutie podľa § 17 ods. 3 zákona o slobode informácií, teda nenastúpila fikcia, že povinná osoba vydala rozhodnutie, ktorým odmietla poskytnúť informáciu.

V konaní bolo dostatočne preukázané, že konanie o poskytnutie informácií podľa zákona o slobode informácií sa na základe žiadosti žalobcu nezačalo, a že v dôsledku toho neexistuje rozhodnutie, ktoré by mohlo byť predmetom súdneho preskúmania. Podmienky pre postup podľa V. časti druhej hlavy OSP preto splnené neboli a súd prvého stupňa rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, keď zrušil fiktívne rozhodnutia žalovaného, ktoré neexistujú.

Odvolací súd preto podľa § 250ja ods. 3 veta druhá OSP v spojení s § 221 ods. 1 písm. h) OSP rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a konanie podľa § 104 OSP zastavil, lebo konaniu a rozhodnutiu vo veci bránila neodstrániteľná prekážka konania, ktorou je nedostatok právomoci súdu na preskúmanie neexistujúceho rozhodnutia.

38.

ROZHODNUTIE

Pre vznik účasti samostatne zárobkovo činnnej osoby na povinnom dôchodkovom poistení je rozhodujúce dosiahnutie takého príjmu, ktorý je v jednom kalendárnom roku vyšší ako vymeriavací základ podľa § 138 ods. 9 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov. Nižší príjem v kalendárnom roku má za následok zánik poistenia od 1. júla nasledujúceho kalendárneho roku bez ohľadu na podanie odhlášky z poistenia.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. septembra 2013, sp. zn. 9 So 88/2012)

Krajský súd v B. rozsudkom z 28. marca 2012 zrušil rozhodnutie z 21. septembra 2010, ktorým odporkyňa podľa § 76 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) zamietla žiadosť navrhovateľa o sirotský dôchodok a vec jej vrátil na ďalšie konanie. O trovách konania rozhodol tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že odporkyňa preskúvaným rozhodnutím zamietla žiadosť o sirotský dôchodok z dôvodu, že zomrelý rodič navrhovateľa v období desiatich rokov pred smrťou, teda v období od 7. júla 1999 do 6. júla 2009, nezískal potrebnú dobu piatich rokov dôchodkového poistenia pre vznik nároku na invalidný dôchodok. Navrhovateľ sa domáhal zrušenia tohto rozhodnutia s odôvodnením, že zomrelému otcovi ako samostatne zárobkovo činnnej osobe (ďalej len „SZČO“) vznikla účasť na dôchodkovom poistení dňom 1. júla 2007 a za chýbajúcich 99 dní je ochotný poistné zaplatiť.

Odporkyňa možnosť doplatenia poistného vo vyjadrení k návrhu odmietla s poukazom na to, že zomrelý rodič navrhovateľa nesplnil povinnosť prihlásiť sa do poistenia podľa § 228 ods. 3 zákona o sociálnom poistení.

Krajský súd považoval za preukázané, že nebohý otec navrhovateľa zomrel 7. júla 2009 a v posledných 10 rokoch, teda v čase od 7. júla 1999 do 7. júla 2009, získal len 4 roky a 266 dní dôchodkového poistenia, pričom podľa § 72 ods. 1 zákona na získanie nároku je potrebných 5 rokov dôchodkového poistenia. Vyslovil názor, že s nespĺnením oznamovacej povinnosti a povinnosti prihlásiť sa na dôchodkové poistenie, uvedených v § 228 ods. 1,3 zákona o sociálnom poistení, nemožno spájať následok nemožnosti zaplataenia dlžného poistného na dôchodkovom poistení pozostalou osobou, ak o toto doplatenie navrhovateľ prejavil záujem. Poukázal pritom na § 78 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, z ktorého jednoznačne vyplýva možnosť zaplataenia dlžného poistného na dôchodkové poistenie, ak ho povinne dôchodkovo poistená osoba nezaplatila včas a v správnej sume.

Proti tomuto rozsudku podala odporkyňa včas odvolanie. Namietala, že predmetom napadnutého rozhodnutia je posúdenie splnenia podmienok nároku na dôchodkovú dávku navrhovateľa a nie skutočnosť, či a prípadne od akého dátumu vzniklo zomrelému otcovi navrhovateľa dôchodkové poistenie, resp. či navrhovateľ má právo spätne doplatiť poistné za zomretého rodiča. Ak navrhovateľ žiadal doplatiť dlžné poistné za zomretého otca, mal o to požiadať odporkyňu samostatnou žiadosťou, o ktorej by odporkyňa vydala samostatné rozhodnutie, prípadne mohol podať žalobu na súd. Uvedená otázka patrí v prvom stupni do vecnej príslušnosti pobočky, do pôsobnosti ktorej patrí rozhodovať v prvom stupni o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch. Podľa názoru odporkyne však krajský súd nepreskúmal rozhodnutie odporkyne, ale posudzoval otázku vzniku povinného dôchodkového poistenia zomretého otca navrhovateľa a možnosť doplatenia poistného navrhovateľovi. Odporkyňa nesúhlasila ani s názorom krajského súdu, že zomrelému otcovi navrhovateľa vzniklo povinné dôchodkové poistenie a že navrhovateľovi ako pozostalej sirote vzniklo právo dodatočne za neho zaplatiť poistné. Podľa zisteného skutkového stavu otec navrhovateľa R. W. bol povinný prihlásiť sa na nemocenské poistenie a dôchodkové poistenie ako SZČO od 1. júla 2007 do 30. júna 2009 a za dané obdobie mal platiť poistné ako SZČO, čo však nesplnil a preto mu povinné dôchodkové poistenie nevzniklo. Dodatočné prihlásenie na dôchodkové poistenie pozostalou osobou zákon o sociálnom poistení neumožňuje. Z uvedených dôvodov odporkyňa žiadala, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil a napadnuté rozhodnutie odporkyne ako vecne správne potvrdil.

Navrhovateľ vo vyjadrení k odvolaniu odporkyne uviedol, že hoci jeho otec nesplnil povinnosť prihlásiť sa do poistenia, toto poistenie mu vzniklo od 1. júla 2007 a doba trvania tohto poistenia mala byť

zhodnotená. V opačnom prípade by odporkyňa nebola oprávnená vymáhať dlžné poistné. Ak obdobie poistenia SZČO trvalo od 1. júla 2007 do 30. júna 2009, bude zaplatená celá suma dlžného poistného.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s OSP v spojení s § 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu odporkyne treba vyhovieť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 21 ods. 1 zákona o sociálnom poistení povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osobe vzniká od 1. júla kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu³⁴⁾ alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9 zákona a zaniká 30. júna kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou nebol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 76 ods. 1 zákona o sociálnom poistení nárok na sirotsky dôchodok má nezaopatrené dieťa, ktorému zomrel rodič alebo osvojiteľ dieťaťa, ak rodič alebo osvojiteľ ku dňu smrti bol poberateľom starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku alebo ku dňu smrti získal počet rokov dôchodkového poistenia na nárok na invalidný dôchodok alebo splnil podmienky nároku na starobný dôchodok alebo zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania.

Podľa § 78 ods. 1 zákona o sociálnom poistení povinne dôchodkovo poistenej samostatne zárobkovo činnnej osobe a dobrovoľne dôchodkovo poistenej osobe, ktoré nezaplatili včas a v správnej sume poistné na dôchodkové poistenie za obdobie, za ktoré boli povinné platiť poistné na dôchodkové poistenie, sa toto obdobie započíta na nárok na starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok a invalidný dôchodok a na určenie ich sumy ako obdobie dôchodkového poistenia odo dňa, v ktorom bola zaplatená celá suma dlžného poistného na dôchodkové poistenie. To platí aj na nárok na vdovský dôchodok, vdovecký dôchodok a sirotsky dôchodok po fyzickej osobe uvedenej v prvej vete a na určenie ich sumy, ak vdova, vdovec alebo sirota zaplatili dlžnú sumu poistného na dôchodkové poistenie po fyzickej osobe uvedenej v prvej vete. Na účely určenia sumy starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku zomretého poistenca sa poistné zaplatené podľa druhej vety považuje za zaplatené ku dňu jeho smrti.

Podľa § 228 ods. 1 zákona o sociálnom poistení samostatne zárobkovo činná osoba je povinná, ak tento zákon neustanovuje inak, predložiť príslušnej pobočke do 30. júna kalendárneho roka výpis z daňového priznania vrátane výpisu z opravného daňového priznania za predchádzajúci kalendárny rok; dodatočné daňové priznanie, ktoré má vplyv na vznik a zánik jej nemocenského poistenia a dôchodkového poistenia v bežnom roku, je povinná predložiť do ôsmich dní od jeho predloženia správcovi dane.

Podľa § 228 ods. 3 zákona o sociálnom poistení samostatne zárobkovo činná osoba je povinná prihlásiť sa na nemocenské poistenie a dôchodkové poistenie najneskôr do ôsmich dní od vzniku týchto poistení a odhlásiť sa z týchto poistení do ôsmich dní od ich zániku.

V predmetnej veci z obsahu spisu vyplýva, že otec navrhovateľa, narodený 27. októbra 1962, zomrel 7. júla 2009 a ku dňu smrti nebol poberateľom starobného, predčasného ani invalidného dôchodku, ani nezomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo z choroby z povolania. Navrhovateľovi by nárok na sirotsky dôchodok vznikol, ak by ku dňu smrti jeho otec získal potrebný počet rokov podľa § 72 ods. 1 a § 72 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, teda minimálne 5 rokov dôchodkového poistenia, za posledných 10 rokov pred jeho dňom smrti. Odporkyňa v rozhodnej dobe zhodnotila otcovi navrhovateľa 4 roky a 266 dní poistenia. Správnosť tohto hodnotenia navrhovateľ nespochybňoval, žiadal však o zhodnotenie ďalšej doby od 1. júla 2007 do 30. júna 2009. Sám však potvrdil, že poistné za toto ďalšie obdobie doteraz nebolo zaplatené, ale je ochotný ho doplatiť.

Z citovaných ustanovení zákona vyplýva, že vznik účasti SZČO na povinnom dôchodkovom poistení nie je závislý od splnenia povinnosti SZČO prihlásiť sa na nemocenské a dôchodkové poistenie. Účasť na povinnom dôchodkovom poistení (na rozdiel od účasti na dobrovoľnom dôchodkovom poistení) vzniká podľa §

21 ods. 1 zákona od 1. júla kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý príjem z podnikania bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9 zákona o sociálnom poistení.

Rozhodujúcim pre vznik účasti na povinnom dôchodkovom poistení je dosiahnutie príjmu vyššieho ako vymeriavacieho základu podľa § 138 ods. 9 zákona o sociálnom poistení v jednom kalendárnom roku. Obdobie nižší príjem v kalendárnom roku má bez ďalšieho za následok zánik poistenia od 1. júla nasledujúceho kalendárneho roka, a to bez ohľadu na to, či SZČO odhlášku podala alebo nie.

Nesplnenie povinnosti uvedenej v § 228 ods. 1 a 3 zákona o sociálnom poistení nemá na vznik (zánik) účasti na povinnom dôchodkovom poistení žiadny vplyv; nesplnenie takejto povinnosti môže mať za následok iba postup odporkyne uvedený napr. v § 239 a § 240 zákona o sociálnom poistení (pokuta, penále).

Z uvedených dôvodov nie je dôvodná námietka odporkyne, že navrhovateľovi ako pozostalej sirote nevzniklo právo dodatočne zaplatiť poistné za povinne nemocensky a dôchodkovo poisteného otca, ak také povinné poistenie z titulu jeho samostatnej zárobkovej činnosti skutočne vzniklo.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že ak účasť zomretého od 1. júla 2007 podľa § 21 ods. 1 v spojení s § 138 ods. 9 zákona o sociálnom poistení vznikla, potom v súlade s § 78 ods. 1 veta prvá a druhá zákona o sociálnom poistení možno obdobie takeého poistenia započítať na účely vzniku nároku na sirotsky dôchodok, avšak až odo dňa, ktorým bude zaplatená celá suma dlžného poistného na dôchodkové poistenie. Nárok na sirotsky dôchodok by navrhovateľovi mohol vzniknúť až dňom zaplataenia poistného.

Keďže navrhovateľ sám potvrdil, že dlžné poistné nebolo uhradené, odporkyňa nepochybila, keď obdobie od 1. júla 2007 do 30. júna 2009 ako obdobie dôchodkového poistenia nehodnotila. Bez uvedeného obdobia (až do doplataenia poistného) nie je splnená podmienka potrebnej doby piatich rokov dôchodkového poistenia zomrelého rodiča, a preto odvolací súd rozhodnutie odporkyne považoval za zákonné.

Odvolací súd z uvedených dôvodov rozhodnutie i postup odporkyne považoval za zákonné, a preto rozsudok krajského súdu podľa § 220 OSP v spojení s § 250l ods. 2 a § 250ja ods. 3 OSP zmenil tak, že preskúmané rozhodnutie odporkyne potvrdil (§ 250q ods. 2 OSP).

O náhrade trov konania rozhodol odvolací súd podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 a § 224 ods. 1 OSP tak, že ich náhradu navrhovateľovi nepriznal, pretože v konaní nebol úspešný.

39. ROZHODNUTIE

Zachovanie nárokov zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa týka len tých druhov dôchodkov, ktoré boli upravené v zákonnej úprave platnej pred 1. januárom 2004.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. septembra 2013, sp. zn. 7 So 82/2012)

Krajský súd v Ž. rozsudkom z 5. marca 2012 podľa § 250q ods. 2 OSP potvrdil rozhodnutie z 20. júna 2011, ktorým odporkyňa podľa § 293bs ods. 1, § 67 ods. 1 a § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) priznala navrhovateľovi predčasný starobný dôchodok v sume 259,90 € mesačne s účinnosťou od 7. októbra 2010.

V odôvodnení uviedol, že navrhovateľ splnil podmienku nároku na predčasný starobný dôchodok 7. októbra 2010 a výpočet jeho dôchodku zodpovedal zákonu. Odporkyňa postupovala vecne správne, keď nezohľadnila zaradenie sporných období dôchodkového poistenia do II. pracovnej kategórie s poukazom na § 274 ods. 2 zákona o sociálnom poistení ako aj obdobia, v ktorých navrhovateľ nezaplátil poistné na dôchodkové poistenie v zmysle § 78 ods. 1 citovaného zákona.

O náhrade trov konania súd prvého stupňa rozhodol podľa § 250k ods. 2 OSP v spojení s § 250l ods. 2 OSP a účastníkom náhradu trov konania nepriznal, lebo navrhovateľ nebol v konaní úspešný a odporkyňa aj napriek úspechu v konaní nemá právo na ich náhradu.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ odvolanie. Namietal, že súd prvého stupňa nevykonal všetko potrebné dokazovanie. Nesúhlasil s výškou predčasného starobného dôchodku, lebo podľa jeho názoru nepostačuje ani na krytie bežných životných nákladov. Ďalej namietal, že sudkyňa neprijala jeho žiadosť o odklad prejednávania veci napriek dôvodnému ospravedlneniu a vec prejednala bez jeho prítomnosti a bez jeho súhlasu. Žiadal, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 a § 250s OSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250l ods. 2 v spojitosti s § 250ja ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nie je možné vyhovieť.

Z odôvodnenia:

Odvolací súd najprv k procesnej námietke navrhovateľa uvádza, že podľa § 115 ods. 2 OSP predvolanie musí súd účastníkom doručiť tak, aby mali dostatok času na prípravu, spravidla najmenej päť dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať. Krajský súd predvolanie na pojednávanie konané 5. marca 2012 o 9,00 hodine odoslal na adresu navrhovateľa a poštový úrad prvý raz predvolanie doručoval 7. februára 2012 neúspešne. Navrhovateľ prevzal doporučené podanú zásielku 21. februára 2012, to znamená, že na prípravu na pojednávanie mal viac času ako je uvedené v zákonnej lehote. Krajský súd potom nemal právny podklad na odročenie pojednávania na prejednanie veci a pokiaľ vec prejednal, tak postupoval v súlade s § 115 ods. 2 OSP. Pokiaľ navrhovateľ z pojednávania odišiel len z dôvodu prítomnosti zástupkyne odporkyne, voči ktorej mal osobné výhrady, nemohlo mať jeho uvedené konanie za následok odročenie prejednávania veci na iný termín.

Z obsahu spisov vyplýva, že navrhovateľ požiadal o predčasný starobný dôchodok od 7. októbra 2010. Dostatočne bolo preukázané, že navrhovateľovi vznikol nárok na predčasný starobný dôchodok a na jeho výplatu od požadovaného dátumu podľa § 67 ods. 1 zákona o sociálnom poistení.

Navrhovateľ v opravnom prostriedku ako aj v odvolaní namietal správnosť výšky priznaného predčasného starobného dôchodku z dôvodu, že odporkyňa pri výpočte jeho výšky nezohľadnila obdobia zamestnania zaradené do II. pracovnej kategórie ani obdobia výkonu rovnakého zamestnania (pilčik) ako samostatne zárobkovo činnej osoby.

Treba poznamenať, že súd prvého stupňa zistil v celom rozsahu skutkový stav, so všetkými námietkami navrhovateľa sa v dôvodovej časti rozsudku zaoberal a podľa názoru odvolacieho súdu ich vecne správne aj

odôvodnil. Preto odvolací súd v plnom rozsahu poukazuje na zistený skutkový stav ako aj na odôvodnenie rozsudku a v zmysle § 219 ods. 2 OSP dopĺňa nasledovné.

Podľa § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa priznávajú do 31. decembra 2023.

Podľa § 274 ods. 2 zákon o sociálnom poistení suma starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku a invalidného dôchodku, na ktorý vznikne nárok podľa odseku 1, nesmie byť nižšia ako suma určená podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003, a to vrátane úpravy dôchodku a zvýšenia dôchodkov prislúchajúcich podľa osobitného predpisu. To platí aj vtedy, ak sa suma dôchodkov uvedených v prvej vete určuje na účely určenia sumy vdovského dôchodku, vdoveckého dôchodku alebo sirotského dôchodku.

Z citovaných ustanovení vyplýva, že zachovanie nárokov zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa týka len tých druhov dôchodkov, ktoré boli upravené v zákonnej úprave platnej pred 1. januárom 2004, t.j. podľa zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“).

Z dôchodkového zabezpečenia podľa zákona o sociálnom zabezpečení sa poskytujú tieto dôchodky: starobný, invalidný, čiastočný invalidný, za výsluhu rokov, vdovský, vdovecký, sirotský, manželky, sociálny (§ 7 písm. a). Druhom starobného dôchodku je aj pomerný starobný dôchodok (§ 26).

Z uvedeného je zrejmé, že pred 1. januárom 2004 zákon o sociálnom zabezpečení predčasný starobný dôchodok ako dávku sociálneho zabezpečenia neupravoval.

Ak bol žiadateľovi o dávku priznaný predčasný starobný dôchodok podľa zákona o sociálnom poistení, § 274 citovaného zákona na účely porovnávania výpočtu sumy dôchodku podľa zákona o sociálnom zabezpečení použiť nemožno. Nároky vyplývajúce zo zaradenia do zvýhodnenej pracovnej kategórie podľa tohto ustanovenia na účely výpočtu sumy dôchodkovej dávky možno použiť len pri rozhodovaní o starobnom dôchodku, o pomernom starobnom dôchodku alebo invalidnom dôchodku (pozri rozhodnutie č. 59, uverejnené v čiastke č. 4/2012 Zbierka stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a súdov Slovenskej republiky).

Nárok na dôchodok vo výške, ktorá nie je nižšia ako jeho výška zistená podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 sa teda netýka predčasného starobného dôchodku, lebo takýto druh dôchodkovej dávky právny predpis do tohto dňa neupravoval, a to bez ohľadu na to, že dovŕšením dôchodkového veku podľa zákona o sociálnom poistení sa predčasný starobný dôchodok stáva starobným dôchodkom. Najvyšší súd Slovenskej republiky poznamenáva, že na nový výpočet sumy starobného dôchodku, ktorý vznikne zmenou z predčasného starobného dôchodku dovŕšením dôchodkového veku jeho poberateľa, nie je daný právny dôvod.

Skutočnosť, že navrhovateľ nevedel, že prepočet predčasného starobného aj podľa zákona o sociálnom zabezpečení nie je možný, nemá vplyv na vecnú správnosť rozhodnutia odporkyne. Na základe žiadosti o predčasný starobný dôchodok mohol byť navrhovateľovi vypočítaný predčasný starobný dôchodok len podľa zákona o sociálnom poistení, ktorý zamestnanie vo zvýhodnenej pracovnej kategórii v takomto prípade nepozná. Navrhovateľ však vo zvýhodnenej II. pracovnej kategórii nezískal počet rokov, odôvodňujúcich skorší odchod do dôchodku.

Odvolací súd ďalej poznamenáva, že zaradenia zamestnania do troch pracovných kategórií na účely dôchodkového zabezpečenia podľa druhu vykonávaných prác bolo možné len do 31. decembra 1999 (§ 14 ods. 1 v spojení s § 16 zákona o sociálnom zabezpečení). Hodnotenie samostatne zárobkovej činnosti vo zvýhodnenej kategórii zákon o sociálnom zabezpečení neumožňoval, a to ani pred zrušením pracovných kategórií. Pre úplnosť ešte uvádza, že do zvýhodnenej pracovnej kategórie nemohli byť navrhovateľovi započítané doby, v ktorých zamestnanie pilčíka vykonával ako samostatne zárobkovo činná osoba. Po vzniku nároku na starobný dôchodok mu však už bude odporkyňa môcť porovnať len výšku starobného dôchodku (na ktorý sa zmení predčasný starobný dôchodok) s výškou starobného dôchodku podľa predpisov účinných do 31. decembra 2002, ak o takýto prepočet navrhovateľ požiada.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že rozhodnutie odporkyne zodpovedá zákonu, a preto podľa § 219 OSP rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

40. ROZHODNUTIE

Nárok na peňažnú dávku počas vzdelávania a prípravy na trh práce a počas prípravy na pracovné uplatnenie občana so zdravotným postihnutím podľa § 48b zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov² môže vzniknúť len vtedy, ak je žiadateľ o dávku súčasne občanom so zdravotným postihnutím, je občanom, zaradeným v evidencii uchádzačov o zamestnanie (§ 6 ods. 2 zákona) a jeho zaškolenie alebo príprava na prácu sa vykonáva vo vzdelávacom zariadení, na pracovisku jeho zamestnávateľa alebo v chránenej dielni alebo na chránenom pracovisku vybraných podľa zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, jeho zaškolenie alebo príprava na prácu sa vykonáva na základe uzatvorenej písomnej dohody medzi občanom so zdravotným postihnutím, ktorý je uchádzačom o zamestnanie alebo záujemcom o zamestnanie a Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny a toto zaškolenie alebo príprava na prácu trvá viac ako mesiac.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. augusta 2012, sp. zn. 7 Sžso 66/2011)

Krajský súd v P. rozsudkom z 26. novembra 2010 podľa § 250j ods. 1 OSP zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia z 31. marca 2010, ktorým žalovaný zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v P. z 23. decembra 2009. Týmto rozhodnutím nebola žalobcovi, ako občanovi so zdravotným postihnutím, priznaná dávka počas vzdelávania a prípravy na trh práce a počas prípravy na pracovné uplatnenie (ďalej len „dávka“) podľa § 48b zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o službách zamestnanosti“).

Súd prvého stupňa dospel k záveru, že rozhodnutie žalovaného zodpovedá zákonu o službách zamestnanosti. Žalobca ku dňu podania žiadosti o dávku nebol uchádzačom o zamestnanie. Hoci v čase od 1. apríla 2009 bol žalobca zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie, 15. mája 2009 bol rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu z evidencie vyradený. Rozhodnutie o vyradení nadobudlo právoplatnosť a doposiaľ nebolo zrušené. Nebola splnená ani ďalšia podmienka pre priznanie dávky, uvedená v § 55a ods. 10 cit. zákona, a to písomná dohoda o príprave na pracovné uplatnenie, uzavretá medzi žalobcom a žalovaným, ktorá musí byť splnená súčasne so zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie.

Krajský súd nepriznal žalobcovi náhradu trov konania s poukazom na § 250k ods. 1 OSP a na jeho neúspešnosť v konaní.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca odvolanie. Namietal, že žalovaný nerozhodol v súlade so zákonom, keď mu nepriznal dávku. Súd nezistil správne skutkový stav, lebo žiadosť o dávku podal nielen 6. februára 2009, ale aj 25. novembra 2009, a to v čase, keď už prebiehalo správne konanie. Novú žiadosť podal z dôvodu, že žalovaný zmaril jeho odvolanie proti rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu o vyradení z evidencie uchádzačov o zamestnanie z 29. mája 2009, s účinnosťou od 18. mája 2009. Tvrdil, že dávka mu podľa § 48b zákona o službách zamestnanosti patrí, lebo vzdelávanie sa uskutočnilo, žiadosť o dávku bola podaná až dvakrát, bol evidovaný ako uchádzač o zamestnanie a dohoda o vzdelávaní v rámci toho istého rezortu tiež existovala, lebo vzdelávanie sa vykonávalo vo vlastnom zariadení žalovaného. Ďalej uviedol, že medzi Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky bol uzavretý kontrakt na vzdelávanie, ktorý je prístupný na internete a pre každého je určitou náhradou dohody, na ktorú neustále odkazujú správne orgány aj krajský súd. Namietal, že kontrasignácia zmluvy by bola len zbytočným duplicitným úkonom, lebo zákon o službách zamestnanosti neuvádza, že je povinné vzdelávanie len v zariadení, ktoré určí úrad v rámci verejného obstarávania. Žiadal, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie, v ktorom mu prizná dávku podľa § 48b citovaného zákona. Súčasne žiadal priznať náhradu trov konania v sume 150 €.

² v znení zákona č. 373/2010 Z. z.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žiadal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť ako vecne správny. Uviedol, že podľa zákona o službách zamestnanosti vzdelávanie a prípravu pre uchádzača o zamestnanie a záujemcu o zamestnanie zabezpečuje ústredie alebo úrad. Žalobca v čase podania žiadosti zo 6. februára 2009 nebol evidovaným uchádzačom o zamestnanie a ani nebola medzi ním a úradom uzavretá písomná dohoda o príprave na pracovné uplatnenie občana so zdravotným postihnutím podľa § 55a cit. zákona. Podotkol, že k uzavretiu predmetnej dohody by mohlo dôjsť najneskôr v deň začatia vzdelávania a nie spätne odo dňa zaradenia do evidencie uchádzačov o zamestnanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 250s OSP) bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250l ods. 2 OSP v spojení s § 250ja ods. 2 OSP preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nemožno vyhovieť.

Z odôvodnenia:

Podľa § 48b ods. 1 zákona o službách zamestnanosti uchádzač o zamestnanie, ktorý sa zúčastňuje vzdelávania a prípravy pre trh práce alebo občan so zdravotným postihnutím, ktorý je uchádzačom o zamestnanie a ktorý sa zúčastňuje prípravy na pracovné uplatnenie podľa § 55a, ktoré trvajú dlhšie ako jeden kalendárny mesiac, má nárok na dávku počas vzdelávania a prípravy pre trh práce alebo na dávku počas prípravy na pracovné uplatnenie (ďalej len „dávka“).

Podľa § 55a ods. 5, 6 a 10 zákona o službách zamestnanosti zaškolenie alebo príprava na prácu občana so zdravotným postihnutím sa vykonáva

- a) vo vzdelávacom zariadení,
- b) na pracovisku jeho zamestnávateľa alebo
- c) v chránenej dielni alebo na chránenom pracovisku.

Na výber vzdelávacieho zariadenia, chránenej dielne alebo chráneného pracoviska na vykonávanie zaškolenia alebo prípravy na prácu občana so zdravotným postihnutím sa vzťahuje osobitný predpis ^{(zákon č. 25/2006 Z.z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).}

Zaškolenie alebo príprava na prácu občana so zdravotným postihnutím sa vykonáva na základe uzatvorenej písomnej dohody medzi občanom so zdravotným postihnutím, ktorý je uchádzačom o zamestnanie alebo záujemcom o zamestnanie a úradom a na základe uzatvorenej písomnej dohody medzi úradom a právnickou osobou alebo fyzickou osobou podľa odseku 5.

Z uvedených ustanovení zákona o službách zamestnanosti vyplýva, že žalobcovi nárok na dávku vznikne, ak žiadateľ o dávku je občanom so zdravotným postihnutím a súčasne je uchádzačom o zamestnanie podľa § 6 ods. 2 citovaného zákona v znení neskorších predpisov (teda je občanom, ktorý je zaradený v evidencii uchádzačov o zamestnanie) a jeho zaškolenie alebo príprava na prácu sa vykonáva vo vzdelávacom zariadení, na pracovisku jeho zamestnávateľa alebo v chránenej dielni alebo na chránenom pracovisku vybratých úradom podľa zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o verejnom obstarávaní“), jeho zaškolenie alebo príprava na prácu sa vykonáva na základe uzatvorenej písomnej dohody medzi občanom so zdravotným postihnutím, ktorý je uchádzačom o zamestnanie alebo záujemcom o zamestnanie a úradom a toto zaškolenie alebo príprava na prácu trvá viac ako mesiac.

Splnenie všetkých vyššie uvedených náležitostí určených zákonom o službách zamestnanosti podmieňuje vznik práva na dávku podľa § 48b cit. zákona.

Zo spisov vyplýva, že súd prvého stupňa musel skúmať zákonnosť rozhodnutia žalovaného, ktorý nepriznal žalobcovi peňažnú dávku počas vzdelávania a prípravy na trh práce a počas prípravy na pracovné uplatnenie občana so zdravotným postihnutím podľa § 48b zákona o službách zamestnanosti z hľadiska splnenia všetkých v zákone uvedených podmienok.

V prejednávanej veci súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku v dostatočnom rozsahu zistil skutočný stav vecí a vyvodil správny právny záver, preto odvolací súd naň v celom poukazuje. V zmysle § 219 OSP odvolací súd ďalej uvádza nasledovné:

Riadne bolo preukázané, že žalobca je občanom so zdravotným postihnutím (slabozrakosť oboch očí) podľa § 9 ods. 1 zákona o službách zamestnanosti.

Žalobca písomným podaním doručeným 6. februára 2009 požiadal o poskytnutie dávky podľa § 48b zákona o službách zamestnanosti od 1. marca 2009 s odôvodnením, že od 1. februára 2009 nastupuje na odborný kurz. Rehabilitačné stredisko pre zrakovo postihnutých v L. rozhodnutím z 13. januára 2009 žalobcu prijalo v rámci prípravy pre trh práce do kurzu „operátor počítačových programov zrakovo postihnutých“ v Rehabilitačnom stredisku pre zrakovo postihnutých v L., s termínom nástupu 9. februára 2009 a s trvaním do 26. januára 2010.

Dňa 1. apríla 2009 bola doručená žiadosť žalobcu o zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie v zmysle § 34 zákona o službách zamestnanosti, v ktorej poznamenal, že absolvuje vzdelávanie, ktoré mu pomôže uplatniť sa na trhu práce. Na základe tejto žiadosti rozhodnutím zo 6. apríla 2009 bol žalobca zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie od 1. apríla 2009.

Rozhodnutím Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny P. z 29. mája 2009 bol žalobca od 18. mája 2009 v zmysle § 36 ods. 2 písm. d/, ods. 3a ods. 5 písm. e/ zákona o službách zamestnanosti vyradený z evidencie uchádzačov o zamestnanie z dôvodu, že nespôlpracoval s úradom.

Z uvedeného je zrejmé, že žalobca bol zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie v období od 1. apríla 2009 do 18. mája 2009. Za daného skutkového stavu v čase začatia kurzu v rámci prípravy pre trh práce (9. februára 2009) nebol žalobca zaradený do evidencie. Do evidencie nebol zaradený ani v čase rozhodovania prvostupňového správneho orgánu žalovaného o nepriznaní dávky, teda do 23. decembra 2009.

Súdy nezisťovali, či vzdelávacie zariadenie, v ktorom sa žalobca zúčastňoval vzdelávania a prípravy pre trh práce, bolo žalovaným vybrané na základe zákona o verejnom obstarávaní, ale bolo nepochybné, že medzi žalobcom a žalovaným nebola uzavretá písomná dohoda o zaškolení a príprave na prácu v uvedenom vzdelávacom zariadení.

Odvolací súd preto dospel k záveru, že žalobca síce mesiac bol uchádzačom o zamestnanie, ale pre vznik nároku na dávku podľa § 48b zákona o službách zamestnanosti nespĺnil ostatné zákonné podmienky. Rovnako ako súd prvého stupňa preto odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie žalovaného ako aj prvostupňového správneho orgánu zodpovedá zákonu. Námietku žalobcu, že na internete je prístupný kontrakt na vzdelávanie, uzavretý s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, nemohol súd zohľadniť, lebo nezodpovedá zákonným požiadavkám zmluvy, uvedenej v zákone o službách zamestnanosti.

Súd prvého stupňa preto nepochybil, keď zamietol žalobu proti rozhodnutiu žalovaného z 31. marca 2010, lebo žalobca nespĺňal zákonné podmienky pre priznanie dávky v súvislosti so zúčastnením sa vzdelávania a prípravy pre trh práce.

Odvolací súd poznamenáva, že prvostupňový správny orgán o jeho žiadosti na dávku podanú 6. februára 2009 rozhodol 23. decembra 2009. Nebolo potrebné, aby sa zaoberal ďalšou žiadosťou o dávku z 25. novembra 2009, pretože táto žiadosť bola podaná v priebehu správneho konania, a preto bola nadbytočná.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v P. ako vecne správny podľa § 219 OSP potvrdil.

41. ROZHODNUTIE

Po zániku funkcie sudcu nevzniká sudcovi právo na príplatok za výkon funkcie, ak bol z nej odvolaný pre odsúdenie za úmyselný trestný čin.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. augusta 2012, sp. zn. 7 Sžso 72/2011)

Krajský súd v B. B. rozsudkom z 25. mája 2011 podľa § 250j ods. 1 OSP zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného ministra spravodlivosti Slovenskej republiky zo 14. januára 2011, ktorým bol zamietnutý rozklad žalobcu a potvrdené rozhodnutie Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky z 11. novembra 2010, o nepriznaní príplatku za výkon funkcie sudcu podľa § 95 ods. 1 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch a prísediacich“) po zániku tejto funkcie.

V odôvodnení uviedol, že preskúmané rozhodnutie žalovaného zodpovedá zákonu. Zistil, že žalobca bol 15. júna 1992 vymenovaný do funkcie sudcu a na základe návrhu Súdnej rady Slovenskej republiky ho prezident Slovenskej republiky 22. mája 2009 odvolal z funkcie sudcu podľa § 18 ods. 1 písm. a/ zákona o sudcoch a prísediacich. Vzhľadom na skutočnosť, že dôvodom pre jeho odvolanie bolo právoplatné odsúdenie za úmyselný trestný čin, podmienky pre priznanie príplatku za výkon funkcie sudcu podľa § 95 ods. 1 cit. zákona neboli splnené.

O náhrade trov konania súd prvého stupňa rozhodol s poukazom na § 250k ods. 1 OSP tak, že neúspešnému žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal žalobca odvolanie. Namietal, že spĺňa predpoklady pre priznanie príplatku za výkon funkcie sudcu za 17 rokov a 266 dní a ako sudca pôsobil do 5. júna 2009, kedy bol z funkcie odvolaný prezidentom Slovenskej republiky s poukazom na § 18 ods. 1 písm. a/ zákona o sudcoch a prísediacich. Uviedol, že už v čase výkonu funkcie sudcu mal zdravotné problémy a z dôvodu zhoršujúceho sa zdravotného stavu mu bol od 3. júna 2010 priznaný invalidný dôchodok s tým, že výkon funkcie na doterajšom zamestnaní lekári mu neodporúčali. Žiadal preto, aby odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žiadal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť ako vecne správny. Poznamenal, že žalobca v odvolaní neuviedol žiadne nové skutočnosti, ktoré by mohli mať za následok zrušenie prvostupňového rozsudku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250l ods. 2 OSP v spojení s § 250ja ods. 2 OSP preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Nároky po skončení výkonu sudcovskej funkcie upravuje § 95 ods. 1 zákona o sudcoch a prísediacich.

Podľa § 95 ods. 1 zákona o sudcoch a prísediacich sudca má za každý rok výkonu funkcie sudcu právo na príplatok za výkon funkcie sudcu, ak má nárok na výplatu starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku podľa osobitného predpisu a

a) súčasne požiadal ministra o prerušenie výkonu funkcie sudcu podľa § 24 ods. 4 a ministerstvo o priznanie príplatku za výkon funkcie sudcu alebo

b) súčasne požiadal ministerstvo o priznanie príplatku za výkon funkcie sudcu, ak mu zanikla funkcia sudcu z dôvodu

1. odvolania z funkcie sudcu podľa § 18 ods. 2,
2. vzdania sa funkcie sudcu podľa § 19.

Podľa § 40 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) ak sa v konaní vyskytne otázka, o ktorej už právoplatne rozhodol príslušný orgán, je správny orgán takým rozhodnutím viazaný.

Z ustanovení zákona o sudcoch a prísediach vyplýva, že predpokladom pre vznik nároku na príplatok za výkon funkcie sudcu po zániku tejto funkcie je nielen vznik nároku na výplatu starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku podľa zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), ale aj podanie žiadosti ministrovi spravodlivosti o prerušenie výkonu funkcie sudcu z dôvodu splnenia nároku na príplatok za výkon funkcie sudcu (§ 24 ods. 4 zákona o sudcoch a prísediach) a súčasne o priznanie príplatku za výkon funkcie sudcu. Vznik tohto nároku je ďalej podmienený skutočnosťou, že k skončeniu výkonu funkcie došlo na základe odvolania z funkcie sudcu podľa § 18 ods. 2 zákona o sudcoch a prísediach preto, že zdravotný stav sudcovi dlhodobo nedovoľuje, najmenej počas jedného roka riadne vykonávať sudcovské povinnosti alebo skutočnosťou, že sudca dosiahol vek 65 rokov alebo sa vzdal funkcie sudcu písomným oznámením prezidentovi (§ 19).

Z administratívnych spisov vyplýva, že žalobca 18. októbra 2010 požiadal žalovaného o príplatok za výkon funkcie sudcu od 5. júna 2009. V žiadosti uviedol, že je poberateľom invalidného dôchodku na základe rozhodnutia Sociálnej poisťovne ústredia v B. zo 17. septembra 2010 a výkon funkcie sudcu skončil 4. júna 2009 odvolaním podľa § 18 ods. 1 písm. a) zákona o sudcoch a prísediach.

Prezident Slovenskej republiky žalobcu odvolal z funkcie sudcu Okresného súdu v R. S. rozhodnutím z 22. mája 2009 na základe uznesenia Súdnej rady Slovenskej republiky zo 7. apríla 2009, ktoré obsahovalo návrh pre prezidenta na odvolanie žalobcu z funkcie sudcu podľa § 18 ods. 1 písm. a) zákona o sudcoch a prísediach.

V prejednávanej veci príslušný orgán, a to prezident Slovenskej republiky právoplatne rozhodol o odvolaní žalobcu z funkcie sudcu Okresného súdu v R. S. podľa § 18 ods. 1 písm. a) zákona o sudcoch a prísediach. K skončeniu funkcie sudcu týmto odvolaním došlo na základe právoplatného odsudzujúceho rozsudku za úmyselný trestný čin.

Žalovaný, ktorému bola predložená žiadosť žalobcu o príplatok za výkon funkcie sudcu z dôvodu jeho odvolania z funkcie sudcu, pri posudzovaní jeho nároku správne zistil zákonné podmienky pre priznanie príplatku podľa § 95 zákona o sudcoch a prísediach. Prítom bol viazaný dôvodom, pre ktorý prezident Slovenskej republiky ako príslušný orgán o odvolaní žalobcu z funkcie právoplatne rozhodol.

Žalovaný bol pred skončením výkonu funkcie sudcu odsúdený za úmyselný trestný čin a po skončení výkonu funkcie sudcu mu vznikol mu nárok na výplatu invalidného dôchodku. V dôsledku skutočnosti, že dôvodom zániku funkcie sudcu bolo odsúdenie za úmyselný trestný čin, mu však nevznikol nárok na príplatok podľa § 95 zákona o sudcoch a prísediach. Odvolací súd rovnako ako súd prvého stupňa zistil, že pred rozhodnutím o príplatku žalovaný (aj jeho prvostupňový správny orgán) v správnom konaní postupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona o sudcoch a prísediach, keď žalobcovi po odvolaní z funkcie sudcu nepriznal príplatok za výkon funkcie sudcu.

Krajský súd v B.B. v napadnutom rozsudku zamietol žalobu, lebo dospel k záveru, že preskúmanavé rozhodnutie a postup žalovaného v medziach žaloby sú v súlade so zákonom.

Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky súd prvého stupňa v dostatočnom rozsahu preskúmal zákonnosť rozhodnutia žalovaného a jeho rozsudok pokladá za vecne správny, a preto ho podľa § 219 potvrdil.

42. ROZHODNUTIE

I. Postúpiť pohľadávku na poistnom poistenca podľa § 149 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov môže sociálna poisťovňa len vtedy, ak by postúpením takejto pohľadávky nedošlo k zhoršeniu postavenia dlžníka.

II. Môže sa tak stať len vtedy, ak by pohľadávka bola postúpená tretej osobe, ktorá vykonáva sociálne poistenie, a ktorá túto skutočnosť zohľadní po zaplatení pohľadávky dlžníka v jeho dôchodkových nárokoch minimálne v rozsahu tak, ako to po zaplatení dlžného poistného mohla urobiť samotná Sociálna poisťovňa.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. septembra 2013, sp. zn. 7 So 155/2012)

Krajský súd v K. rozsudkom z 11. septembra 2012 zrušil rozhodnutie z 12. januára 2012, ktorým odporkyňa podľa § 112 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) zamietla žiadosť navrhovateľa o zvýšenie predčasného starobného dôchodku za dobu povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činné osoby za čas od 1. marca 2006 do 26. novembra 2007.

V odôvodnení uviedol, že navrhovateľ bol zúčastnený na dôchodkovom zabezpečení ako samostatne zárobkovo činná osoba od 1. marca 2006 do 26. novembra 2007, pričom poistné bolo zaplatené za celé obdobie trvania dôchodkového zabezpečenia. Napriek tomu, že za dobu od 1. marca 2006 do 26. novembra 2007 bola pohľadávka na poistnom postúpená Slovenskej konsolidačnej a.s. zmluvou z 11. októbra 2010, nemohla mať táto skutočnosť za následok zánik poistného vzťahu medzi navrhovateľom a odporkyňou a existencia zmluvy o postúpení pohľadávky na poistnom nemôže znemožniť realizáciu oprávnenia navrhovateľa z práva verejného. Súčasne zaviazal odporkyňu zaplatiť navrhovateľovi trovy právneho zastúpenia vo výške 265,28 €.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podala odvolanie odporkyňa a žiadala napadnutý rozsudok zmeniť a preskúmané rozhodnutie potvrdiť ako vecne správne. Namietala, že postúpením pohľadávky na poistnom tretej osobe zanikol navrhovateľovi záväzok navrhovateľa proti odporkyni a zároveň zaniklo oprávnenie odporkyne nakladať s postúpenou pohľadávkou. Namietala, že žiadny právny predpis neumožňuje hodnotiť dobu poistenia z dôvodu, že pohľadávka bola postúpená tretej osobe a ani odplatu za postúpenú pohľadávku nemožno považovať za splnenie záväzku, ktorým je zaplatenie poistného.

Navrhovateľ žiadal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s OSP v spojení s § 10 ods. 2 OSP), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s §250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu odporkyne nemožno vyhovieť.

Z odôvodnenia:

Podľa § 78 ods. 1 zákona o sociálnom poistení povinne dôchodkovo poistenej samostatne zárobkovo činné osoby a dobrovoľne dôchodkovo poistenej osobe, ktoré nezaplatili včas a v správnej sume poistné na dôchodkové poistenie za obdobie, za ktoré boli povinné platiť poistné na dôchodkové poistenie, sa toto obdobie započíta na nárok na starobný dôchodok a na určenie jeho sumy ako obdobie dôchodkového poistenia odo dňa, v ktorom bola zaplatená celá suma dlžného poistného na dôchodkové poistenie.

Zo spisov vyplýva, že navrhovateľ žiadosťou z 9. marca 2011 v Sociálnej poisťovni, pobočke v K. žiadal odporkyňu o zvýšenie predčasného starobného dôchodku po započítaní doby poistenia ako samostatne zárobkovo činné osoby (ďalej len „SZČO“) po dodatočnom zaplatení doby poistenia ako SZČO a žiadal zhodnotiť aj dobu od 1. júla 2004 do 26. novembra 2007.

Právoplatným rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočka K. z 5. februára 2008 bola navrhovateľovi predpísaná povinnosť zaplatiť odporkyni poistné na nemocenské, starobné, invalidné poistenie a poistné do rezervného fondu solidarity za obdobie od marca 2006 do septembra 2007 vo výške 46 655 Sk.

Uznesením Okresného súdu K. z 30. decembra 2008 bol na majetok navrhovateľa vyhlásený konkurz.

Sociálna poisťovňa, pobočka K. do konkurzného konania prihlásila v súlade so zákonom č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov do konkurzného konania svoju pohľadávku vo výške 1548,66 € (46 655 Sk) a tiež pohľadávku z penále za oneskorenú úhradu príspevku na poistenie v nezamestnanosti za obdobie apríl 2003, júl 2003 a december 2003 v celkovej výške 1550,88 €.

Následne zmluvou o postúpení pohľadávok z 11. októbra 2010 uzatvorenej medzi postupcom Sociálna poisťovňa a postupníkom Slovenská konsolidačná, a. s., uzavretej podľa § 149 ods. 12, a § 293s a § 293ak zákona o sociálnom poistení a § 269 Obchodného zákonníka odporkyňa postúpila Slovenskej konsolidačnej, a. s., okrem iných aj pohľadávku proti navrhovateľovi vo výške 1548,66 € (pozri pol. č. 150 prílohy č. 1 zmluvy). Podľa čl. IV bodu 1 zmluvy postupník za každú postúpenú pohľadávku zaplatí postupcovi odplatu vo výške 0,03 €, celkom 13,05 €.

Odporkyňa oznámila 1. decembra 2010 správcovi konkurznej podstaty JUDr. O. K., CSc., postúpenie pohľadávky 1548,66 € na postupníka Slovenskú konsolidačnú, a. s., s tým, že jej bola 11. októbra 2010 uhradená odplata za postúpenú pohľadávku, a preto odporkyňa ako postupca nie je oprávnená prijímať plnenie na úhradu postúpenej pohľadávky.

Z oznámenia, uverejneného v Obchodnom vestníku vyplýva, že Okresný súd K. uznesením zo 7. februára 2011, ktoré nadobudlo právoplatnosť 1. marca 2011 v konkurznej veci potvrdil prevod pohľadávok z odporkyne ako pôvodného veriteľa na Slovenskú konsolidačnú, a. s.

Správcovi konkurznej podstaty oznámila C., a. s., B. listom z 1. decembra 2010 číslo 1494/2010 schválenie návrhu konečného rozvrhu výťažku pre nezabezpečených veriteľov a konečnej správy o speňažení majetku, podliehajúceho konkurzu.

Na základe týchto právnych skutočností správca konkurznej podstaty poukázal na účet odporkyne (pobočka K.) 31. decembra 2010 prihlásenú pohľadávku vo výške 1548,66 € a odporkyňa túto sumu 14. januára 2011 zaslala na účet Slovenskej konsolidačnej, a.s..

Rozhodnutím z 12. januára 2012 potom odporkyňa podľa § 112 zákona o sociálnom poistení zamietla žiadosť navrhovateľa o zvýšenie predčasného starobného dôchodku za dobu povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby za čas od 1. marca 2006 do 26. novembra 2007 preto, že nezaplatil včas a riadne povinné dôchodkové poistenie za uvedenú dobu.

Treba zdôrazniť, že vznik a zánik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby upravuje § 21 zákona o sociálnom poistení. Z jeho obsahu nevyplýva, že by nezaplatenie poistného malo za následok zánik poistenia, ani zo žiadneho iného ustanovenia zákona o sociálnom poistení nemožno vyvodiť, že by odporkyňa mohla svojím jednostranným konaním spôsobiť zánik poistného vzťahu alebo vylúčiť splnenie povinnosti uhradiť poistné. Nemôže tak urobiť ani s poukazom na ustanovenia § 149 zákona o sociálnom poistení, ak by sa takýmto postúpením pohľadávky postavenie dlžníka zhoršilo. Podľa uvedeného ustanovenia by mohla postupovať len vtedy, ak by postúpením pohľadávky nedošlo k zhoršeniu postavenia dlžníka, teda len vtedy, ak by pohľadávka bola postúpená tretej osobe, ktorá vykonáva sociálne poistenie, a ktorá túto skutočnosť zohľadní po zaplatení pohľadávky dlžníka v jeho dôchodkových nárokoch minimálne v rozsahu, ako tak po zaplatení dlžného poistného mohla urobiť odporkyňa. Treťou osobou, ktorej možno pohľadávku na poistnom postúpiť, preto nemôže byť iná osoba ako vykonávateľ sociálneho poistenia a celkom určite nemôže mať postúpenie pohľadávky Slovenskej konsolidačnej a.s. za následok vylúčenie navrhovateľa z poistenia za obdobie dodatočného zaplatenia poistného, lebo takéto postúpenie pohľadávky má za následok zmenu obsahu pohľadávky, čo je nepripustné. Ochrana dlžníka pred uzavretím zmluvy o takomto postúpení pohľadávky je nevyhnutná najmä z dôvodu, aby sa postúpením nezhoršilo jeho postavenie, ak on sám nemá nijaký vplyv na uskutočnenie postúpenia, a ak došlo nielen k zmene veriteľa, ale aj k zmene obsahu právneho pomeru bez toho, aby sa mohol dlžník k postúpeniu pohľadávky vyjadriť a tým zabrániť reálnemu zhoršeniu svojho postavenia. Nepostupiteľnosť pohľadávky teda spôsobuje rovnako vlastnosť pohľadávky samej, upravenej priamo v zákone, rovnako ako dovolenosť zmluvy o jej postúpení.

Odporkyňa preto nemôže od navrhovateľa odmietnuť prijatie dlhu na poistnom, a to bez ohľadu na zmluvu o postúpení pohľadávky (zrejme neplatnú), ak navrhovateľ bol povinný poistné platiť a ak dobrovoľne uhradil čo i premlčanú pohľadávku na poistnom.

Navyše podľa § 128 ods. 2 písm. c) zákona o sociálnom poistení poistné na starobné poistenie platí povinne dôchodkovo poistená samostatne zárobkovo činná osoba na účet odporkyne. Túto povinnosť nemôže svojim jednostranným konaním odporkyňa platiteľom poistného zmariť alebo prekaziť, lebo vykonávanie sociálneho poistenia je základným poslaním Sociálnej poisťovne ako verejnoprávnej inštitúcie. Odporkyňa nemôže svojim konaním poistenca fakticky z určitého obdobia dôchodkového poistenia vylúčiť, ani mu nemôže zabrániť, aby účinne voči nej splnil svoju povinnosť zaplatiť poistné na dôchodkové poistenie. Nemôže tak urobiť ani vtedy, ak poistenec zaplatil dlžné poistné na pohľadávke, ktorú poisťovňa postúpila tretej osobe. Zánik poistného vzťahu medzi odporkyňou a navrhovateľom ako poistencom upravuje výslovne ustanovenie § 21 zákona o sociálnom poistení, ktoré s nezaplatením poistného zánik dôchodkového poistenia nespája. Napokon je v záujme navrhovateľa ako poistenca, aby svoje pohľadávky na poistnom splatil, lebo bez ich úhrady mu obdobie dôchodkového poistenia odporkyňa zohľadniť nemôže. Práve naopak, postúpením pohľadávok na poistnom dokonca za nižšiu sumu, ako je samotná pohľadávka na poistnom, poškodzuje ostatných poistencov, lebo svojim konaním vytvára stav, kedy sa postúpením pohľadávky na poistnom za odplatu považuje pohľadávka za uhradenú v jej pôvodnej výške a odporkyňa je tak povinná plniť svojim poistencom, ktorých pohľadávky postúpila aj bez toho, aby poistné bolo uhradené.

Dlžné poistné na nemocenskom poistení a dôchodkovom poistení navrhovateľa vo výške 1548,66 € za dobu povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby za čas od 1. marca 2006 do 26. novembra 2007 konkurzný správca uhradil 31. decembra 2010 a odporkyňa nemala zákonný dôvod poskytnuté plnenie odmietnuť.

Treba opätovne zdôrazniť, že postúpením pohľadávky na poistnom tretej osobe nezanikol navrhovateľovi záväzok odporkyni uhradiť dlžné poistné. Z tejto skutočnosti potom vyplýva, že poistný vzťah medzi účastníkmi nezanikol a odporkyňa už za sumu, ktorú získala postúpením pohľadávky má povinnosť zohľadniť navrhovateľovi celú dobu poistenia v rozsahu pôvodnej pohľadávky. Odporkyňa sa teda postúpením pohľadávky (zrejme neplatným) dostala vlastnou vinou do horšieho postavenia, v akom sa nachádzala pred uzavretím zmluvy o postúpení pohľadávky, lebo povinnosť navrhovateľa zaplatiť poistné postúpením pohľadávky nezanikla, zaniklo by jej v prípade platnosti zmluvy o postúpení pohľadávky len právo získať od neho celú výšku poistného. Sama sa uspokojila s výškou pohľadávky na včas neodvedenom poistnom tak, ako bola uvedená v zmluve o postúpení pohľadávky a dňom prijatia odplaty za postúpenú pohľadávku dlh navrhovateľa na poistnom by dokonca aj v prípade, ak by zmluva bola platná, bolo možné považovať za uhradený so všetkými dôsledkami, spojenými so zaplatením poisteného. Odporkyňa si zrejme dostatočne nevedomuje skutočnosť, že nie je oprávnená vylúčiť z poistenia poistenca, ktorý okamihom uspokojenia ňou dohodnutej výšky odplaty za postúpenú pohľadávku svoje pohľadávky voči nej splnil, ani si nevedomuje skutočnosť, že postúpenie pohľadávky je nepripustné, ak by sa postúpením zhoršilo postavenie dlžníka. K takejto situácii pri postúpení pohľadávok na poistnom dochádza, lebo ak by aj navrhovateľ zaplatil dlžnú sumu na poistnom Slovenskej konsolidačnej, a.s., odporkyňa mu už odmieta (a to bez právneho dôvodu) poskytovať dohodnuté plnenie, zodpovedajúce zohľadneniu príslušnej doby poistenia pre dôchodkové účely, pričom navrhovateľ postúpeniu pohľadávky dokonca ani nemohol zabrániť.

V dôsledku skutočnosti, že navrhovateľ zaplatil poistné za dobu povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby za čas od 1. marca 2006 do 26. novembra 2007 odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil s tým, že v ďalšom konaní bude jej povinnosťou opätovne rozhodnúť o zhodnotení obdobia nemocenského poistenia a dôchodkového poistenia navrhovateľa za obdobie od 1. marca 2006 do 26. novembra 2007 pre výpočet výšky starobného dôchodku, lebo postúpením pohľadávky nemôže byť postavenie dlžníka zhoršené. Ak teda odporkyňa svoju pohľadávku na poistnom navrhovateľa postúpila za menšiu sumu, ako predstavovalo dlžné poistné, potom je povinná pri rozhodovaní o výške dôchodku postupovať tak, akoby poistné bolo zaplatené v predpísanej výške od času postúpenia pohľadávky. Odporkyňa bude musieť stratu, ktorú spôsobila na výške odvedeného poistného postúpením pohľadávky, ktorá by mala za následok zhoršenie postavenia navrhovateľa ako jej poistenca riešiť zrejme vo vzťahu k subjektu, ktorému bola pohľadávka postúpená, lebo inak by dochádzalo k zmenšovaniu výšky fondu poistného na úkor ostatných poistencov.

43. ROZHODNUTIE

Ak došlo k zrušeniu spoločnosti bez právneho nástupcu (§ 68 ods. 3 písm. c/ zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník) a k prechodu práv a povinností vyplývajúcich z pracovnoprávnych vzťahov na inú osobu nedošlo, zanikli všetky pracovnoprávne vzťahy medzi ňou a jej zamestnancami, ktoré trvali v čase právoplatnosti rozhodnutia o jej zrušení, od okamihu, kedy im zrušená spoločnosť ako zamestnávateľ prestala pridelať prácu.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. septembra 2013, sp. zn. 7 Sžso 31/2012)

Krajský súd v K. rozsudkom z 29. marca 2012 zamietol žalobu o zrušenie rozhodnutia zo 14. apríla 2011, ktorým žalovaná postupom podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky K. zo 16. novembra 2010. Žalobcovi právo na náhradu trov konania nepriznal.

V odôvodnení rozsudku súd prvého stupňa poukázal na skutočnosť, že uznesením Krajského súdu v K. z 1. júna 2005, bol zamietnutý návrh na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka pre nedostatok majetku. Právoplatnosťou uvedeného uznesenia bola v zmysle § 68 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka spoločnosť zrušená a prestala existovať 12. júla 2005 aj ako zamestnávateľ žalobcu a v nadväznosti na to aj ako odvádzateľ poistného na nemocenské poistenie, poistného na dôchodkové poistenie a poistného na poistenie v nezamestnanosti za žalobcu. Výmaz spoločnosti, vrátane ďalších zákonom predpísaných údajov (zrušenie spoločnosti), bol vyznačený v obchodnom registri, ktorý je ako verejný zoznam prístupný každému, teda aj žalobcovi. Na námietku žalobcu, že na ukončenie pracovného pomeru mal byť vyzvaný predbežným správcom krajský súd uviedol, že v konaní sp. zn. 2K 1/2005 predbežný správca ustanovený nebol a súd na základe listinných dôkazov preukazujúcich nemajetnosť dlžníka – spoločnosti rozhodol o zamietnutí návrhu na vyhlásenie konkurzu uznesením z 1. júna 2005. Krajský súd konštatoval, že keď na majetok spoločnosti nebol vyhlásený konkurz a návrh na vyhlásenie konkurzu nepodal žalobca, teda nemohol mať ani napr. postavenie konkurzného veriteľa, neexistoval dôvod pre ktorý by konkurzný súd so žalobcom konal a akýmkoľvek spôsobom s ním komunikoval. Ak v tomto konkrétnom prípade nastala skutočnosť, ktorá má podľa zákona za následok zrušenie spoločnosti, je potrebné túto skutočnosť považovať za právnu udalosť, s ktorou právo spája faktický zánik ekonomickej a právnej subjektivity spoločnosti. Námietku žalobcu, podľa ktorej žalovaná neskúmala, či došlo k zániku spoločnosti zákonnými postupmi, nepovažoval súd v spornej veci za právne významnú.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca a žiadal rozsudok krajského súdu zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na nové prejednanie a rozhodnutie, lebo na základe vykonaných dôkazov dospel súd prvého stupňa k nesprávnym skutkovým zisteniam, jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Namietal, že jeho pracovný pomer so spoločnosťou so sídlom K., nie je do dnešného dňa ukončený a pri akejkoľvek snahe nemohol získať žiadny doklad o zániku firmy. Tieto skutočnosti boli známe aj odporkyni, ktorá vôbec nekonala aj napriek tomu, že ju žalobca žiadal o vyriešenie celej veci.

Žalovaná vo vyjadrení na odvolanie navrhla napadnutý rozsudok krajského súdu v plnom rozsahu ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení § 250s OSP) bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 2 OSP preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu skonáním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nie je možné vyhovieť.

Podľa § 20 písm. a) zákona o sociálnom poistení, povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti zamestnanca vzniká fyzickej osobe v pracovnom pomere odo dňa vzniku pracovného pomeru a zaniká dňom skončenia pracovného pomeru.

Podľa § 68 ods. 3 písm. c) zákona č. 513/1991 Zb. (Obchodný zákonník) v znení zákona č. 315/2005 Z. z. spoločnosť sa zrušuje zrušením konkurzu po splnení rozvrhového uznesenia alebo zrušením konkurzu z dôvodu, že majetok úpadcu nepostačuje na úhradu výdavkov a odmenu správcu konkurznej podstaty, alebo zamietnutím návrhu na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku.

Podľa § 135 ods. 1, 2 OSP súd je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis je v rozpore s ústavou, so zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná (§ 109 ods. 1 písm. b/). Súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnutelný podľa osobitných predpisov, a kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti a o zápise základného imania, súd však nie je viazaný rozhodnutím v blokovom konaní.

Otázky, o ktorých patrí rozhodnúť inému orgánu, môže súd posúdiť sám. Ak však bolo o takejto otázke vydané príslušným orgánom rozhodnutie, súd z neho vychádza.

Z o d ô v o d n e n i a :

Zo spisov vyplýva, že podľa obsahu evidenčného materiálu o priebehu dôchodkového poistenia (zabezpečenia) žalovanej spoločnosť v K. prihlásila žalobcu do registra poistencov Sociálnej poisťovne na nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie a na poistenie v nezamestnanosti od 1. októbra 2002. Sociálna poisťovňa, pobočka K. podľa § 210 ods. 1 zákona o sociálnom poistení rozhodnutím zo 16. novembra 2010 deklarovala, že žalobcovi J. H. ako zamestnancovi spoločnosti v K. zaniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti 12. júla 2005, lebo podľa výpisu z Obchodného registra Okresného súdu K., spoločnosť bola zrušená 12. júla 2005 (deň výmazu spoločnosti je 17. november 2005), ktorým dňom zanikla. Krajský súd v K. uznesením z 1. júna 2005, ktoré nadobudlo právoplatnosť 12. júla 2005, zamietol návrh na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka pre nedostatok majetku. Napriek skutočnosti, že žalobca vo svojom čestnom vyhlásení zo 16. júla 2009 nevedel uviesť deň ukončenia pracovného pomeru, bol týmto dňom deň zániku jeho zamestnávateľa, teda 12. júl 2005.

Podľa zákona č. 311/2001 Z. z. (v znení účinnom do 30. júna 2006) zamestnancom je fyzická osoba, ktorá v pracovnoprávných vzťahoch, a ak to ustanovuje osobitný predpis aj v obdobných pracovných vzťahoch, vykonáva pre zamestnávateľa závislú prácu podľa jeho pokynov za mzdu alebo za odmenu. Dvojstranný právny vzťah medzi žalobcom a jeho zamestnávateľom spol. s r.o., zanikol zo zákona 12. júla 2005 zrušením spoločnosti a tým zanikol aj poistný vzťah medzi zamestnancami spoločnosti K. a žalovanou, lebo zamestnanci už výkon závislej práce ukončili a zamestnávateľ po jeho zrušení už nemohol vykonávať podnikateľskú činnosť a v jej rámci dávať svojim zamestnancom pokyny v pracovnoprávnom vzťahu.

V zmysle § 68 ods. 3 písm. c/ zákona č. 513/1991 Z. z. (Obchodného zákonníka) v znení neskorších predpisov spoločnosť bola zrušená 12. júla 2005, kedy nadobudlo právoplatnosť uznesenie Krajského súdu v K. z 1. júna 2005. Vzhľadom ku skutočnosti, že došlo k zrušeniu spoločnosti bez právneho nástupcu a ani nedošlo k prechodu práv a povinností vyplývajúcich z pracovnoprávných vzťahov na inú osobu, zanikli 12. júla 2005 všetky pracovnoprávne vzťahy, ktoré uzatvorila spoločnosť a trvali v čase právoplatnosti predmetného rozhodnutia. Informácia o zrušení predmetnej spoločnosti bola uverejnená v Obchodnom registri, ku ktorému má každý občan prístup. Navyše, žalobca sa mohol o zrušení spoločnosti K. dozvedieť aj vtedy, keď mu už zrušená spoločnosť ako jeho zamestnávateľ prestala pridelať prácu. Až do výmazu spoločnosti mohol od nej následne požadovať doklad o skončení pracovnoprávneho vzťahu. Nemožno preto akceptovať jeho tvrdenie, že jeho pracovný pomer so spoločnosťou K. nie je ukončený, aj keď doklad o skončení pracovného pomeru už v súčasnosti po zániku spoločnosti nemôže získať. Žalobcovi zaniklo v zmysle § 20 písm. a) zákona o sociálnom poistení povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a aj povinné v nezamestnanosti 12. júla 2005, lebo žalobcov pracovný pomer zanikol a práva a povinnosti z neho neprešli na iného zamestnávateľa.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje rozhodnutie žalovanej, ako aj krajského súdu za dostatočne odôvodnené, s ich dôvodmi sa najvyšší súd v celom rozsahu stotožnil, pričom námietky uvedené žalobcom v odvolaní sú v podstate zhodné s námietkami uvedenými v žalobe, s ktorými sa náležite vysporiadal už krajský súd.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v K. z 29. marca 2012, podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil.

44.

ROZHODNUTIE

Výšku predčasného starobného dôchodku nemožno porovnávať s inou dávkou podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003, lebo nárok na predčasný starobný dôchodok pred 1. januárom 2004 neexistoval.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. júna 2013, sp. zn. 9 So 110/2012)

Rozsudkom z 9. mája 2012 Krajský súd v B. B. potvrdil rozhodnutie odporkyne z 13. januára 2012 v spojení s rozhodnutím z 14. februára 2012 (ďalej len „rozhodnutie odporkyne“), ktorým podľa § 67 ods.1, § 274 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) od 20. decembra 2011 priznala predčasný starobný dôchodok v sume 294,70 € mesačne a od 1. januára 2012 ho zvýšila na 304,50 € mesačne. Súčasne navrhovateľovi nepriznal právo na náhradu trov konania.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že navrhovateľ nezákonnosť rozhodnutia odporkyne namietal z dôvodu, že v dôsledku nesprávneho výkladu § 274 ods.1 zákona o sociálnom poistení, ktorý je nesúladný s čl.152 ods. 4 ústavy, mu pre výšku predčasného starobného dôchodku nezohľadnila obdobie zamestnania v podzemí v bani, zaradeného do I. pracovnej kategórie. Krajský súd považoval za preukázané, že navrhovateľ dovŕšil dôchodkový vek 55 rokov dňom 5. novembra 2013 a že požiadal o priznanie predčasného starobného dôchodku od 20. decembra 2011. Poukázal na to, že inštitút predčasného starobného dôchodku bol zavedený zákonom o sociálnom poistení s účinnosťou od 1. januára 2004. V zmysle § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení sa poistencovi, ktorý získal potrebnú dobu zamestnania v I. pracovnej kategórii, zachová nárok na zníženie dôchodkového veku, čo sa v prípade navrhovateľa udialo vzhľadom k tomu, že výkon takého zamestnania mu bol zohľadnený v znížení dôchodkového veku na 55 rokov. Aplikácia právnej úpravy platnej do účinnosti tohto zákona, resp. zachovanie nárokov z nej vyplývajúcich, podľa názoru krajského súdu nie je možná pri výpočte sumy predčasného starobného dôchodku, keďže ustanovenie § 274 ods. 2 zákona o sociálnom poistení sa netýka predčasného starobného dôchodku. Z týchto dôvodov krajský súd považoval rozhodnutie odporkyne za zákonné.

Rozsudok krajského súdu napadol navrhovateľ včas podaným odvolaním. Namietol jeho znevýhodnenie ako poberateľa predčasného starobného dôchodku v porovnaní s dôchodcami, ktorí požiadali o starobný dôchodok. Prístup odporkyne, ktorý krajský súd aproboval, považuje za diskriminačný vo vzťahu k predčasným starobným dôchodcom a v rozpore s ústavným princípom rovnosti podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, čl. 14 dohovoru, či § 18 OSP, a tým aj narušujúci princíp legitímneho očakávania, ako majetkového práva, garantovaného čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 Protokolu č. 1 k dohovoru. Žiadateľ o predčasný starobný dôchodok môže byť ukrátený len raz, a to podľa § 68 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., teda v danom prípade o 11,50 € mesačne, ktoré zníženie zostane zachované aj pri zmene predčasného starobného dôchodku na starobný. Z uvedených dôvodov navrhol, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie, resp. aby pripustil dovolanie a žiadal, aby mu bola priznaná náhrada trov odvolacieho konania 79,58 €.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa žiadala, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu a rozhodnutie odporkyne v rozsahu návrhu a v medziach odvolania bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku krajského súdu, a konštatoval jeho správnosť (§ 219 ods. 2 OSP). Na zdôraznenie jeho správnosti doplnia:

Zamestnania boli zaraďované do I., resp. II. pracovnej kategórie do 31. decembra 1999 podľa § 14 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení účinnom do 31. decembra 2003 (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“).

Podľa § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení nároky vyplývajúce zo zariadenia zamestnania do I. a II. pracovnej kategórie sa priznávajú do 31. decembra 2023.

Medzi účastníkmi nebolo sporné, že dôchodkový vek navrhovateľa je 55 rokov (§ 21 ods.1 písm. b) v spojení s § 12 ods.3 písm. e) zákona č.100/1988 Zb. a § 274 ods.1 zákona č.100/1988 Zb.). Na tom základe odporkyňa navrhovateľovi priznala predčasný starobný dôchodok podľa § 67 ods.1 zákona o sociálnom poistení od 20.decembra 2011, lebo do tohto dňa splnil vekovú podmienku pre vznik nároku na predčasný starobný dôchodok, lebo do dovŕšenia dôchodkového veku mu chýbajú najviac dva roky. Výšku tohto dôchodku v súlade s § 68 ods.1 zákona č.461/2003 Z.z. znížila o 0,5 % za každých začatých 30 dní odo dňa vzniku nároku na predčasný starobný dôchodok do dovŕšenia dôchodkového veku; uvedené zníženie medzi účastníkmi sporné nebolo.

Výkon zamestnania v I. pracovnej kategórii bol navrhovateľovi zohľadnený pri určení dôchodkového veku 55 rokov, keďže dôchodkový vek bol zákonom č.100/1988 Zb. všeobecne určený dňom dovŕšenia 60. roku veku a zákonom o sociálnom poistení dovŕšením 62. roku veku. Nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie podľa § 274 ods.1 zákona o sociálnom poistení, preto navrhovateľovi zohľadnené boli.

Navrhovateľ žiadal, aby samotná výška predčasného starobného dôchodku, ktorá tvorí základ pre zníženie podľa § 68 ods.1 zákona o sociálnom poistení, bola určená so zohľadnením výkonu zamestnania v I. pracovnej kategórii., teda domáhal sa určenia výšky predčasného starobného dôchodku v súlade s § 274 ods. 2 zákona o sociálnom poistení.

Treba zdôrazniť, že predčasný starobný dôchodok je podľa § 13 ods.2 písm. a) bod 2. zákona o sociálnom poistení osobitným druhom dávky dôchodkového poistenia zo starobného poistenia, odlišnej od starobného dôchodku, uvedeného v § 13 ods.2 písm. a) bod 1. tohto zákona. Zákon o sociálnom poistení upravuje odlišne aj spôsob výpočtu starobného dôchodku a spôsob výpočtu predčasného starobného dôchodku.

Podľa § 274 ods.2 zákona o sociálnom poistení suma starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku a invalidného dôchodku, na ktorý vznikne nárok podľa odseku 1, nesmie byť nižšia ako suma určená podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003, a to vrátane úpravy dôchodku a zvýšenia dôchodkov prislúchajúcich podľa osobitného predpisu.

Predpisom účinným do 31. decembra 2003 bol zákon č.100/1988 Zb. Tento zákon upravoval len nároky na dávky uvedené v § 7 písm. a) bod 1. až 9, medzi ktorými predčasný starobný dôchodok nie je uvedený. Vzhľadom na to, že v zmysle zákona č.100/1988 Zb. predčasný starobný dôchodok ako dávka dôchodkového zabezpečenia neexistoval, do 31. decembra 2003 nebol upravený ani spôsob určenia sumy (výšky) predčasného starobného dôchodku. V prípade predčasného starobného dôchodku teda vôbec neprichádza do úvahy určenie jeho výšky v nižšej sume ako podľa predpisov účinných do 31.decembra 2003, vzhľadom na neexistenciu nároku na takú dávku pred 1. januárom 2004. Nie je preto dôvodná námietka navrhovateľa, že došlo k zásahu do jeho legitímneho očakávania.

Vzhľadom na uvedené aj odvolací súd považoval rozhodnutie odporkyne za súladné so zákonom a preto rozsudok krajského súdu podľa § 219 ods.1, 2 OSP potvrdil ako vecne správny.

45. ROZHODNUTIE

Dôchodcovi, ktorý sa stane invalidným podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov po vzniku nároku na starobný dôchodok, nárok na invalidný dôchodok nevznikne.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. júna 2013, sp. zn. 9 So 89/2012)

Krajský súd v B. rozsudkom z 28. marca 2012 potvrdil rozhodnutie odporkyne zo dňa 6. septembra 2011, ktorým odporkyňa podľa § 70 ods. 1, § 263 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) zamietla žiadosť navrhovateľky o priznanie invalidného dôchodku od 15. júna 2011 s odôvodnením, že navrhovateľka 16. októbra 2008 splnila vekovú podmienku pre vznik nároku na starobný dôchodok a preto jej nie je možné priznať invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že navrhovateľka, ktorá je poberateľkou čiastočného invalidného dôchodku a požiadala o zvýšenie invalidného dôchodku, bola od 15. júna 2011 podľa záveru posudku posudkového lekára pobočky S. p. B. z 29. júla 2011 invalidná podľa § 29 ods. 3 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“) a aj podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 75 %. Krajský súd považoval za preukázané, že navrhovateľke naďalej trvá nárok na čiastočný invalidný dôchodok podľa § 37 zákona č. 100/1988 Zb., ktorý sa v zmysle ustanovenia § 263 ods. 1 zákona o sociálnom poistení považuje po 31. decembri 2003 za invalidný dôchodok podľa zákona o sociálnom poistení. Nárok na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení od 15. júna 2011 však navrhovateľke nevznikol, lebo navrhovateľka 16. októbra 2008 splnila podmienky nároku na starobný dôchodok. Krajský súd považoval rozhodnutie odporkyne za zákonné.

Rozsudok krajského súdu napadla navrhovateľka včas podaným odvolaním. Namietala, že prvostupňový súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukazovala na skutočnosť, že je uznaná za invalidnú s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 75%. V dôsledku skutočnosti, že už je invalidná, odporkyňa jej má prepočítať jej čiastočný invalidný dôchodok na plný invalidný dôchodok a potom posúdiť, ktorý bude vyšší. Podľa jej názoru sa deň vzniku jej invalidity viaže k rozhodnutiu odporkyne z 28. januára 1993, kedy jej bol priznaný invalidný dôchodok podľa § 29 zákona č. 100/1988 Zb. a k tomuto dňu podmienky nároku na starobný dôchodok nespĺnila. Nedošlo u nej k vzniku invalidity, ale len k zmene invalidity a nemá sa aplikovať ustanovenie § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, ale vychádzať z ustanovenia § 71 ods. 10 tohto zákona. Tiež mal súd použiť § 263b odsek 1 zákona o sociálnom poistení a ustanovenie § 55 zákona č. 100/1988 Zb. o nároku na výplatu viacerých dôchodkov. Navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Odporkyňa nepovažovala dôvody uvedené v odvolaní navrhovateľky za opodstatnené a navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „Občianskeho súdneho poriadku“) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu v súlade s § 250ja ods. 2 OSP bez pojednávania a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nemožno vyhovieť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 70 ods.1 zákona poistenec má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidný, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu vzniku invalidity nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

Podľa § 65 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení poistenec má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov a dovŕšil dôchodkový vek.

Podľa § 65 ods. 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení žene, ktorá vychovala tri deti alebo štyri deti a v období od 1. januára 2004 do 31. decembra 2013 dovŕšila vek 54 rokov, sa dôchodkový vek určí tak, že k veku 54 rokov sa pripočíta v roku 2006 dvadsaťsedem kalendárnych mesiacov.

Z dávkových spisov odporkyne vyplýva, že navrhovateľke bol od 20. decembra 1992 priznaný invalidný dôchodok podľa § 29 zákona č. 100/1988 Zb., ktorý jej bol od 24. novembra 1993 odňatý a od uvedeného dňa jej bol priznaný čiastočný invalidný dôchodok podľa § 37 zákona č. 100/1988 Zb.

Čiastočný invalidný dôchodok sa podľa § 263 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. od 1. januára 2004 iba považuje za invalidný dôchodok podľa zákona o sociálnom poistení, naďalej však ide o čiastočný invalidný dôchodok.

Navrhovateľka žiadosťou z 15. júna 2011 požiadala „o opätovné posúdenie zdravotného stavu a uznanie invalidity/invalidného dôchodku“. V konaní o tejto žiadosti bola uznaná invalidnou od 15. júna 2011 tak podľa § 29 zákona č. 100/1988 Zb. ako aj podľa § 71 zákona o sociálnom poistení pre viac ako 70 %-nú mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Dátum vzniku tejto „plnej“ invalidity nebol medzi účastníkmi sporný.

Dôchodkový vek, určený podľa § 65 ods. 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení navrhovateľka vzhľadom na výchovu troch detí dovŕšila 16. októbra 2008. Z dávkového spisu vyplýva, že navrhovateľka k uvedenému dňu splnila aj podmienku získania aspoň 15 rokov dôchodkového poistenia (zamestnania).

O starobný dôchodok navrhovateľka doteraz nepožiadala. Jej námietka, že odporkyňa ju mala upozorniť na to, že dovŕšila dôchodkový vek, nie je dôvodná, lebo taká povinnosť odporkyni nevyplýva zo žiadneho ustanovenia zákona.

Nedôvodná bola aj námietka navrhovateľky, že dňom vzniku jej invalidity je deň, kedy jej bol po prvýkrát priznaný invalidný dôchodok podľa § 29 zákona č. 100/1988 Zb. a že k tomuto dňu podmienky nároku na starobný dôchodok nespĺnila. Takáto námietka nemá oporu v zákone. Invalidný dôchodok, priznaný od 20. decembra 1992 podľa § 29 zákona č. 100/1988 Zb., bol navrhovateľke odňatý od 24. novembra 1993 z dôvodu zmeny invalidity na iba čiastočnú invaliditu.

Za nedôvodnú považoval odvolací súd aj námietku navrhovateľky, že odporkyňa mala vychádzať z ustanovenia § 71 ods. 10 zákona o sociálnom poistení. Uvedené ustanovenie sa totiž vzťahuje na prípady, kedy pri kontrolnej lekárskej prehliadke posudkový lekár predpokladá zhoršenie zdravotného stavu a preto určí ďalší termín kontrolnej lekárskej prehliadky. V zmysle § 153 ods. 7 zákona o sociálnom poistení sa však trvanie invalidity nepreskúma, ak pri kontrolnej lekárskej prehliadke nebola určená lehota jej ďalšieho uskutočnenia. Pri kontrolnej lekárskej prehliadke 22. augusta 2008 ďalšia kontrolná lekárska prehliadka navrhovateľky nebola určená.

Trvanie invalidity navrhovateľky bolo posúdené podľa § 263 ods. 2 zákona o sociálnom poistení dňa 16. júla 2004 so záverom, že je naďalej invalidná podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v rozsahu 45 %, a preto jej bol naďalej vyplácaný čiastočný invalidný dôchodok. V súlade s nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. PL.ÚS 25/05-51 zo dňa 7.6.2006, uverejneným 19. júla 2006 v Zbierke zákonov pod č. 460/2006 Z. z., bol zdravotný stav navrhovateľky 22. augusta 2008 posúdený podľa § 263a ods. 1 zákona o sociálnom poistení so záverom, že je naďalej čiastočne invalidná podľa § 37 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb., na základe čoho odporkyňa rozhodnutím z 11. septembra 2008 rozhodla, že navrhovateľke naďalej patrí čiastočný invalidný dôchodok podľa § 37 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb.

Z uvedeného dôvodu bola preto nedôvodná aj požiadavka navrhovateľky, aby odporkyňa postupovala podľa § 263b ods. 1 zákona o sociálnom poistení, keďže uvedené ustanovenie sa týka iba prípadov, v ktorých v období od 1. januára 2004 do 30. septembra 2006 trvanie invalidity nebolo preskúmané podľa § 263 ods. 2 zákona o sociálnom poistení.

Navrhovateľka dovŕšila dôchodkový vek dňom 16. októbra 2008. Už pri priznaní invalidného dôchodku mala zhodnotených viac ako 24 rokov zamestnania (dôchodkového poistenia). Aj odvolací súd mal preto za preukázané, že navrhovateľka splnila podmienky nároku na starobný dôchodok už pred vznikom opätovnej plnej invalidity a z toho dôvodu 15. júna 2011 nespĺňala podmienky nároku na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení.

Z uvedených dôvodov aj odvolací súd považoval rozhodnutie odporkyne za súladné so zákonom a preto napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 219 OSP ako vecne správny potvrdil.

46.

ROZHODNUTIE

I. Dobou zamestnania na účely vzniku nároku na dôchodok za výsluhu rokov podľa § 40 ods. 1 písm. a) a písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) nie je doba vykonávania činnosti samostatne zárobkovo činnnej osoby.

II. Pojem „zamestnanie“ pre hodnotenie účasti na dôchodkovom zabezpečení nie je zhodný s pojmom „výkon zvýhodneného zamestnania“ pre vznik nároku na dôchodok za výsluhu rokov, kde pojem „vykonávanie zvýhodneného zamestnania“ znamená účasť na dôchodkovom zabezpečení zamestnanca (§ 6 ods. 1 písm. a/ zákona o sociálnom zabezpečení v spojení s § 2 písm. a/ a b/ zákona č. 54/1956 Zb. o nemocenskom poistení zamestnancov). Vymedzenie účasti samostatne zárobkovo činnnej osoby na dôchodkovom zabezpečení nemá súčasne za následok, že činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby je hodnotená ako zamestnanie vo zvýhodnenej pracovnej kategórii, lebo podmienky pre takéto zvýhodnenie boli v zákone o sociálnom zabezpečení osobitne definované.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. júna 2012, sp. zn. 7 So 153/2012)

Krajský súd v N. rozsudkom z 24. októbra 2011 potvrdil rozhodnutie z 21. marca 2011, ktorým podľa § 40 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) a podľa § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) znížil navrhovateľovi dôchodok za výsluhu rokov na 295,20 € mesačne s účinnosťou od 2. februára 2011 z dôvodu, že navrhovateľ v čase od 1. februára 1994 do 23. augusta 2000 vykonával činnosť výkonného letca ako samostatne zárobkovo činnná osoba, ktoré obdobie sa pre nárok na výsluhu rokov vôbec nehodnotí, lebo zaradenie občana do skupiny letcov predpokladá, že letec vykonával príslušné zamestnanie v pracovnom pomere.

V odôvodnení uviedol, že navrhovateľ v dobe od 1. februára 1994 do 23. augusta 2000 pracoval na základe dohody o pracovnej činnosti ako pilot leteckých poľnohospodárskych prác a bol v tomto období evidovaný na Sociálnej poisťovni, pobočka N. ako samostatne zárobkovo činnná osoba. Krajský súd sa stotožnil s právnym názorom odporkyne, že činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby sa na nárok na dôchodok za výsluhu rokov nehodnotí, pretože podmienkou zaradenia občana do skupiny letcov je, aby vykonával príslušné zamestnanie v pracovnom pomere podľa § 40 zákona o sociálnom zabezpečení, podľa ktorého občan má nárok na dôchodok za výsluhu rokov ak bol zamestnaný po dobu potrebnú pre vznik nároku na tento dôchodok. Formulácia textu „bol zamestnaný ako výkonný letec“ vyžaduje, aby občan vykonával zamestnanie ako výkonný letec v pracovnoprávnom vzťahu. Krajský súd preto preskúmané rozhodnutie potvrdil, lebo podľa jeho názoru zodpovedalo zákonu.

Krajský súd navrhovateľovi nepriznal náhradu trov konania s odôvodnením, že v konaní nebol úspešný. Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ odvolanie. Namietal, že rozhodnutím odporkyne sa cíti poškodený na svojich právach a domnieva sa, že jeho dôchodok za výsluhu rokov bol neoprávnenne znížený. Uviedol, že 8. júna 1993 získal koncesnú listinu na vykonávanie činnosti letecká doprava a letecké práce a funkciu pilota vykonával v zamestnaní 14 rokov a 20 dní. Poukázal na § 8 ods. 1 písm. g) zákona o sociálnom zabezpečení (v znení zákona č. 39/1994 Z. z.), podľa ktorého sa zamestnaním rozumie činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby, a to v rozsahu a za podmienok ustanoveným vykonávacím predpisom, preto mu malo byť hodnotené ako doba zamestnania aj obdobie od 1. februára 1994 do 23. augusta 2000. Pokladal za pochybenie legislatívy, ktorá v prechodnom období po roku 1998 nezosúladila zamestnanie a činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby pre nárok na starobný dôchodok a tiež aj pre priznanie dôchodku za výsluhu rokov. Navrhol preto, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozsudok Krajského súdu v N. a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žiadala rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť ako vecne správny. Uviedla, že navrhovateľ v období od 1. februára 1994 do 23. augusta 2000 vykonával činnosť pilota ako samostatne zárobkovo činnná osoba a zotrvala na právnom názore, že pre nárok na dôchodok za výsluhu rokov možno zhodnotiť len obdobie zamestnania v pracovnom pomere.

Najvyšší súd ako súd odvolací (§ 10 ods. 2, § 250s OSP) preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 40 ods. 1, písm. a) a písm. b) zákona o sociálnom zabezpečení občan má nárok na dôchodok za výsluhu rokov, ak bol zamestnaný po dobu potrebnú pre nárok na tento dôchodok ako veliteľ lietadla, pilot, navigátor, palubný technik - inžinier, palubný mechanik, rádiotelegrafista, rádiotelefonista, palubný sprievodca a ak bol zamestnaný vo Zväze pre spoluprácu s armádou, aj výsadkár - inštruktor (ďalej len „výkonný letec“) alebo vedúci letovej prevádzky v organizáciách v pôsobnosti federálnych ministerstiev dopravy a obrany, vykonávajúci zamestnanie, ktoré bolo pred 1. januárom 2000 zaradené na účely dôchodkového zabezpečenia do II. pracovnej kategórie (ďalej len „vedúci letovej prevádzky“).

V zmysle § 255 ods.1 zákona o sociálnom poistení sa za obdobie dôchodkového poistenia považuje aj zamestnanie získané pred 1. januárom 2004 podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004.

Z § 40 ods. 1 písm. a/ a písm. b/ zákona o sociálnom zabezpečení vyplýva, že zákonnou podmienkou nároku občana na dôchodok za výsluhu rokov je skutočnosť, že občan vykonával činnosť taxatívne uvedenú v citovanom zákonnom ustanovení, a to v zamestnaní po dobu potrebnú pre vznik nároku na tento dôchodok.

Z § 2 Obchodného zákonníka vyplýva, že samostatne zárobkovo činná osoba vykonáva činnosť vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť, za účelom dosiahnutia príjmu (zisku). Teda nevykonáva činnosť v zamestnaní v zmysle zákona č. 65/1965 Zb. Zákonníka práce v znení neskorších predpisov.

Z evidenčného listu dôchodkového zabezpečenia a zo žiadosti navrhovateľa o starobný dôchodok z 21. júla 2010 vyplýva, že navrhovateľ v období od 1. februára 1994 do 23. augusta 2000 bol samostatne zárobkovo činnou osobou, a teda nevykonával činnosť uvedenú v § 40 ods. 1 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení v zamestnaní, hoci sa pre účely účasti na dôchodkovom zabezpečení činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby považovala za zamestnanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa preto zaoberal otázkou, či doba zamestnania na účely vzniku práva na dôchodok za výsluhu rokov podľa § 40 ods. 1 písm. a) a písm. b) zákona o sociálnom zabezpečení je aj doba vykonávania činnosti samostatne zárobkovo činnnou osobou.

Ustanovenie § 8 ods. 4 zákona o sociálnom zabezpečení (v znení od 1. januára 2001) vymedzuje pojem zamestnanie a podľa jeho znenia účasť na dôchodkovom zabezpečení samostatne zárobkovo činnnej osoby, spolupracujúcej osoby samostatne zárobkovo činnnej osoby a osoby dobrovoľne pokračujúcej v účasti na dôchodkovom zabezpečení sa hodnotí ako zamestnanie, ak za tieto obdobia bolo zaplatené poistné na dôchodkové zabezpečenie podľa osobitného predpisu (§ 14 ods. 1 a 2 zákona o Sociálnej poisťovni). Ak toto poistné nebolo zaplatené do dňa, od ktorého sa priznáva dôchodok, hodnotia sa tieto obdobia ako zamestnanie až odo dňa zaplatenia poistného.

Z ustanovenia § 8 ods. 4 zákona o sociálnom zabezpečení vyplýva, že zákon činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby síce hodnotí ako zamestnanie, ale len pre účely posúdenia účasti na dôchodkovom zabezpečení.

Pojem „zamestnanie“ pre hodnotenie účasti na dôchodkovom zabezpečení však nie je zhodný s pojmom „výkon zvýhodneného zamestnania“ pre vznik nároku na dôchodok za výsluhu rokov, kde pojem „vykonávanie zvýhodneného zamestnania“ znamená účasť na dôchodkovom zabezpečení zamestnanca (§ 6 ods. 1 písm. a/ zákona o sociálnom zabezpečení v spojení s § 2 písm. a/ a b/ zákona č. 54/1956 Zb. o nemocenskom poistení zamestnancov). Vymedzenie účasti samostatne zárobkovo činnnej osoby na dôchodkovom zabezpečení nemá súčasne za následok, že činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby je hodnotená ako zamestnanie vo zvýhodnenej pracovnej kategórii, lebo podmienky pre takúto zvýhodnenie boli osobitne v zákone o sociálnom zabezpečení definované. Napriek skutočnosti, že činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby zákon hodnotil ako zamestnanie, započítanie tohto zamestnania vo zvýhodnenej pracovnej kategórii by bolo možné len vtedy, ak boli splnené zákonné podmienky, uvedené v § 40 zákona o sociálnom zabezpečení. Znamená to teda, že zamestnanie ako činnosť, zakladajúca účasť poistenca v dôchodkovom zabezpečení musel vykonávať v zamestnaní zamestnanec. Zamestnanie musel teda vykonávať zamestnanec v pracovnoprávnom vzťahu a vykonávanie činnosti samostatne zárobkovo činnnej osoby zamestnaním v zmysle pracovnoprávnych predpisov nie je a ani nebolo. Podporne pre tento výklad pojmov svedčí aj skutočnosť, že príslušní zamestnávateľia osôb,

ktoré pracovali vo zvýhodnenej pracovnej kategórii mali aj vyššiu odvodovú povinnosť, ktorú samostatne zárobkovo činné osoby nemali.

Doba vykonávania činnosti navrhovateľa ako samostatne zárobkovo činné osoby v období od 1. februára 1994 do 23. augusta 2000 nie je vykonávaním činností, taxatívne uvedených v § 40 ods. 1, písm. a) a písm. b) zákona o sociálnom zabezpečení, lebo v tomto období navrhovateľ už nebol zúčastnený na dôchodkovom zabezpečení ako zamestnanec podľa § 6 ods. 1 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení v spojení s ustanoveniami zákona č. 54/1956 Zb. o nemocenskom poistení zamestnancov v znení neskorších predpisov, ale bol zúčastnený na dôchodkovom zabezpečení ako samostatne zárobkovo činná osoba podľa zákona č. 74/1994 Z. z. o Sociálnej poisťovni v znení neskorších predpisov.

Odvolací súd sa stotožnil s právnym názorom súdu prvého stupňa v napadnutom rozsudku v tom, že pre vznik nároku na dôchodok za výsluhu rokov sa hodnotia obdobia, v ktorých činnosti pre vznik nároku na výsluhu rokov boli vykonávané v pracovnom pomere. Ak teda odporkyňa v preskúvanom rozhodnutí vylúčila obdobia, v ktorých navrhovateľ tieto činnosti vykonával ako samostatne zárobkovo činná osoba, rozhodla v súlade so zákonom.

Z uvedeného dôvodu Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 OSP potvrdil ako vecne správny.

47.

ROZHODNUTIE

Bydlisko v jednom členskom štáte nemusí v zmysle čl. 65 ods. 5 písm. a) Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia bezpodmienečne vylučovať iné zvyčajné bydlisko v inom štáte.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. júna 2013, sp. zn. 9 Sžso 32/2012)

Krajský súd v K. rozsudkom z 12. apríla 2012 podľa § 250j ods. 2 písm. d) OSP zrušil rozhodnutie žalovanej, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu o nepriznaní nároku na dávku v nezamestnanosti a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie.

V odôvodnení rozsudku krajský súd poukázal na čl. 61 ods. 1 a 2, čl. 65 ods. 2 a 5 písm. a) Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 (ďalej len „základné nariadenie“). Považoval za preukázané, že žalobkyňa bola od 12. augusta 2006 do 1. augusta 2010 zamestnaná vo Veľkej Británii, kde bola za toto obdobie aj poistená v nezamestnanosti. Tiež považoval za preukázané, že žalobkyňa bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie (pred 12. augustom 2010) nedosiahla potrebnú dobu poistenia v nezamestnanosti podľa slovenských právnych predpisov a potrebnú dobu poistenia v nezamestnanosti vo Veľkej Británii by bolo možné zohľadniť v súlade s čl. 61 ods. 1 a 2 základného nariadenia, a to v prípade preukázania zachovania pevných väzieb a bydliska na území Slovenskej republiky. Pokiaľ sa žalovaná s problematikou bydliska a väzieb žalobkyne vysporiadala výlučne na základe faktu, že žalobkyňa mala od roku 2006 do roku 2010 vo Veľkej Británii stabilné zamestnanie, pričom v odvolaní proti rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu sama uviedla, že počas poslednej činnosti zamestnanca mala bydlisko na území Veľkej Británie, také odôvodnenie rozhodnutia žalovanej považoval krajský súd za nedostatočné a z ďalších dôvodov pri aplikácii právnych noriem pre bežného občana aj za nezrozumiteľné. Krajský súd poukázal na to, že faktické odlúčenie ako dôsledok výkonu zamestnania mimo územia Slovenskej republiky samo o sebe nestačí pre záver, že bydlisko žalobkyne počas jej posledného zamestnania nie je možné považovať za zachované na území Slovenskej republiky. Na základe všetkých dostupných informácií je pre zistenie skutočného stavu veci potrebné posúdiť najmä povahu, stálosť a finančné ohodnotenie vykonávanej práce, miesto jej výkonu, rodinný stav žalobkyne ako aj ostatné rodinné väzby a ich funkčnosť z hľadiska vzájomných návštev, trávenia osobného voľna, dovoleníek. Tiež je potreba posúdiť bytovú situáciu žalobkyne a jej stabilitu. Bydlisko je v zmysle základného nariadenia definované ako miesto, kde osoba zvyčajne býva. Uviedol, že žalobkyňa má a aj v minulosti mala bydlisko na území Slovenskej republiky; vo Veľkej Británii „bývala“ výlučne na účely výkonu práce, čo je napokon logické so zreteľom na značnú vzdialenosť medzi Slovenskou republikou a Veľkou Britániou. Čo sa týka existencie žalobkyne na území Veľkej Británie, podľa krajského súdu by ju najlepšie bolo možné zhodnotiť tak, že tam mala „prechodný pobyt“. Žalobkyňa na území Slovenskej republiky vlastní byt, vo Veľkej Británii byt nemá. Jej rodinné väzby sa týkajú výlučne Slovenskej republiky kde má rodičov, ktorých raz mesačne navštevovala, je slobodná, bezdetná. Z hľadiska rodinných vzťahov teda vo Veľkej Británii nemá žiadne záväzky a výkon práce vo Veľkej Británii ukončila z dôvodu starostlivosti o ťažko chorú matku.

Vo včas podanom odvolaní žalovaná žiadala, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie, prípadne, aby ho zmenil tak, že žalobu žalobkyne zamietal. Napadnuté rozhodnutie považuje za vecne správne a zákonné. V danej veci postupovala v súlade s čl. 61 ods. 2 základného nariadenia ako aj čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia. Záver o tom, že bydlisko žalobkyne počas jej pracovného pomeru vo Veľkej Británii nebolo na území Slovenskej republiky zachované, si vytvorila práve na základe kritérií čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia a nebolo potrebné aplikovať čl. 11 ods. 2 tohto nariadenia. Jej právny názor je v súlade s Rozhodnutím Správnej komisie pre koordináciu systémov sociálneho zabezpečenia č. U2, z 12. júna 2009 o rozsahu pôsobnosti čl. 65 ods. 2 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 týkajúceho sa práv na dávky v nezamestnanosti, podľa ktorého už by viac nebolo prijateľné, ak by sa príliš širokým výkladom pojmu „bydlisko“ mala rozšíriť oblasť uplatnenia čl. 65 Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 tak, aby zahŕňala všetky osoby, ktoré majú dosť stabilné zamestnanie alebo samostatne zárobkovú činnosť v členskom štáte a ktoré nechali svoje rodiny vo svojej krajine pôvodu. Z uvedených dôvodov nie je možné považovať bydlisko žalobkyne počas jej zamestnania vo Veľkej Británii za zachované na území Slovenskej republiky.

Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej žiadala, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správny a zaviazal žalovanú k náhrade trov

odvolacieho konania, pozostávajúcich z trov jej právneho zástupcu vo výške 66,32 €. Uviedla, že žalovaná neodôvodnila, prečo žalobkyni nevznikol nárok na dávku v nezamestnanosti podľa čl. 61 ods.1,2 Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 a prečo nie je možné žalobkyni zohľadniť doby poistenia v nezamestnanosti dosiahnuté na území Veľkej Británie. Krajský súd správne konštatoval, že účelom čl. 61 nariadenia je zabezpečiť, aby nedochádzalo k neoprávnenému prekryvaniu dávok z rôznych členských štátov a súčasne aby osoba, ktorá si nájde zamestnanie v inom členskom štáte, následne nezostala mimo systému sociálneho zabezpečenia oboch dotknutých členských štátov. Z uvedených dôvodov navrhla, aby odvolací súd potvrdil rozsudok krajského súdu a žalobkyni priznal náhradu trov odvolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, podľa § 246c OSP v spojení s § 10 ods. 2 OSP preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods.1 OSP) a po prejednaní veci bez nariadenia pojednávania podľa § 250ja ods. 2 OSP dospel k názoru, že odvolanie žalovanej nie je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa čl. 61 ods. 1 základného nariadenia príslušná inštitúcia členského štátu, ktorého právne predpisy podmieňujú nadobudnutie nároku na dávku dosiahnutím dôb poistenia v potrebnom rozsahu, zohľadní doby poistenia dosiahnuté podľa právnych predpisov ktoréhokoľvek členského štátu, ako keby boli dosiahnuté podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje.

Podľa čl. 61 ods. 2 základného nariadenia uplatňovanie odseku 1 s výnimkou prípadov uvedených v čl. 65 ods. 5 písm. a) sa podmieňuje tým, že daná osoba bezprostredne ukončila v súlade s právnymi predpismi, podľa ktorých sa uplatňuje nárok dávky;

- doby poistenia, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby poistenia
- doby zamestnania, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby zamestnania, alebo
- doby samostatnej zárobkovej činnosti, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby samostatnej zárobkovej činnosti.

Podľa § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) poistenec má nárok na dávku v nezamestnanosti, ak v posledných štyroch rokoch pred zaradením do evidencie nezamestnaných občanov hľadajúcich zamestnanie bol poistený v nezamestnanosti najmenej tri roky, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podmienku uvedenú v citovanom ustanovení (účinnom do 31. augusta 2010) žalobkyňa nepochybne nespĺňa. V posudzovanom období však pracovala na území členského štátu Európskej únie a predložila správnomu orgánu formulár U002- záznam zo 6. decembra 2010 o poistení v nezamestnanosti na území Veľkej Británie od 12. augusta 2006 do 11. augusta 2010. Bolo preto potrebné posúdiť, či je možné uvedenú dobu zohľadniť na účely vzniku nároku na dávku v nezamestnanosti v súlade s čl. 61 základného nariadenia.

Výnimku z tohto pravidla, ako to uvádza aj žalovaná v preskúmanom rozhodnutí, predstavujú prípady uvedené v článku 65 ods. 5 písm. a) základného nariadenia, t.j. prípady, kedy si dotknutá osoba počas svojej poslednej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba na území iného členského štátu zachovala bydlisko na území Slovenskej republiky (v zmysle čl. 1 písm. j/ základného nariadenia a čl. 11 vykonávacieho nariadenia).

Podľa názoru odvolacieho súdu žalovaná v danej veci nedostatočne zistila skutkový stav veci, nakoľko záver žalovanej o nezachovaní miesta trvalého pobytu a väzieb žalobkyne na Slovenskú republiku, vychádzajúci z tvrdenia o primárnej väzbe žalobkyne na štát zamestnania, a to tiež len zo zistenia o dobe a existencii samotného zamestnania, bez skúmania existencie miesta bydliska, jeho charakteru a podmienok bývania vo Veľkej Británii bol prinajmenšom predčasný. Bydlisko v jednom členskom štáte nemusí bezpodmienečne vylučovať iné zvyčajné bydlisko v inom štáte. Odvolací súd sa preto v plnom rozsahu stotožnil s dôvodmi uvedenými v rozsudku krajského súdu, ktoré si osvojil a v podrobnostiach na ne odkazuje.

Vzhľadom na uvedené aj podľa názoru odvolacieho súdu žalovaná v danej veci nedostatočne zistila skutkový stav a preto odvolací súd rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

48. ROZHODNUTIE

Ak niektoré obdobie poistenia v osobitnom systéme sociálneho poistenia nebolo zhodnotené pre výšku dôchodku z osobitného systému, potom musí byť zhodnotené vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. októbra 2013, sp. zn. 9 So 139/2012)

Krajský súd v Ž. rozsudkom zo 16. augusta 2012, potvrdil rozhodnutie I., rozhodnutie II., rozhodnutie III. a rozhodnutie IV. všetky zo dňa 1. októbra 2010 a rozhodnutie V. číslo XXX XXX XXXX X, rozhodnutie VI., rozhodnutie VII. a rozhodnutie VIII. všetky zo dňa 11. októbra 2010. Rozhodnutím I. z 1. októbra 2010 odporkyňa podľa § 21, § 95 ods. 1, 2, § 173i ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“), podľa § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) a podľa čl. 19 a čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128 o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach (ďalej len „Dohovor“) uvoľnila výplatu starobného dôchodku navrhovateľky od 14. augusta 2003 v sume 2416 Sk mesačne. Týmto rozhodnutím odporkyňa realizovala rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. apríla 2010. Rozhodnutiami II. až IV. z 1. októbra 2010 odporkyňa zvýšila sumu starobného dôchodku navrhovateľky v súlade s príslušnými zákonnými ustanoveniami o zvyšovaní dôchodkov. Rozhodnutím V. z 11. októbra 2010 odporkyňa podľa § 293k zákona č. 461/2003 Z. z. (v znení zákona č. 310/2006 Z. z.) zvýšila navrhovateľke starobný dôchodok na sumu 3276 Sk mesačne od 14. augusta 2006 z dôvodu, že suma jej starobného dôchodku určená podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 bola obmedzená najvyššími výmerami, uvedenými v § 24 zákona č. 100/1988 Zb. a súčasne bola vypočítaná z upraveného priemerného mesačného zárobku 4067 Sk. Rozhodnutiami VI. až VIII. z 11. októbra 2010 odporkyňa zvýšila sumu starobného dôchodku navrhovateľky v súlade s príslušnými zákonnými ustanoveniami o zvyšovaní dôchodkov (od 1. januára 2010 na sumu 133,90 € mesačne).

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že starobný dôchodok, pôvodne priznaný právoplatným rozhodnutím odporkyne z 2. apríla 2003 od 26. januára 2003 v sume 7 956 Sk mesačne, bol navrhovateľke odňatý podľa § 21 ods. 3, § 173i ods. 1 a § 96 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. od 14. augusta 2003 právoplatným rozhodnutím odporkyne z 11. júla 2003. Podľa potvrdenia Generálneho riaditeľstva ZVJS od 1. augusta 1999 bol navrhovateľke podľa § 211 ods. 1 písm. d) a ods. 2 zákona č. 73/1998 Z. z. priznaný výsluhový príspevok za dobu služobného pomeru, ktorý trval od 1. januára 1974 do 31. júla 1999 v počte 9 343 dní, čo je 25 rokov a 218 dní. Dňom 1. júla 2002 nadobudol účinnosť zákon č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 328/2002 Z. z.“). Podľa § 124 ods. 2 tohto zákona sa výsluhový príspevok navrhovateľky považuje za výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z. Navrhovateľka nesplnila podmienky pre nárok na výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z., preto sa na ňu ustanovenie § 173i ods. 2 v spojení s § 12 ods. 2 a § 21 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb. nevzťahuje a preto bol starobný dôchodok navrhovateľky správne uvoľnený od jeho odňatia, teda od 14. augusta 2003. Krajský súd poukázal na čl. 19 a čl. 33 Dohovoru č. 128 s tým, že odporkyňa krátila sumu starobného dôchodku navrhovateľky v súlade s čl. 33 ods. 2 Dohovoru. Vzhľadom na to, že navrhovateľka v konaní nebola úspešná a odporkyňa náhrada trov nepatrí, krajský súd účastníkom nepriznal právo na náhradu trov konania.

Proti tomuto rozsudku podala odvolanie navrhovateľka, ktorá nesúhlasila s právnym názorom krajského súdu, ani s názorom odvolacieho súdu vysloveným v predchádzajúcich rozhodnutiach. Podľa jej názoru bol do nášho systému zákonom č. 416/1991 Zb. aplikovaný medzinárodný dohovor č. 128. Podmienky uplatnenia článku 33 ods. 2 Dohovoru č. 128 môžu byť určené tiež len zákonom, teda nie tzv. názorom súdu, ktorý nemá právny základ či už v ústave alebo v zákone. Poukazovala na skutočnosť, že starobný dôchodok jej bol nezákonne odňatý a má jej byť vrátený v pôvodnej výške 7956 Sk mesačne. Žiadala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil, preskúmané rozhodnutia odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Súčasne žiadala, aby odvolací súd uložil odporkyňa vrátiť jej dňom 14. augusta 2003 starobný dôchodok vo výške 7956 Sk mesačne.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľky trvala na vecnej správnej napadnutých rozhodnutí a navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu odvolania a dospel k záveru, že je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Navrhovateľke bol právoplatným rozhodnutím odporkyne z 2. apríla 2003 priznaný starobný dôchodok od 26. januára 2003 v sume 7956 Sk mesačne podľa zákona č. 100/1988 Zb. (v znení účinnom do 30. júna 2003), keď pre výšku dôchodku bolo z celkovej doby zamestnania 38 rokov a 98 dní zhodnotených 35 ukončených rokov zamestnania po 18.roku veku a dôchodok bol vymieraný z redukovaného priemerného mesačného zárobku 4067 Sk, zisteného za roky 1999, 1998, 1997, 1995 a 1996. Odporkyňa starobný dôchodok navrhovateľke odňala takisto právoplatným rozhodnutím z 11. júla 2003 od 14. augusta 2003 podľa § 21 ods.3, § 173i ods.1 a § 96 ods.4 zákona č.100/1988 Zb.

Z dávkového spisu vyplýva, že navrhovateľke bol od 1.augusta 1999 podľa § 211 ods.1 písm. d) a ods.2 zákona č.78/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície (ďalej len „zákon č.73/1998 Z.z.“) priznaný výsluhový príspevok za 25 rokov služobného pomeru, ktorý trval od 1. januára 1974 do 31. júla 1999.

Výsluhový príspevok podľa § 210 ods.2 zákona č.73/1998 Z. z. (v znení účinnom do 30. júna 2002) patril najdlhšie do dosiahnutia 60-eho roku veku. Dňom 1. júla 2002 nadobudol účinnosť zákon č. 328/2002 Z. z..

Podľa § 124 ods. 2 zákona č. 328/2002 Z. z., ktoré je prechodným ustanovením, výsluhové príspevky, na ktoré vznikol nárok podľa § 211 ods. 1 písm. d) a odseku 2 zákona č. 73/1998 Z. z. v znení neskorších predpisov a tento nárok trvá ku dňu účinnosti tohto zákona, sa považujú za výsluhové dôchodky podľa tohto zákona vo výške, v akej patrili ku dňu jeho účinnosti.

Podľa čl. 33 ods. 2 Dohovoru č.126 ak má alebo ak by mala inak chránená osoba nárok na dávku ustanovenú v tomto Dohovore a ak dostáva inú peňažnú dávku sociálneho zabezpečenia za tú istú sociálnu udalosť, s výnimkou rodinných prídavkov, môžu sa dávky podľa tohto Dohovoru krátiť alebo zastaviť za určených podmienok a v určenom rozsahu za podmienky, že časť dávok, ktorá sa kráti alebo je zastavená, nepresahuje druhú dávku.

Vychádzajúc z postupnosti legislatívnych zmien je zrejmé, že vznik nároku na výsluhový dôchodok nie je odvodený od dovŕšenia veku potrebného pre vznik nároku na starobný dôchodok podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení, resp. o sociálnom poistení. Naopak je založený len na princípe výsluhy, t. j. trvania služobného pomeru počas určeného počtu rokov. Z dôvodovej správy k zákonu č. 222/2003 Z. z. potom vyplýva záver, že zámerom zákonodarcu bolo dosiahnuť, aby od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení) výsluhový dôchodok plnil funkciu starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho zabezpečenia vo výške primeranej dobe trvania služobného pomeru ako dávka sociálneho zabezpečenia existujúca, či už samostatne alebo popri starobnom dôchodku, na ktorý vznikne nárok dovŕšením dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení).

Podľa § 173i ods.1 zákona č.100/1988 Zb. policajt, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby, ktorí vykonávali profesionálnu službu v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok alebo ktorým bol priznaný invalidný výsluhový dôchodok a ktorým v období od 1. júla 2002 do 30. júna 2003 Sociálna poisťovňa priznala starobný dôchodok alebo pomerný starobný dôchodok, Sociálna poisťovňa rozhodne o nároku na starobný dôchodok alebo o nároku na pomerný starobný dôchodok podľa predpisov účinných po 30. júni 2003.

Výsluhový príspevok priznaný podľa zákona č. 73/1998 Z. z. sa za výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z.z. iba považuje (najmä na účely jeho ďalšej výplaty a valorizácie). Nie je však výsluhovým dôchodkom, naďalej zostáva výsluhovým príspevkom a preto neboli splnené podmienky pre postup podľa § 173i ods.2 zákona č.100/1988 Zb. Odporkyňa preto vo výroku rozhodnutia I. uviedla aj toto ustanovenie nesprávne. Úmyslom zákonodarcu bolo zákonom č. 328/2002 Z. z. poskytnúť policajtom výsluhový dôchodok, resp. naďalej poskytovať dovtedy priznané výsluhové príspevky ako dávky, ktoré majú povahu starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho zabezpečenia až od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení). Z čl. 19 Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach (č. 128), ktorý bol Československou socialistickou republikou ratifikovaný 11. januára 1990 a vyhlásený pod č. 416/1991 Zbierky zákonov (ďalej len „Dohovor“), priamo vyplýva nárok na zachovanie starobného dôchodku po celú dobu sociálnej udalosti, teda počas celého života po prežití ustanoveného veku. Dohovor č. 128 má charakter medzinárodnej zmluvy, ktorá priamo zakladá právo fyzických osôb na zachovanie

nároku na starobný dôchodok, a teda na jeho vykonanie nebolo potrebné prijať osobitný zákon. Príslušné ustanovenia Dohovoru majú prednosť pred zákonom č. 100/1988 Zb. a sú priamo záväzné aj pre odporkyňa. Z čl. 33 ods. 2 Dohovoru podľa názoru odvolacieho súdu vyplýva, že v prípade súbehu nárokov na dávky v starobe tak zo všeobecného ako aj osobitného systému sociálneho zabezpečenia je v zmysle Dohovoru možné starobný dôchodok zo všeobecného systému krátiť a nemožno ho odňať, pokiaľ starobný dôchodok z osobitného systému svojou výškou neprevyšuje výšku starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho zabezpečenia. Je potrebné zdôrazniť, že po dovŕšení dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení má výsluhový dôchodok charakter „starobného dôchodku“. U navrhovateľky došlo k poisteniu v dvoch samostatných systémoch dôchodkového poistenia. Pre výšku starobného dôchodku zo všeobecného systému sociálneho zabezpečenia jej boli hodnotené aj doby zamestnania, ktoré boli súčasne hodnotené pre nárok a výšku výsluhového príspevku v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia.

Podľa názoru odvolacieho súdu odporkyňa správne pri rozhodovaní o nároku navrhovateľky, ktorej bol podľa § 211 ods.1 písm. d) a ods.2 zákona č. 78/1998 Z. z. od 1. augusta 1999 priznaný výsluhový príspevok za 25 rokov služobného pomeru a ktorý sa považuje za výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z., najprv vypočítala teoretickú výšku dôchodku, ktorá by jej patrila vtedy, ak by všetky doby poistenia získala vo všeobecnom systéme a následne postupovala v súlade s článkom 33 Dohovoru č.128. Navrhovateľka nemôže spravodlivo požadovať, aby jej bola vyplácaná suma starobného dôchodku, priznaného vo všeobecnom systéme sociálneho zabezpečenia aj za doby, ktoré mala v osobitnom systéme hodnotené pre nárok a výšku výsluhového príspevku, ktorý, ako je vyššie uvedené, má od dovŕšenia dôchodkového veku charakter starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho zabezpečenia a to bez ohľadu na to, že osobitný systém pojem „starobného dôchodku“ neobsahuje. Postup odporkyne potom nemožno považovať za diskriminujúci a v rozpore s čl. 12 Ústavy SR. Nie je nakoniec ani v rozpore s čl. 39 Ústavy SR, v zmysle ktorého majú občania právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe. Z uvedených dôvodov taký postup považuje odvolací súd za zákonný.

Dostatočne bolo preukázané, že pre výšku výsluhového príspevku, ktorý sa považuje za výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z. sa navrhovateľke nehodnotilo celé obdobie trvania profesionálnej služby, ale len ukončené celé roky takej služby v rozsahu 25 rokov, takže navrhovateľke pre výšku výsluhovej dávky nebola zhodnotená doba zodpovedajúca obdobiu od 1. januára 1999 do 31. júla 1999.

Sociálne zabezpečenie príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície za tzv. zvyškové doby osobitným zákonom, ktorým je zákon č. 328/2002 Z.z., (a ani predchádzajúcimi predpismi), nie je upravené. Odvolací súd preto dospel k názoru, že pri posudzovaní spornej doby v danom prípade treba vychádzať zo všeobecnej zásady, že ak niektoré obdobie poistenia v osobitnom systéme nebolo zhodnotené pre výšku dôchodku z osobitného systému, potom také obdobie musí byť zhodnotené vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia. Uvedený výklad je podľa názoru odvolacieho súdu konformný s čl. 39 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Iný záver by viedol k tomu, že napriek získaniu dôb poistenia v dvoch systémoch sociálneho zabezpečenia by časť týchto dôb nebola pre výšku dôchodku započítaná ani v jednom z týchto systémov.

Starobný dôchodok navrhovateľky odporkyňa nekrátila primerane k počtu skončených rokov doby trvania služby rozhodujúcich pre výšku jej výsluhového príspevku podľa § 211 ods.1 písm. d) a ods.2 zákona č.73/1998 Z. z. (25 rokov), ale ho krátila za 9343 dní, to je za 25 rokov a 218 dní.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozhodnutie odporkyne I. z 1. októbra 2010 a rozhodnutia, ktoré naň nadväzujú, nepovažoval za zákonné a preto rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 veta prvá OSP v spojení s § 250l ods. 2 OSP a § 250j ods. 2 písm. e) OSP zmenil, rozhodnutia odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní bude úlohou odporkyne znovu rozhodnúť o uvoľnení výplaty starobného dôchodku navrhovateľky v naznačenom smere, pričom je viazaná právnym názorom odvolacieho súdu.

49. ROZHODNUTIE

Z ustanovení § 38, § 39 a § 128 ods.1 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vyplýva, že nemožno stotožňovať dobu potrebnú pre vznik nároku na výsluhový dôchodok (trvanie služobného pomeru v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok) a spôsob určenia sumy výsluhového dôchodku.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. novembra 2013, sp. zn. 9 So 108/2012)

Krajský súd v B. rozsudkom z 23. mája 2012 potvrdil rozhodnutie odporkyne zo dňa 22. apríla 2010 v spojení s rozhodnutím (v znení rozhodnutia) zo 4. novembra 2010 (ďalej len „rozhodnutie odporkyne“), ktorým podľa § 65 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) zamietla žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok. Súčasne účastníkom nepriznal právo na náhradu trov konania.

Preskúmané rozhodnutie odporkyňa odôvodnila skutočnosťou, že navrhovateľovi bol podľa potvrdenia Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže, útvaru sociálneho zabezpečenia zo 14. septembra 2010 (ďalej len „potvrdenie GR ZVJS“) priznaný výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 328/2002 Z. z.“) s účinnosťou od 2. januára 2006. Poukázala na skutočnosť, že pre vznik nároku na tento dôchodok a určenie jeho sumy mu bola zhodnotená doba služby od 18. roku veku, od 8. apríla 1966 do 31. decembra 2005 v rozsahu 37 rokov, z toho 21 rokov v I. kategórii funkcií a 16 rokov v III. pracovnej kategórii a vzhľadom na ustanovenie § 60 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, preto obdobie od 8. apríla 1966 do 31. decembra 2005, aj obdobie samostatnej zárobkovej činnosti popri zamestnaní od 1. januára 1995 do 31. decembra 1997, nebolo možné hodnotiť ako obdobie dôchodkového poistenia. V deň dovŕšenia 62 rokov dôchodkového veku (8. apríla 2010), preto nezískal potrebnú dobu 15 rokov dôchodkového poistenia, ale len 2 roky a 220 dní poistenia.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že krajský súd považoval za preukázané, že navrhovateľovi bol od 2. januára 2006 priznaný výsluhový dôchodok v sume úhrnu starobného dôchodku vypočítaného podľa piatej časti zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) a prídavku k starobnému dôchodku vypočítaného podľa zákona č. 73/1998 Z. z., ktorá bola vyššia ako suma výsluhového dôchodku. Za preukázanú považoval skutočnosť, že navrhovateľovi pre stanovenie sumy uvedeného starobného dôchodku bola započítaná doba od 8. apríla 1966 do 31. decembra 2005 v rozsahu 37 rokov, z toho 21 rokov v I. kategórii funkcií a 16 rokov v III. pracovnej kategórii a preto odporkyňa pre nárok na starobný dôchodok podľa zákona o sociálnom poistení nemohla do obdobia dôchodkového poistenia hodnotiť ani obdobie od 8. apríla 1966 do 31. decembra 2005, ani obdobie samostatnej zárobkovej činnosti, keďže navrhovateľ nebol ku dňu dovŕšenia dôchodkového veku 62 rokov dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov, dospel k záveru, že odporkyňa rozhodla správne, keď žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok zamietla.

Rozsudok krajského súdu napadol navrhovateľ včas podaným odvolaním. Namietol, že získaním viac ako 20 rokov zamestnania v I. kategórii funkcií (doba služby) vekovú podmienku 55 rokov pre vznik nároku splnil podľa zákona o sociálnom zabezpečení dňa 8. apríla 2003 a nárok na priznanie starobného dôchodku dovŕšením 55. roku veku sa mu zachováva podľa § 175 zákona č. 100/1988 Z. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) aj podľa § 274 ods.1 zákona o sociálnom poistení. Navyše získal dobu dôchodkového poistenia v rozsahu 17 rokov a 266 dní, ktorá mu doteraz nebola zhodnotená. Tvrdenie odporkyne, že nespĺňa podmienku najmenej 15 rokov dôchodkového poistenia, nemá oporu v zákone. Nič mu nebolo priznané duplicitne a nezaslúžene. Pre výsluhový dôchodok mu bola podľa § 58 zákona č. 328/2002 Z. z. započítaná len doba služby v rozsahu 27 rokov a ustanovenie § 128 zákona č. 328/2002 Z. z. ho malo iba chrániť. Žiadal preto, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

Odporkyňa v stručnom vyjadrení k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods.2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok a rozhodnutie odporkyne bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa je potrebné vyhovieť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 65 ods.2 zákona o sociálnom poistení dôchodkový vek je 62 rokov veku poistenca, ak tento zákon neustanovuje inak.

Zo spisu vyplýva, že navrhovateľ ako príslušník Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „policajt“) vykonával službu policajta od 1. októbra 1980 do 31. decembra 2005. Ako doba výkonu služby v I.kategórii funkcií mu v súlade s § 130 ods.1 v spojení s § 129 zákona o sociálnom zabezpečení bola zhodnotená doba služby policajta v rozsahu 27 rokov, a to od 1. októbra 1980 do 31. decembra 1999 (19 rokov a 96 dní), doba základnej vojenskej služby od 3. októbra 1967 do 25. septembra 1969 (1 rok a 359 dní) a doby vojenských cvičení od 11. júna 1973 do 13. júla 1973 (33 dní), od 19. marca 1975 do 12. mája 1975 (55 dní) a od 21. júna 1979 do 25. júla 1979 (35 dní), celkovo v I.kategórii funkcií v rozsahu 21 rokov a 213 dní; na účely výsluhového dôchodku mu podľa potvrdenia GR ZVJS bola zhodnotená aj doba služby od 1. januára 2000 do dovŕšenia veku 55 rokov, teda do 7. apríla 2003 v rozsahu 3 roky a 98 dní a doba služby po vzniku nároku na starobný dôchodok od 8. apríla 2003 do 31. decembra 2005.

Podľa § 132 ods.1 písm. a) v spojení s § 129 zákona o sociálnom zabezpečení vojak z povolania má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak vykonával najmenej 20 rokov službu zaradenú do I. kategórie funkcií.

V zmysle §14 ods.4 zákona o sociálnom zabezpečení ako zamestnanie zaradené do I. (II.) pracovnej kategórie sa za dobu pred 1. januárom 2000 hodnotí služba vojakov z povolania (§ 129), t.j. aj príslušníkov zborov nápravnej výchovy (neskôr Zboru väzenskej a justičnej stráže), zaradená do I. (II.) kategórie funkcií, ak nevznikol nárok na dôchodok podľa piatej časti tohto zákona. Služba zaradená do I. kategórie funkcií sa v týchto prípadoch hodnotí ako zamestnanie I. pracovnej kategórie uvedené v § 14 ods. 2 písm. b) až h). Podľa § 65 ods.1 zákona o sociálnom poistení poistenec má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov a dovŕšil dôchodkový vek.

Podľa § 255 ods.1 zákona o sociálnom poistení za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj zamestnanie a náhradná doba získané pred 1. januárom 2004 podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 255 ods.5 zákona o sociálnom poistení za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby získané do 31. decembra 2003, ak toto obdobie policajt, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu.

Navrhovateľovi nevznikol nárok na dôchodok podľa piatej časti zákona o sociálnom zabezpečení, lebo vek 55 rokov nedovŕšil pred dňom 1. júla 2002, počnúc ktorým sa ustanovenie § 132 tohto zákona na sociálne zabezpečenie policajtov a vojakov nepoužije.

Podľa § 175 zákona o sociálnom zabezpečení i § 274 zákona o sociálnom poistení nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie alebo služby I. a II. kategórie funkcií sa priznávajú do 31. decembra 2023.

Navrhovateľ do 31. decembra 1999 vykonával službu zaradenú do I. kategórie funkcií viac ako 20 rokov, v súlade s § 175 zákona o sociálnom zabezpečení a § 274 zákona o sociálnom poistení mu zostal zachovaný nárok na odchod do starobného dôchodku dovŕšením veku 55 rokov.

Navrhovateľ sa narodil 8. apríla 1948. Dôchodkový vek 55 rokov podľa § 65 ods. 2 v spojení s § 274 zákona o sociálnom poistení a § 175 zákona o sociálnom zabezpečení dovŕšil dňa 8. apríla 2003. Uvedený dôchodkový vek napokon vyplýva aj z rozhodnutia GR ZVJS z 26. januára 2006, ktorým bol navrhovateľovi priznaný výsluhový dôchodok.

Z uvedených dôvodov je nesprávny záver odporkyne i krajského súdu, že navrhovateľ dovŕši dôchodkový vek až dňom dovŕšenia veku 62 rokov.

Dostatočne bolo preukázané, že navrhovateľovi bol priznaný výsluhový dôchodok podľa zákona č.328/2002 Z.z., teda že obdobie výkonu služby získal v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok. Z § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení však súčasne vyplýva, že za obdobie dôchodkového poistenia na účely nároku na dôchodok zo všeobecného systému sociálneho poistenia sa nepovažujú len doby služby policajta.

Zo žiadneho ustanovenia zákona o sociálnom poistení nevyplýva, že by sa poistencovi, ktorému bol priznaný výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu, nemali pre nárok na starobný dôchodok hodnotiť ostatné doby dôchodkového poistenia (doby tzv. civilného zamestnania).

Z dávkového spisu súd zistil, že navrhovateľ od 1. septembra 1963 do 14. septembra 1967 študoval na strednej škole v dennej forme štúdia. Odporkyňa navrhovateľovi podľa § 255 ods.1 zákona o sociálnom poistení v spojení s § 6 ods.1) bod 4. zákona č.101/1964 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov hodnotila len dobu štúdia na strednej škole po skončení povinnej školskej dochádzky od 1. septembra 1963 do 7. apríla 1966, teda iba do dovŕšenia 18. roku veku. Celkovo mu tak pre posúdenie nároku na starobný dôchodok podľa zákona o sociálnom poistení, hodnotila iba 2 roky a 220 dní dôchodkového poistenia. Také hodnotenie obdobia dôchodkového poistenia však nie je v súlade so zákonom.

Pokiaľ odporkyňa navrhovateľovi nehodnotila dobu ďalšieho štúdia a doby zamestnania v tzv. „civilnom sektore“, lebo podľa jej názoru tieto doby boli navrhovateľovi zhodnotené pre nárok na výsluhový dôchodok (tento názor si osvojil aj krajský súd), taký záver nie je ničím doložený.

Z rozhodnutia GR ZVJS z 26. januára 2006 totiž nevyplýva, že by navrhovateľovi boli na posúdenie nároku na výsluhový dôchodok zhodnotené aj doby civilného zamestnania. Vyplýva z neho len skutočnosť, že výsledná suma výsluhového dôchodku nesmie byť nižšia ako suma starobného dôchodku s prídavkom k tomuto dôchodku.

Dostatočne bolo preukázané, že navrhovateľovi bol od 2. januára 2006 priznaný výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z., lebo splnil podmienku trvania služobného pomeru najmenej 15 rokov (§ 38 ods.1 uvedeného zákona).

Spôsob výpočtu sumy výsluhového dôchodku policajta je upravený v § 39 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z. z.

V zmysle § 128 zákona č. 328/2002 Z.z. suma výsluhového dôchodku policajta, na ktorý vznikne nárok v období po účinnosti tohto zákona do 31. decembra 2010, nesmie byť nižšia ako suma starobného dôchodku s prídavkom k tomuto dôchodku, na ktorý by vznikol nárok v tomto období podľa predpisov pred účinnosťou tohto zákona v sume určenej podľa predpisov pred účinnosťou tohto zákona.

Podľa Oznámenia GR ZVJS z 28. júna 2013 na účely výsluhového zabezpečenia boli navrhovateľovi ako doba trvania služobného pomeru zhodnotené doby od 3. októbra 1967 do 25. septembra 1969 a od 1. októbra 1980 do 31. decembra 2005, teda v trvaní viac ako 27 rokov.

Z rozhodnutia o priznaní výsluhového dôchodku vyplýva, že na účely nároku na tento dôchodok (§ 38 ods.1) a výpočtu jeho sumy podľa § 39 ods.1 zákona č. 328/2002 Z. z. bolo navrhovateľovi zhodnotených len 27 skončených rokov služby. Keďže výška výsluhového dôchodku, vypočítaná podľa § 39 ods.1 zákona č. 328/2002 Z. z. bola nižšia ako úhrn sumy starobného dôchodku (vypočítaného podľa zákona o sociálnom zabezpečení) a sumy prídavku k starobnému dôchodku (vypočítaného podľa zákona č. 73/1998 Z. z.), v súlade s § 128 zákona č. 328/2002 Z. z. mu výsluhový dôchodok bol priznaný v sume uvedeného úhrnu starobného dôchodku a prídavku k dôchodku.

Z ustanovení § 38, § 39 a § 128 ods.1 zákona č. 328/2002 Z.z. vyplýva, že nemožno stotožňovať dobu pre vznik nároku na výsluhový dôchodok (trvanie služobného pomeru v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok) a spôsob určenia sumy výsluhového dôchodku.

Z uvedeného je zrejmé, že navrhovateľovi rozhodnutím GR ZVJS nebol priznaný starobný dôchodok, ale bol mu priznaný výsluhový dôchodok; iba výška výsluhového dôchodku bola odvodená od výšky starobného dôchodku s prídavkom k tomuto dôchodku podľa skorších predpisov.

Z evidenčných listov o dobách zamestnania vyplýva, že okrem doby štúdia navrhovateľ získal dobu civilného zamestnania (štúdium + zamestnanie) v obdobiach od 1. septembra 1963 do 30. septembra 1980, s výnimkou dôb vojenských cvičení, ktoré mu boli hodnotené ako doby trvania služobného pomeru.

Ak teda odporkyňa pre posúdenie nároku na starobný dôchodok započítala navrhovateľovi len 2 roky a 220 dní dôchodkového poistenia, postupovala v rozpore so zákonom.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie podľa § 250ja ods.3 veta prvá v spojení s § 250j ods.2 písm. a) a b) OSP.

V ďalšom konaní bude úlohou odporkyne rozhodnúť o nároku navrhovateľa na starobný dôchodok znova, pričom je viazaná právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250ja ods.4 OSP).

50. ROZHODNUTIE

Podmienkou pre priznanie peňažného príspevku na kúpu pomôcky (vodiaceho psa so špeciálnym výcvikom) je absolvovanie výcviku používania pomôcky u osoby odborne spôsobilej na takýto výcvik v zmysle § 25 ods. 5 zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. mája 2013, sp. zn. 7 Sžso 50/2012)

Krajský súd v K. rozsudkom z 11. októbra 2012, zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia z 20. októbra 2011, ktorým žalovaný nevyhovel odvolaniu žalobkyne a potvrdil rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny M. z 20. septembra 2011, ktorým tento prvostupňový správny orgán podľa § 24 ods. 6 a § 27 zákona č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 447/2008 Z. z.“) nevyhovel žiadosti žalobkyne zo 16. novembra 2009 a nepriznal jej peňažný príspevok na kúpu pomôcky – psa so špeciálnym výcvikom (vodiaceho).

V odôvodnení uviedol, že podľa § 24 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z. z. podmienkou fakultatívneho poskytnutia peňažného príspevku na kúpu pomôcky, na používanie ktorej je potrebný výcvik (v tomto prípade psa so špeciálnym výcvikom) fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, je úspešné absolvovanie výcviku používania tejto pomôcky. Z dôvodu, že správne orgány mali dostatočne preukázané, že žalobkyňa ako fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím nielen úspešne neabsolvovala výcvik používania pomôcky (psa so špeciálnym výcvikom) ale neabsolvovala takýto výcvik vôbec, rozhodnutie nepriznať žalobkyňi peňažný príspevok na kúpu pomôcky (psa so špeciálnym výcvikom) zodpovedalo zákonu. K dokumentu označenému ako doklad č. 01/2010 o absolvovaní školenia – zácviku používania pomôcky – psa so špeciálnym výcvikom (vodiaci pes), ktorý vydala živnostníčka J. M., J.Š., M. a bol vystavený na meno žalobkyne, krajský súd uviedol, že zákon č. 447/2008 Z. z. v § 25 ods. 5 jednoznačne definuje, kto môže byť odborne spôsobilý na výcvik psa so špeciálnym výcvikom. Žalobkyňa nie je členom ADEu (Assistance Dogs Europe), čo je medzinárodná organizácia združujúca výcvikové školy a ani zodpovedajúcim spôsobom nepožiadala o členstvo v ňom. Z uvedeného dôvodu je zavádzajúca informácia, vyplývajúca z dokladu, podľa ktorého J. M. ako živnostníčka podala prihlášku za člena medzinárodnej organizácie združujúcej výcvikové školy (ADEu).

Proti rozsudku prvostupňového súdu podala odvolanie žalobkyňa a žiadala ho zrušiť. Namietala, že predmet činnosti mimoškolská vzdelávacia činnosť, ktorú mala v tom čase obsiahnutú v živnostenskom oprávnení, je aj činnosť na účely zácviku používania pomôcky – psa so špeciálnym výcvikom – vodiacim. Ak teda právoplatným rozhodnutím obvodného úradu v M. bola uznaná za spôsobilú na zácvik používania pomôcky, tak musí byť uznaná za osobu, ktorá úspešne absolvovala školenie – výcvik používania pomôcky. Zo zákona č. 447/2008 Z. z. nevyplýva, aký doklad má predložiť o úspešnom výcviku používania pomôcky, a teda môže byť žalobkyňi uznaný aj živnostenský list. Ďalej namietala, že žiadny právny predpis jej neukladá povinnosť, akou formou má podať prihlášku za člena medzinárodnej organizácie združujúcej výcvikové školy. Z § 25 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z. z. podľa názoru žalobkyne vyplýva, že výcviku psov so špeciálnym výcvikom sa môžu venovať aj fyzické osoby. Podľa jej názoru má teda právo cvičiť psov so špeciálnym výcvikom podľa § 25 ods. 5 zákona č. 447/2008 Z. z., lebo splnila podmienku a podala prihlášku za člena medzinárodnej organizácie združujúcej výcvikové školy a predmetom jej činnosti na základe živnostenského oprávnenia v tom čase bol výcvik psov so špeciálnym výcvikom.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobkyne navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v K. zo 11. októbra 2012 potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal rozhodnutie žalovaného a rozsudok krajského súdu v rozsahu odvolania a v medziach žaloby, odvolanie prejednal bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu žalobkyne nemožno vyhovieť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 24 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z. z. ak je na používanie pomôcky potrebný výcvik fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, peňažný príspevok na kúpu pomôcky možno poskytnúť, ak fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím úspešne absolvuje výcvik používania tejto pomôcky. Ak absolvovanie

výcviku používania pomôcky nie je úspešné, fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím nie je povinná vrátiť peňažný príspevok na výcvik používania pomôcky a peňažný príspevok na kúpu pomôcky sa neposkytne. Peňažný príspevok na výcvik používania pomôcky rovnakého druhu možno poskytnúť len raz.

Podľa § 27 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z. z. fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je povinná kúpiť si pomôcku, na ktorej kúpu jej bol poskytnutý peňažný príspevok, dať si upraviť pomôcku, na ktorej úpravu jej bol poskytnutý peňažný príspevok, alebo absolvovať výcvik, na ktorý bol poskytnutý peňažný príspevok do troch mesiacov odo dňa poskytnutia tohto peňažného príspevku, najneskôr do šiestich mesiacov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia o priznaní tohto peňažného príspevku, ak pomôcku nemožno kúpiť, upraviť alebo nemožno absolvovať výcvik používania pomôcky z dôvodov na strane osoby, ktorej predmetom činnosti je výroba pomôcky, predaj pomôcky, distribúcia pomôcky, úprava pomôcky alebo výcvik používania pomôcky. Podľa § 25 ods. 5 zákona č. 447/2008 Z. z. odborne spôsobilá na výcvik psa so špeciálnym výcvikom je osoba, ktorej predmetom činnosti je výcvik psov so špeciálnym výcvikom a je členom medzinárodnej organizácie združujúcej výcvikové školy alebo jej bola udelená akreditácia medzinárodnou organizáciou združujúcou výcvikové školy. Podmienka členstva v medzinárodnej organizácii združujúcej výcvikové školy sa považuje za splnenú aj vtedy, keď osoba, ktorej predmetom činnosti je výcvik psov so špeciálnym výcvikom, podala prihlášku za člena takejto organizácie, a to najdlhšie päť rokov od podania tejto prihlášky.

Zo spisov vyplýva, že predmetom súdneho preskúmania bolo rozhodnutie žalovaného, ktorým v spojení s prvostupňovým rozhodnutím Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny M., nebolo vyhovené žiadosti žalobkyne zo 16. novembra 2009 a nebol jej priznaný peňažný príspevok na kúpu pomôcky – psa so špeciálnym výcvikom (vodiaci) s odôvodnením, že neabsolvovala výcvik používania pomôcky – psa so špeciálnym výcvikom (vodiaceho).

Z citovaných ustanovení zákona č. 447/2008 Z. z. vyplýva, že v prípade, ak je na používanie pomôcky potrebný výcvik fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, peňažný príspevok na kúpu pomôcky, a teda aj psa so špeciálnym výcvikom (vodiaceho), možno poskytnúť vtedy, ak fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím úspešne absolvuje výcvik používania tejto pomôcky u odborne spôsobilej osoby podľa § 25 ods. 5 zákona č. 447/2008 Z. z.

Preskúmanému rozhodnutiu žalovaného predchádzalo rozhodnutie žalovaného z 25. augusta 2011, ktorým bola v spojení s prvostupňovým rozhodnutím uložená žalobkyni povinnosť vrátiť peňažný príspevok na výcvik používania pomôcky – psa so špeciálnym výcvikom (vodiaceho), lebo žalobkyňa neabsolvovala výcvik psa so špeciálnym výcvikom. Uvedené rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť a právoplatne bolo skončené aj súdne konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného, vedené na Najvyššom súde Slovenskej republiky, ktorý rozsudkom z 30. januára 2013 potvrdil rozsudok Krajského súdu v K. zo 14. decembra 2011, o zamietnutí žaloby žalobkyne proti uvedenému rozhodnutiu žalovaného.

Už v predchádzajúcom súdnom konaní súd skúmal, či žalobkyňa absolvovala výcvik používania pomôcky – psa so špeciálnym výcvikom (vodiaceho). Žalobkyňa v porovnaní s predchádzajúcim súdnym konaním neuviedla žiadne nové skutočnosti a námietky, ktoré by boli spôsobilé preukázať absolvovanie výcviku používania pomôcky – psa so špeciálnym výcvikom (vodiaceho).

Žalobkyňa preukazovala absolvovanie výcviku používania pomôcky – psa so špeciálnym výcvikom (vodiaci pes) dokladom z 15. novembra 2010 a dokladom z 9. decembra 2010, ktoré si vystavila sama ako fyzická osoba podnikajúca na základe živnostenského oprávnenia. Tieto doklady však hodnoverným spôsobom nepreukazujú, že žalobkyňa predpísaný výcvik absolvovala, lebo už z povahy výcviku používania pomôcky – psa so špeciálnym výcvikom (vodiaci pes) je zjavné, že osoba odborne spôsobilá na výcvik psa so špeciálnym výcvikom učí inú osobu, ktorá pomôcku používať nevie, ako treba pomôcku používať. Znamená to teda, že zdravotne ťažko postihnutá osoba sa má naučiť uvedenú pomôcku (vodiaceho psa) používať. Žalobkyňa by uvedený výcvik sama sebe nemohla poskytnúť, lebo ak ako fyzická osoba – podnikateľ poskytuje uvedený výcvik používania pomôcky – psa so špeciálnym výcvikom, tak potom už musí viesť uvedenú pomôcku (psa so špeciálnym výcvikom) používať.

Žalobkyňa však nie je možné považovať ani za osobu odborne spôsobilú na výcvik psa so špeciálnym výcvikom v zmysle § 25 ods. 5 zákona č. 447/2008 Z. z., lebo nie je členkou medzinárodnej organizácie združujúcej výcvikové školy a ani jej nebola udelená akreditácia medzinárodnou organizáciou združujúcou výcvikové školy. Pokiaľ žalobkyňa namietala, že podala prihlášku za člena takejto organizácie, bolo dostatočne preukázané (aj z mailovej komunikácie so zamestnankyňou ADEu), že prihlášku do ADEu žalobkyňa nepodala,

lebo účinne podať prihlášku do tejto organizácie je potrebné na osobitnom formulári. Rovnako bolo zistené na internetovej stránke ADEu (Guidance Note on Administration and Organisation), že členom ADEu môžu byť len neziskové organizácie, a teda nie fyzické osoby (podnikatelia), ktorou je žalobkyňa.

Podmienkou pre priznanie peňažného príspevku na kúpu pomôcky – psa so špeciálnym výcvikom (vodiaceho) je absolvovanie výcviku používania pomôcky. Iný doklad o absolvovaní výcviku používania pomôcky (vodiaceho psa), ktorý by bol akceptovateľný, žalobkyňa nepredložila, a teda absolvovanie výcviku používania pomôcky žalobkyňa nepreukázala.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 219 ods. 1, 2 OSP v spojení s § 250ja ods. 3 druhá veta OSP, potvrdil.

51. ROZHODNUTIE

I. Poistný kmeň nemôže byť majetkom zdravotnej poisťovne, a rovnako ním nemôže byť ani odplata za prípadný odplatný prevod poistného kmeňa, lebo vykonávanie zdravotného poistenia je činnosťou vo verejnom záujme, pri ktorej sa hospodári s verejnými prostriedkami a nie s vlastným majetkom zdravotných poisťovní.

II. Z dôvodu, že poistný kmeň ako ani odplata za prevod poistného kmeňa nie sú majetkom zdravotnej poisťovne patriacim do konkurznej podstaty ako majetok úpadcu, správca konkurznej podstaty nie je účastníkom konania o prevode poistného kmeňa a uvedené konanie o prevode poistného kmeňa sa ani v zmysle § 47 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii vyhlásením konkurzu neprerušuje. Správca konkurznej podstaty rovnako nemá procesnú legitimáciu v zmysle § 47 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii iniciovať konanie o prevode poistného kmeňa.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. júna 2013, sp. zn. 7 Sžso 40/2012)

Krajský súd v B. rozsudkom z 25. mája 2012, č.k. 4S/21/2011-187, zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania rozhodnutia žalovaného z 30. novembra 2010, o zastavení správneho konania vo veci trvalého prevodu poistného kmeňa Európskej zdravotnej poisťovne, a.s. v likvidácii (ďalej len „EZP“) preto, že odpadol dôvod na konanie začaté z podnetu správneho orgánu.

V odôvodnení uviedol, že do majetkových hodnôt v zmysle § 14 ods. 2 a 3 zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zdravotných poisťovniach“) nie je zahrnutý poistný kmeň, a preto aktívna legitimácia žalobcu ako správcu konkurznej podstaty vo veci konania prevodu poistného kmeňa v relevantnom čase nebola daná. Uviedol, že nevyslovil iný názor, než bol obsiahnutý v rozhodnutí Krajského súdu v B. z 8. decembra 2009, lebo tento rozsudok neriešil záväzným spôsobom otázku účasti žalobcu v správnom konaní. Prevodom poistného kmeňa pôvodne na Spoločnú zdravotnú poisťovňu, a.s. (ďalej len „SZP“) žalovaný plnil svoje zákonné povinnosti vo veci zabezpečenia ochrany poistencov a kontinuity vykonávania verejného zdravotného poistenia v ich prospech a to v súlade so zákonom o zdravotných poisťovniach. Podľa výpisu Obchodného registra Okresného súdu B. I vyplýva, že k 1. januáru 2010 bola spoločnosť SZP zrušená bez likvidácie a jej právnym nástupcom sa stala Všeobecná zdravotná poisťovňa, a. s. (ďalej len „VZP“), ktorá prebrala všetky jej práva a záväzky. Poistenci, postupujúc podľa § 7 ods. 1 a 2 a § 22 ods. 1 písm. a/ zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z.z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zdravotnom poistení“) mali právo na výber zdravotnej poisťovne za podmienok stanovených uvedeným zákonom (§ 7). Neakceptoval preto názor žalobcu, že poistenci, ktorí do 30. septembra 2008 nepodali prihlášku na zmenu zdravotnej poisťovne a aj po 1. januári 2009 ostali poistencami SZP (neskôr VZP), ostali de iure poistencami EZP. Súd poukázal na skutočnosť, že EZP najneskôr po vyhlásení konkurzu už nemohla vykonávať činnosť verejnej zdravotnej poisťovne, a považoval za správny názor žalovaného, že všetci poistenci, ktorí boli dočasne prevedení do SZP a nepodali prihlášku do inej zdravotnej poisťovne ani po 1. januári 2009, prejavili s týmto stavom svoj súhlas, čím konvalidovali prechodný stav zaradenia do poistného kmeňa na trvalý.

Krajský súd preto dospel k záveru, že žalovaný správne vec posúdil, že v čase rozhodovania odpadol dôvod konania o prevode poistného kmeňa EZP a žalobu zamietol.

Rozsudok krajského súdu napadol včas podaným odvolaním žalobca a navrhol, aby najvyšší súd rozsudok krajského súdu zmenil tak, že napadnuté rozhodnutie žalovaného zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie. Žiadal tiež priznať náhradu trov konania. Namietal, že krajský súd nesprávne interpretoval ustanovenie § 14 ods. 2 a 3 zákona o zdravotných poisťovniach, lebo výlučným účelom tohto ustanovenia je definovať podmienky platobnej schopnosti zdravotnej poisťovne, a nie definovať obsah pojmu majetok zdravotnej poisťovne. Podľa jeho názoru prijatá odplata za prevod poistného kmeňa by bola majetkom zdravotnej poisťovne. Poistný kmeň, ako aj odplata za prevod poistného kmeňa, ktorú by dostal, nebyť rozhodnutia žalovaného z 30. novembra 2010, ktoré bolo pre nezákonnosť zrušené rozsudkom Krajského súdu v B. z 8. decembra 2009, boli (resp. by sa stali) majetkom EZP (teda boli by súčasťou konkurznej podstaty). Z tohto dôvodu je daná súvislosť konania vo veci trvalého prevodu poistného kmeňa s majetkom podliehajúcim konkurzu, a teda žalobca je na podanie žaloby aktívne legitimovaný na základe § 44 ods. 1 a § 47 ods. 4 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších

predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“). Otázku aktívnej legitímácie žalobcu posudzoval aj Krajský súd v B. v konaní, keď krajský súd konal so žalobcom, jeho žalobu nezamietol, ale považoval ho za úspešného. Ďalej namietal, že ak bývalí poisťenci EZP, dočasne prevedení do SZP, nepodali k 1. januáru 2009 prihlášku do inej zdravotnej poisťovne, nemala ich nečinnosť za následok odpadnutie dôvodu konania o trvalom prevode poisťného kmeňa.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil. Uviedol, že postupoval správne, keď zastavil správne konanie o prevode poisťného kmeňa z dôvodu, že odpadol dôvod konania a zastavenie konania dostatočne vo svojom rozhodnutí odôvodnil. Trval na názore, že žalobca nie je aktívne legitimovaný na podanie žaloby o preskúmanie rozhodnutia žalovaného z 30. novembra 2010, lebo žalobca nebol účastníkom predmetného správneho konania. Toto správne konanie, ani následné súdne konanie o preskúmanie napadnutého rozhodnutia žalovaného sa netýkajú majetku podliehajúceho konkurzu patriaceho úpadcovi. Správne konanie sa vyhlásením konkurzu neprerušilo a žalobca sa nestal účastníkom správneho konania. Správne konanie nebolo začaté na návrh žalobcu a žalovaný v správnom konaní so žalobcom nikdy nekonal, ani neakceptoval aktívnu vecnú legitímáciu žalobcu. Poisťný kmeň (t.j. potvrdené prihlášky na verejné zdravotné poistenie) nie je majetkovou hodnotou vo vlastníctve zdravotnej poisťovne, preto nespadá pod definíciu obchodného majetku uvedenú v § 6 ods. 1 Obchodného zákonníka. EZP nemohla vlastniť poisťný kmeň, preto poisťný kmeň nemohol byť súčasťou majetku podliehajúceho konkurzu. Ak by došlo k odplatnému prevodu poisťného kmeňa EZP na inú zdravotnú poisťovňu, tieto finančné prostriedky by sa nestali súkromným majetkom EZP, ale išlo by o verejné prostriedky, ktoré EZP nadobudla v súvislosti s výkonom verejného zdravotného poistenia, tieto prostriedky by boli súčasťou rozpočtu verejnej správy a EZP by s nimi bola povinná nakladať rovnako ako s inými verejnými prostriedkami, napr. s prijatým poisťným. K vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia žalovaný uviedol, že poisťný vzťah medzi poisťencom a zdravotnou poisťovňou vzniká podaním prihlášky na verejné zdravotné poistenie (§ 6 zákona o zdravotnom poistení) alebo na základe prevodu poisťného kmeňa (§ 61 a nasl. zákona o zdravotných poisťovniach). Z dôvodu zrušenia EZP a jej vstupu do likvidácie úrad bezodkladne rozhodol o prevode poisťného kmeňa z EZP na SZP; takýto prevod zákon označoval ako „dočasný“, čo však neznamená, a z právnej úpravy ani nijako nevyplýva, že medzi poisťencom a zdravotnou poisťovňou, do ktorej bol poisťenec prevedený podľa § 61 ods. 1 druhej vety zákona o zdravotných poisťovniach, nevzniká právny vzťah. Tvrdenie žalobcu, že vo vzťahu k poisťencom prevedeným do SZP, ktorí do 30. septembra 2008 nepodali prihlášku do inej zdravotnej poisťovne je nutné, aby bolo vydané rozhodnutie o trvalom prevode poisťného kmeňa v konaní ex offio začatom úradom, nemá oporu v právnych predpisoch. Ďalej žalovaný vo vyjadrení uviedol, že poisťenci EZP boli prevedení do SZP rozhodnutím o dočasnom prevode poisťného kmeňa zo 6. mája 2008. Dňom uvedeným v tomto rozhodnutí vznikol medzi týmito poisťencami a SZP právny vzťah, SZP sa stala príslušnou zdravotnou poisťovňou týchto poisťencov až do času, kým si nezvolili inú zdravotnú poisťovňu. Právna úprava nevyžadovala, aby títo poisťenci v prípade záujmu zotrvať v SZP aj po 1. januári 2009 podali do SZP prihlášku do 30. septembra 2008. Podanie prihlášky nebolo potrebné, pretože poisťencami SZP boli odo dňa uvedeného v rozhodnutí o dočasnom prevode poisťného kmeňa. Tvrdenia žalobcu o nutnosti nariadiť trvalý prevod vo vzťahu k poisťencom prevedeným do SZP, ktorí nepodali prihlášku do inej poisťovne, ako aj tvrdenia o tom, že medzi SZP a poisťencami prevedenými na základe dočasného prevodu poisťného kmeňa nemohol vzniknúť právny vzťah, vychádza z nesprávneho právneho názoru.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2, § 246c OSP) preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa v rozsahu odvolania bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nie je možné vyhovieť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 247 ods. 1 OSP podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Podľa § 250 ods. 2 OSP žalobcom je fyzická alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník správneho konania bola rozhodnutím a postupom správneho orgánu ukrátená na svojich právach. Podat' žalobu môže aj fyzická alebo právnická osoba, s ktorou sa v správnom konaní nekonalo ako s účastníkom, hoci sa s ňou ako s účastníkom konať malo.

Podľa § 14 ods. 1 Správneho poriadku účastníkom konania je ten, o koho právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach sa má konať alebo koho práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti môžu

byť rozhodnutím priamo dotknutý; účastníkom konania je aj ten, kto tvrdí, že môže byť rozhodnutím vo svojich právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach priamo dotknutý, a to až do času, kým sa preukáže opak.

Podľa § 14 ods. 2 Správneho poriadku účastníkom konania je aj ten, komu osobitný zákon také postavenie priznáva.

Podľa § 61 ods. 1 a 3 zákona o zdravotných poisťovniach úrad môže zdravotnej poisťovni nariadiť, aby previedla na inú zdravotnú poisťovňu všetky alebo časť potvrdených prihlášok na verejné zdravotné poistenie (ďalej len „poistný kmeň“), ak zdravotná poisťovňa neplní opatrenia uložené úradom v súvislosti s ohrozením jej schopnosti plniť záväzky, ktoré jej vyplývajú z prijatých a potvrdených prihlášok na verejné zdravotné poistenie a zmlúv o poskytovaní zdravotnej starostlivosti, a v ďalších prípadoch ustanovených týmto zákonom. Úrad bez zbytočného odkladu nariadi zdravotnej poisťovni dočasný prevod poistného kmeňa na inú zdravotnú poisťovňu, ak bola zdravotná poisťovňa zrušená s likvidáciou. Prevod poistného kmeňa úrad nariadi vždy k 1. dňu kalendárneho mesiaca.

Zdravotná poisťovňa je povinná do 30 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o prevode poistného kmeňa na inú zdravotnú poisťovňu podľa odseku 1 predložiť úradu na schválenie návrh postupu tohto prevodu.

Podľa § 61 ods. 4, 8 až 11 zákona o zdravotných poisťovniach prevod poistného kmeňa sa môže uskutočniť aj na základe žiadosti zdravotnej poisťovne, o ktorej úrad rozhodne do 30 dní od doručenia žiadosti úradu. So žiadosťou o prevod poistného kmeňa predloží zdravotná poisťovňa úradu na schválenie aj návrh postupu tohto prevodu.

Spolu s prevodom poistného kmeňa sa prevedie aj poistné, ktoré je predmetom prerozdelenia v kalendárnom mesiaci, v ktorom došlo k prevodu poistného kmeňa, účty poistencov a príslušná dokumentácia. Preberajúca zdravotná poisťovňa vstupuje do všetkých práv a povinností odovzdávajúcej zdravotnej poisťovne súvisiacich s verejným zdravotným poistením, ktoré vznikli po dni uvedenom v rozhodnutí o prevode poistného kmeňa.

Prevod poistného kmeňa musí byť skončený najneskôr do 120 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia úradu podľa odseku 3 alebo 4.

Prevod poistného kmeňa úrad neschváli, ak by týmto prevodom bola ohrozená schopnosť plniť záväzky vyplývajúce z prijatých a potvrdených prihlášok na verejné zdravotné poistenie a uzatvorených zmlúv o poskytovaní zdravotnej starostlivosti, ktoré sú predmetom prevodu poistného kmeňa, stabilita preberajúcej zdravotnej poisťovne alebo stabilita odovzdávajúcej zdravotnej poisťovne, ak sa prevod poistného kmeňa uskutočňuje na základe žiadosti zdravotnej poisťovne.

Podľa § 2 ods. 1 a 4 zákona o zdravotných poisťovniach zdravotná poisťovňa je akciová spoločnosť so sídlom na území Slovenskej republiky založená na účely vykonávania verejného zdravotného poistenia na základe povolenia na vykonávanie verejného zdravotného poistenia (ďalej len „povolenie“).

Iná osoba ako zdravotná poisťovňa nesmie vykonávať verejné zdravotné poistenie.

Podľa § 2 ods. 2 zákona o zdravotnom poistení vykonávanie verejného zdravotného poistenia je činnosť vo verejnom záujme, pri ktorej sa hospodári s verejnými prostriedkami. ^{2a)} (odkaz na § 2 písm. a) zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy). Verejné zdravotné poistenie vykonávajú zdravotné poisťovne za podmienok ustanovených v osobitnom predpise. ⁵⁷⁾ (odkaz na zákon č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Zo spisov vyplýva, že žalovaný rozhodnutím z 30. novembra 2010, zastavil správne konanie vo veci trvalého prevodu poistného kmeňa EZP podľa § 30 ods. 1 písm. h) Správneho poriadku, lebo odpadol dôvod konania začatého na podnet správneho orgánu.

Odvolačný súd pred posúdením dôvodnosti odvolania žalobcu musel najprv skúmať otázku procesnej legitímácie žalobcu na podanie žaloby proti rozhodnutiu žalovaného, ktorej nedostatok namietal žalovaný.

Tento nedostatok podmienky konania žalovaný videl vtom, že žalobca nebol účastníkom predmetného správneho konania a toto správne konanie, ani následné súdne konanie sa netýka majetku podliehajúceho konkurzu a patriaceho úpadcovi podľa § 47 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

Z § 247 ods. 1 OSP v spojení s čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky vyplýva všeobecná žalobná legitimácia, a preto v rámci skúmania podmienok konania súd musí okrem iného zistiť, či ten, kto žalobu podal tvrdí o sebe, že bol ukrátený na svojich právach rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a teda nepodáva žalobu v prospech inej osoby.

V danom prípade bolo preto pri posúdení procesnej legitimácie žalobcu na podanie žaloby proti rozhodnutiu žalovaného právne bezvýznamné, či sa súdne konanie týka majetku úpadcu, podliehajúceho konkurzu podľa § 47 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, ale dôležitá bola existencia konkrétneho rozhodnutia a postupu správneho orgánu označeného žalobcom, ktorým mal byť žalobca podľa jeho tvrdenia ukrátený na svojich právach.

Z dôvodu, že rozhodnutím žalovaného, proti ktorému bola podaná žaloba, bolo zastavené konanie vo veci trvalého prevodu poisťného kmeňa EZP, v ktorej je žalobca správcou konkurznej podstaty, je žalobca oprávnenou osobou domáhať sa preskúmania zákonnosti tohto rozhodnutia na súde. V rámci súdneho prieskumu bolo následne potrebné v medziach žaloby preskúmať napadnuté rozhodnutie a postup žalovaného a rozhodnúť, či žaloba bola podaná dôvodne.

Námietku žalovaného, že na podanie žaloby o preskúmanie jeho rozhodnutia žalobca nie je aktívne legitimovaný, preto odvolací súd ako nedôvodnú nezohľadnil.

Pri preskúmaní napadnutého rozhodnutia bolo potrebné tiež posúdiť, či žalobca ako správca konkurznej podstaty úpadcu EZP bol účastníkom správneho konania o trvalom prevode poisťného kmeňa.

Z uvedeného dôvodu je potom poukazovanie žalobcu na rozsudok Krajského súdu v B. z 8. decembra 2009 právne bezvýznamné, lebo sa v ňom neposudzovala žalobcova procesná legitimácia v správnom konaní. Žalobca svoju aktívnu legitimáciu v správnom konaní odvodzoval od skutočnosti, že išlo o konanie, ktoré sa týkalo majetku, patriaceho do konkurznej podstaty EZP.

Posúdiť bolo preto potrebné, či poisťný kmeň, ktorý predstavujú potvrdené prihlášky na verejné zdravotné poistenie (§ 61 ods. 1 zákona o zdravotných poisťovniach) je majetkom, patriacim do konkurznej podstaty úpadcu.

Podľa názoru žalobcu je poisťný kmeň majetkom zdravotnej poisťovne, lebo, okrem iného, je oprávnená previesť poisťný kmeň alebo jeho časť na základe zmluvy o prevode poisťného kmeňa, ktorá je schvaľovaná rozhodnutím Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou. Ak by aj nebol majetkom odovzdávajúcej zdravotnej poisťovne, podľa jeho názoru je vzťah k majetku podliehajúceho konkurzu daný na základe (ušlej) odplaty za prevod poisťného kmeňa.

Tento názor žalobcu však nemožno akceptovať. Podľa § 6 ods. 1 Obchodného zákonníka sa obchodným majetkom rozumie súhrn majetkových hodnôt (vecí, pohľadávok a iných práv a peniazmi ocenených iných hodnôt), ktoré patria podnikateľovi a slúžia alebo sú určené na jeho podnikanie. Poisťný kmeň však nepatrí zdravotnej poisťovni, lebo systém zdravotného poistenia je verejný a len jeho vykonávanie bolo zverené zákonom určenému subjektu – zdravotnej poisťovni. Uvedené vyplýva aj zo skutočnosti, že práva a povinnosti viažuce sa na poisťný kmeň zdravotná poisťovňa vykonáva len do času, kým poistenec nevyužije svoje právo zmeny zdravotnej poisťovne podľa § 7 zákona o zdravotnom poistení, a teda zdravotná poisťovňa nemôže priamo ovplyvniť rozsah poisťného kmeňa, a teda počet prihlášok na verejné zdravotné poistenie, ktoré potvrdí. Ide predovšetkým o právo poistencov na výber zdravotnej poisťovne. Vykonávanie zdravotného poistenia je činnosťou vo verejnom záujme, pri ktorej sa hospodári s verejnými prostriedkami (§ 2 ods. 2 zákona o zdravotnom poistení). Poisťný kmeň teda nemôže byť majetkom zdravotnej poisťovne, a rovnako ním nemôže byť ani odplata za prípadný odplatný prevod poisťného kmeňa. Na tejto skutočnosti nič nemení ani právna úprava, podľa ktorej v prípade kladného výsledku hospodárenia, za splnenia zákonom stanovených podmienok, môže byť časť týchto verejných prostriedkov pretransformovaná do vlastníctva zdravotnej poisťovne v podobe zisku.

Pokiaľ by zákonodarca mal v úmysle priznať vlastnícke právo finančných prostriedkov získaných či už z poistného alebo z odplaty za prevod poistného kmeňa zdravotnej poisťovne, nebola by použitá v § 2 ods. 2 zákona o zdravotnom poistení formulácia „pri ktorej sa hospodári s verejnými prostriedkami“ ale formulácia, „pri ktorej sa hospodári ako s verejnými prostriedkami“.

Z dôvodu, že poistný kmeň ako ani odplata za prevod poistného kmeňa nie sú majetkom zdravotnej poisťovne patriacim do konkurznej podstaty ako majetok úpadcu (lebo úpadca nemohol definovať svoj vzťah k poistnému kmeňu ako svoje neobmedzené panstvo nad vecou), správca konkurznej podstaty nie je účastníkom konania o prevode poistného kmeňa a uvedené konanie o prevode poistného kmeňa sa ani v zmysle § 47 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii vyhlásením konkurzu neprerušuje. Správca konkurznej podstaty z toho istého dôvodu nemá procesnú legitimitáciu v zmysle § 47 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii iniciovať konanie o prevode poistného kmeňa.

Navyše je potrebné uviesť, že za danej situácie prevod poistného kmeňa na základe žiadosti zdravotnej poisťovne, a teda ani jeho odplatný prevod nebol možný. Prevod poistného kmeňa na základe žiadosti zdravotnej poisťovne podliehal súhlasu Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, ktorý ho podľa § 61 ods. 11 zákona o zdravotných poisťovniach nemohol schváliť, ak by týmto prevodom bola ohrozená schopnosť plniť záväzky vyplývajúce z prijatých a potvrdených prihlášok na verejné zdravotné poistenie a uzatvorených zmlúv o poskytovaní zdravotnej starostlivosti, ktoré sú predmetom prevodu poistného kmeňa. Pri rozhodovaní by musel zohľadniť aj stabilitu preberajúcej zdravotnej poisťovne a stabilitu odovzdávajúcej zdravotnej poisťovne.

Z uvedeného vyplýva, že ak zdravotná poisťovňa je v konkurze (a teda je platobne neschopná alebo predĺžená), ani by nemohla previesť na základe svojej žiadosti poistný kmeň, vzhľadom na nemožnosť splnenia podmienok, vyplývajúcich z § 61 ods. 11 zákona o zdravotných poisťovniach pre udelenie súhlasu zo strany úradu. Navyše zdravotná poisťovňa v konkurze už bola zrušená, a preto subjekt, oprávnený požiadať o súhlas s prevodom poistného kmeňa neexistoval a konkurzný správca oprávnenie konať ako zdravotná poisťovňa nemal.

Námietka žalobcu, že krajský súd nesprávne vyložil ustanovenia § 14 ods. 2 a 3 zákona o zdravotných poisťovniach bola zohľadnená, avšak nebola spôsobilá privodiť iné právne posúdenie, lebo uvedené ustanovenia nedávali odpoveď na otázku, či poistný kmeň je majetkom zdravotných poisťovní.

Hoci správca konkurznej podstaty nebol účastníkom predmetného správneho konania, pre úplnosť je potrebné skonštatovať aj vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom krajského súdu, že všetci poistenci, ktorí boli dočasne prevedení do SZP a do 30. septembra 2008 nepodali prihlášku do inej zdravotnej poisťovne (ktorá by sa stala ich príslušnou poisťovňou od 1. januára 2009), prejavili s týmto stavom svoj súhlas, čím konvalidovali prechodný stav zaradenia do poistného kmeňa na trvalý.

Poistenci EZZP boli prevedení do SZP rozhodnutím o dočasnom prevode poistného kmeňa zo 6. mája 2008 ku dňu 2. mája 2008. V súlade s § 61 ods. 9 zákona o zdravotných poisťovniach vstúpila preberajúca zdravotná poisťovňa do práv a povinností odovzdávajúcej poisťovne s účinnosťou od 3. mája 2008. Prevedením poistencov do SZP preto vznikol právny vzťah medzi prevedenými poistencami a SZP, a trval až do času, kým si poistenci nezvolili inú zdravotnú poisťovňu. Právna úprava nevyžadovala, aby títo prevedení poistenci podávali prihlášku do SZP v prípade, ak by chceli v nej zotrvať aj po 1. januári 2009. Podanie prihlášky by však ani nemalo význam, lebo poistencami SZP boli odo dňa uvedeného v rozhodnutí o dočasnom prevode poistného kmeňa.

Odvolací súd ešte uvádza, že nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky a zodpovedajúca judikatúra ESLP neriešia otázku oprávnenia správcu konkurznej podstaty súkromnej zdravotnej poisťovne v konkurze pokračovať v prípadných podnikateľských aktivitách úpadcu najmä so zameraním sa na majetok, ktorý úpadcovi nepatrí, iba ho spravoval.

Z uvedených dôvodov najvyšší súd dospel k záveru, že rozhodnutie žalovaného je v súlade so zákonom, a preto napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 a 2 OSP potvrdil.

52. ROZHODNUTIE

Jednorazový príjem z nájmu poľnohospodárskej pôdy za 12 mesiacov, ktorý nedosahuje dvojnásobok životného minima, nemožno považovať za príjem na účely zákona o hmotnej núdzi (§ 5 ods.4 zákona). Získanie takéhoto nízkeho jednorazového príjmu preto nie je skutočnosťou rozhodujúcou pre trvanie nároku na dávky a príspevky, na ich výšku a výplatu v zmysle § 29 ods.1 až 3 zákona č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. marca 2013, sp. zn. 9 Sžso 30/2012)

Krajský súd v N. rozsudkom z 29. februára 2012 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala zrušenia rozhodnutí žalovaného z 25. októbra 2011 a vrátenia veci žalovanému na ďalšie konanie. Žalobkyni nepriznal náhradu trov konania.

Rozhodnutím (I.) žalovaný zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny N. (ďalej len „úrad“) z 22. augusta 2011, ktorým podľa § 29 ods.4 písm. a) zákona č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) uložil žalobkyni povinnosť vrátiť dávky a príspevky v hmotnej núdzi vyplatené neprávom za obdobie od 1. januára 2005 do 31. decembra 2005 v sume 33,00 €, zvýšené o 10%, t.j. o 3,30 €, spolu v sume 36,30 € s odôvodnením, že počas poberania dávky a príspevkov v hmotnej núdzi žalobkyňa neoznámila, že od roku 2005 poberá nájomné za poľnohospodársku pôdu vo výške 5,50 € ročne, ktorý je príjmom podľa § 5 ods.3 písm. c) zákona a ako taký sa započítava pri posudzovaní hmotnej núdze podľa § 5 ods. 2 písm. a) zákona.

Rozhodnutím (II.) žalovaný zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil rozhodnutie úradu z 8. septembra 2011, ktorým podľa § 29 ods. 5 a § 10 ods. 2 písm. a) zákona žalobkyni zastavil príspevky k dávke v hmotnej núdzi v trvaní 6 mesiacov od 01.08.2011 a od tohto dátumu je poskytol dávku v hmotnej núdzi v sume 60,50 € mesačne s odôvodnením, že nenahlásením skutočnosti že vlastní role, za ktoré poberá ročne rentu vo výške 5,50 €, nespĺnila svoju povinnosť ustanovenú zákonom.

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že mal za preukázané, že žalobkyňa nespĺnila povinnosť uloženú jej v § 29 ods.1 zákona, keďže úradu v lehote 8 dní neoznámila, že od roku 2005 poberá nájomné vo výške 5,50 € ročne, pričom nesplnenie tejto povinnosti žalobkyňa nespochybnila. Vzhľadom na to krajský súd dospel k záveru, že rozhodnutia žalovaného sú v súlade so zákonom.

Rozsudok krajského súdu napadla žalobkyňa včas podaným odvolaním a žiadala, aby ho odvolací súd zrušil. Namietla, že rozhodnutia žalovaného považuje za neprimeraný postih. Správny orgán nedostatočne skúmal, či si žalobkyňa uvedeným príjmom zlepšila svoju možnosť zabezpečenia základných životných podmienok a neskúmal aj jej výdavky. Neskúmal ani to, či žalobkyňa vedela alebo musela z okolností predpokladať, že sa jej dávka a príspevky v období od 1.januára 2005 do 31.decembra 2010 vyplácala neprávom alebo vo vyššej sume, ako jej patrila, ako to vyžaduje ustanovenie § 29 ods.4 písm. a) zákona. Zastavenie príspevku na zdravotnú starostlivosť vo výške 2 € mesačne a príspevku na bývanie vo výške 55,80 € mesačne, čo je za 6 mesiacov pozastavenia podľa § 29 ods. 5 zákona spolu 346,80 € a zároveň vrátenie dávky v sume 33 € zvýšenej o 10% je podľa žalobkyne neprimerané sankcionovanie za nesplnenie ohlasovacej povinnosti. Vo výrokoch oboch rozhodnutí správneho orgánu absentuje uvedenie skutkového znaku porušenia povinnosti.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobkyne navrhol, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods.2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu žaloby a v medziach odvolania bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu žalobkyne je potrebné vyhovieť.

Podľa § 29 ods.1 zákona občan v hmotnej núdzi, ktorému sa vypláca dávka a príspevky, je povinný ohlásiť úradu písomne do ôsmich dní zmeny vo všetkých skutočnostiach rozhodujúcich na trvanie nároku na dávku a príspevky a na ich výplatu.

Podľa § 29 ods.3 zákona občan v hmotnej núdzi, ktorému sa vypláca dávka a príspevky, je povinný úradu, ktorý vo veci konal, v lehote do ôsmich dní oznámiť výšku svojich príjmov a hodnotu majetku, ohlásiť zmeny v ich výške, ako aj zmeny v rodinných pomeroch a majetkových pomeroch, ktoré sú rozhodujúce na určenie výšky dávky a príspevkov.

Podľa § 29 ods.4 zákona občan v hmotnej núdzi je povinný vrátiť dávku a príspevky alebo ich časť zvýšené o 10% odo dňa, od ktorého nepatrili vôbec, alebo vo výške, v akej sa vyplácali, ak

a) nespĺnil niektorú jemu uloženú povinnosť a prijímal dávku a príspevky alebo ich časť, hoci vedel a musel z okolností predpokladať, že sa vyplácajú neprávom alebo vo vyššej sume, než patrili; v prípade podozrenia z trestného činu podvodu úrad podá podnet orgánom činným v trestnom konaní na začatie konania,

b) úmyselne spôsobil, že dávka a príspevky alebo ich časť sa vyplátili neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrili; úrad podá podnet orgánom činným v trestnom konaní na začatie konania.

Podľa § 29 ods.5 zákona ak si občan v hmotnej núdzi nespĺnil svoje povinnosti ustanovené týmto zákonom, úrad rozhodne o zastavení príspevkov v trvaní šesť mesiacov.

Z o d ô v o d n e n i a :

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutí žalovaného o zastavení výplaty príspevkov k dávke v hmotnej núdzi na obdobie šiestich mesiacov a poskytnutí dávky v hmotnej núdzi v sume 60,50 € mesačne od 1. augusta 2011 a o povinnosti žalobkyne vrátiť neprávom vyplatenú sumu na dávke v hmotnej núdzi, zvýšenú o 10 %.

Z predloženého administratívneho spisu žalovaného vyplýva, že podkladom pre rozhodnutie úradu a žalovaného bola skutočnosť, že žalobkyňa neoznámila v lehote 8 dní, že od roku 2005 poberá od poľnohospodárskeho družstva nájomné 5,50 € ročne za nájom poľnohospodárskej pôdy.

Z ustanovenia § 29 ods.1 a 3 zákona vyplýva povinnosť občana v hmotnej núdzi oznámiť skutočnosť rozhodujúce na trvanie nároku na dávku a príspevky a na ich výplatu a rozhodujúce na určenie ich výšky.

Hmotná núdza je stav, keď príjem občana a fyzických osôb, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú, nedosahuje životné minimum a občan a fyzické osoby, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú, si príjem nemôžu zabezpečiť alebo zvýšiť vlastným pričinením (§ 2 zákona).

V zmysle § 5 ods.4 písm. j) zákona za príjem sa pri posudzovaní hmotnej núdze, zabezpečení základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi na účely tohto zákona nepovažuje príjem z príležitostných činností, náhodné a jednorazové príjmy a príjmy získané na základe dohody o vykonaní práce do výšky dvojnásobku životného minima získané za 12 mesiacov.

Podľa názoru odvolacieho súdu príjem z nájomného za poľnohospodársku pôdu je jednorazovým príjmom v zmysle § 5 ods.4 písm. j) zákona. Tento príjem u žalobkyne činí ročne, teda za 12 mesiacov, iba 5,50 €. Z administratívneho spisu žalovaného pritom nevyplýva, že by žalobkyňa mala aj iné príjmy.

Jednorazový príjem z nájmu poľnohospodárskej pôdy za 12 mesiacov, ktorý nedosahuje dvojnásobok životného minima, nemožno považovať za príjem na účely zákona o hmotnej núdzi (§ 5 ods.4 zákona). Získanie takéhoto nízkeho jednorazového príjmu preto nie je skutočnosťou rozhodujúcou pre trvanie nároku na dávky a príspevky, na ich výšku a výplatu podľa § 29 ods.1 až 3 zákona. Žalobkyňa preto povinnosť uvedenú v § 29 ods.1 až 3 zákona neporušila. Vzhľadom na uvedené nebol preto daný ani dôvod na zastavenie výplaty príspevkov podľa § 29 ods.5 zákona a žalobkyne nevznikla ani povinnosť vrátiť časť dávky v hmotnej núdzi podľa § 29 ods.4 písm. a) zákona.

Z uvedených dôvodov odvolací súd na rozdiel od krajského súdu dospel k záveru, že obe rozhodnutia žalovaného ako aj obe rozhodnutia úradu vychádzali z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 250j ods.2 písm. a/ OSP) a preto rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods.3 OSP zmenil, uvedené rozhodnutia zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní je žalovaný viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250ja ods.4 OSP).

53. ROZHODNUTIE

Správca konkurznej podstaty úpadcu, ktorým je zdravotná poisťovňa, nemôže byť účastníkom správneho konania o návrhu na vydanie platobného výmeru vo veciach pohľadávok na poistnom, lebo ide o majetok štátu, a nie o majetok úpadcu.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. apríla 2013, sp. zn. 7 Sžso 20/2012)

Krajský súd v B. rozsudkom z 9. februára 2012 (v jeho písomnom vyhotovení nesprávne datovanom 9. februára 2011), zrušil rozhodnutie žalovaného zo 7. septembra 2010, v spojení s rozhodnutím Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, pobočka B. z 29. apríla 2010 podľa § 250j ods. 2 písm. a) a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Žalovaného zároveň zaviazal na náhradu trov konania žalobcovi vo výške 508,98 € do 30 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku.

V odôvodnení uviedol, že žalobca sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia, ktorým žalovaný podľa § 59 ods. 2 správneho poriadku potvrdil rozhodnutie Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, pobočka B. o zastavení správneho konania podľa § 30 ods. 1 písm. a) správneho poriadku vo veci žiadosti žalobcu zo 16. marca 2010 o vydanie platobného výmeru na zaplatenie poistného za poistencov štátu za čas január 2008 až apríl 2008 vo výške 898 040,40 € (slovom osemstodeväťdesiat osem tisíc štyridsať euro) proti platiteľovi poistného Slovenská republika, Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky.

Súd skúmal otázku aktívnej legitímácie žalobcu na podanie návrhu na vydanie platobného výmeru a dospel k záveru, že žalobca ako správca konkurznej podstaty je aktívne legitimovaný na podanie návrhu na vydanie platobného výmeru podľa § 47 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“). Pohľadávka spoločnosti Európska zdravotná poisťovňa, a.s. (ďalej len „EZP“) na zaplatenie nedoplatku na poistnom, ktorá vznikla z vykonávania verejného zdravotného poistenia v období od januára 2008 do apríla 2008, a ktorá bola zistená z vykonaného ročného zúčtovania poistného, nebola podľa názoru súdu prvého stupňa dotknutá vyhlásením konkurzu na majetok spoločnosti EZP. Vykonanie ročného zúčtovania je zistením výšky pohľadávky alebo záväzku zdravotnej poisťovne za predchádzajúce obdobie, v ktorom bolo vykonávané zdravotné poistenie. V predmetnej veci ide o obdobie január 2008 až apríl 2008, v ktorom úpadca zdravotná poisťovňa EZP verejné zdravotné poistenie na základe platného povolenia úradu vykonávala. Podľa názoru súdu prvého stupňa je žalobca ako správca konkurznej podstaty oprávnený domáhať sa splnenia pohľadávky na zaplatenie predmetného nedoplatku, a preto napadnuté rozhodnutie žalovaného vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Rozsudok krajského súdu napadol včas podaným odvolaním žalovaný a navrhol, aby najvyšší súd rozsudok krajského súdu zmenil tak, že žalobu zamietne. Namietal, že pokiaľ krajský súd konštatoval aktívnu legitímáciu žalobcu na základe § 47 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, jeho záver nebol právne odôvodnený. Krajský súd neuviedol, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil. Nevysporiadal sa s námietkou žalovaného, že žalobca nie je vecne legitimovaný na podanie žaloby, lebo súdne konanie sa netýka majetku podliehajúceho konkurzu patriaceho úpadcovi. Poistné z verejného zdravotného poistenia nie je majetkom zdravotnej poisťovne, ale súčasťou verejných financií vytváraných platiteľmi poistného, ktoré zdravotná poisťovňa len spravuje, a preto poistné nemôže byť zahrnuté do konkurznej podstaty. Namietal tiež, že krajský súd neuviedol, či považuje poistné z verejného zdravotného poistenia za majetok zdravotnej poisťovne, a ak áno, na základe ktorých vykonaných dôkazov a akej právnej úvahy k tomuto záveru dospel.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny a žalobcovi priznal náhradu trov odvolacieho konania. Zo žiadneho právneho predpisu výslovne nevyplýva, že by príjmy zdravotnej poisťovne z vykonávania verejného zdravotného poistenia neboli majetkom zdravotnej poisťovne. Skutočnosť, že finančné prostriedky, s ktorými hospodária zdravotné poisťovne, sú „verejnými prostriedkami“, má len tie právne dôsledky, ktoré pre režim tzv. verejných prostriedkov vyplývajú zo zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy“). Podľa jeho názoru sa neprieči zákonu o rozpočtových pravidlách verejnej správy, aby sa tento zákon použil aj na hospodárenie právnickej osoby s finančnými prostriedkami, ktoré sú v jej vlastníctve. Podľa názoru žalobcu vlastnicky režim týchto finančných prostriedkov je potrebné riešiť podľa predpisov občianskeho práva – zdravotná poisťovňa má

voči platiteľovi poistného (resp. poistencovi) pohľadávku na zaplatenie poistného odvodu, jeho zaplatením sa príslušné peňažné prostriedky stávajú majetkom zdravotnej poisťovne. Pohľadávka na zaplatenie takýchto prostriedkov (napr. na zaplatenie nedoplatku z ročného zúčtovania poistného) je pohľadávkou zdravotnej poisťovne, ktorú je zdravotná poisťovňa oprávnená vymáhať. V prípade vyhlásenia konkurzu na majetok zdravotnej poisťovne prechádza oprávnenie vymáhať takúto pohľadávku zdravotnej poisťovne na správcu konkurznej podstaty zdravotnej poisťovne. K otázke ročného zúčtovania poistného plateného štátom za rok 2008 uviedol, že vykonanie tohto ročného zúčtovania za štyri mesiace je realizovateľné. Tvrdil, že ak poistenec štátu v roku 2008 prestal byť poistencom štátu a stal sa zamestnancom, samostatne zárobkovo činnou osobou alebo poistencom podľa § 11 ods. 2 zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zdravotnom poistení“), táto skutočnosť platila pro futuro, nie však do minulosti, teda za obdobie, v ktorom takáto osoba bola poistencom štátu a štát bol podľa § 11 ods. 8 zákona o zdravotnom poistení povinný za takúto osobu platiť poistné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2, § 246c OSP) preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa v rozsahu odvolania bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu žalovaného je potrebné vyhovieť.

Podľa § 247 ods. 1 OSP podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Podľa § 250 ods. 2 OSP žalobcom je fyzická alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník správneho konania bola rozhodnutím a postupom správneho orgánu ukrátená na svojich právach. Podat' žalobu môže aj fyzická alebo právnická osoba, s ktorou sa v správnom konaní nekonalo ako s účastníkom, hoci sa s ňou ako s účastníkom konať malo.

Podľa § 2 ods. 2 zákona o zdravotnom poistení vykonávanie verejného zdravotného poistenia je činnosť vo verejnom záujme, pri ktorej sa hospodári s verejnými prostriedkami.^{2a)} (odkaz na § 2 písm. a/ zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy). Verejné zdravotné poistenie vykonávajú zdravotné poisťovne za podmienok ustanovených v osobitnom predpise.⁵⁷⁾ (odkaz na zákon č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Podľa § 11 ods. 9 zákona o zdravotnom poistení štát je platiteľom poistného za osobu uvedenú v odseku 8 písm. a) až i), k), p) a q), ak

a) je len zamestnancom, ak v období, v ktorom sa považuje za osobu podľa odseku 8 písm. a) až i), k), p) a q), jej vymeriavací základ podľa § 13 ods. 1 až 5 nepresahuje 1/2 úhrnu minimálnych miezd,

b) je len samostatne zárobkovo činnou osobou, ak v období, v ktorom sa považuje za osobu podľa odseku 8 písm. a) až i), k), p) a q), jej pomerná časť vymeriavacieho základu podľa § 13 ods. 6 nepresahuje 1/2 úhrnu minimálnych miezd,

c) nie je zamestnancom ani samostatne zárobkovo činnou osobou, ak v období, v ktorom sa považuje za osobu podľa odseku 8 písm. a) až i), k), p) a q), jej príjem, ktorý podlieha dani z príjmov okrem vyňatých príjmov, nepresahuje 1/2 úhrnu minimálnych miezd, alebo

d) aj dochádza v rozhodujúcom období postupne alebo súčasne k súbehu skutočností podľa písmen a) až c), ak v období, v ktorom sa považuje za osobu podľa odseku 8 písm. a) až i), k), p) a q), úhrn jej vymeriavacích základov podľa písmen a) a b) a príjmu podľa písmena c) nepresahuje 1/2 úhrnu minimálnych miezd.

Podľa § 2 písm. a) zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy“) na účely tohto zákona sa rozumejú verejnými prostriedkami finančné prostriedky, s ktorými hospodária právnické osoby verejnej správy; verejnými prostriedkami sú aj prostriedky Európskej únie a odvody Európskej únie.

Podľa § 1 ods. 2 písm. c) zákona č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu tento zákon sa nevzťahuje na hospodárenie s peňažnými prostriedkami štátu, ktoré upravuje osobitný predpis. V poznámke odkazuje na zákon

č. 303/1995 Z. z. o rozpočtových pravidlách v znení neskorších predpisov (zrušený a nahradený zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy).

Z o d ô v o d n e n i a :

Zo spisov vyplýva, že žalovaný rozhodnutím zo 7. septembra 2010 potvrdil rozhodnutie Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, pobočka B. z 29. apríla 2010, ktorým bolo zastavené konanie o žiadosti žalobcu na vydanie platobného výmeru voči Slovenskej republike – Ministerstvu zdravotníctva Slovenskej republiky na doplatenie poistného na zdravotné poistenie za poistencov štátu za čas január 2008 až apríl 2008 vo výške 898 040,40 €.

Odvolací súd pred posúdením dôvodnosti odvolania žalovaného musel najprv skúmať otázku procesnej legitímácie žalobcu na podanie žaloby proti rozhodnutiu žalovaného, ktorej nedostatok namietal žalovaný. Tento nedostatok podmienky konania žalovaný videl v tom, že súdne konanie sa netýka majetku podliehajúceho konkurzu patriaceho úpadcovi podľa § 47 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

Z § 247 ods. 1 OSP v spojení s čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky vyplýva všeobecná žalobná legitímácia, a preto v rámci skúmania podmienok konania súd musí okrem iného skúmať, či ten, kto žalobu podal, tvrdí o sebe, že bol ukrátený na svojich právach rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a teda nepodáva žalobu v prospech inej osoby.

V danom prípade bolo preto pri posúdení procesnej legitímácie žalobcu na podanie žaloby proti rozhodnutiu žalovaného právne bezvýznamné, či sa súdne konanie týka majetku úpadcu, podliehajúceho konkurzu podľa § 47 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, ale dôležitá bola existencia konkrétneho rozhodnutia a postupu správneho orgánu označeného žalobcom, ktorým mal byť žalobca podľa jeho tvrdenia ukrátený na svojich právach.

Z dôvodu, že rozhodnutím žalovaného, proti ktorému bola podaná žaloba, bolo v spojení s prvostupňovým rozhodnutím zastavené konanie o návrhu žalobcu na vydanie platobného výmeru, je žalobca oprávnenou osobou domáhať sa preskúmania zákonnosti tohto rozhodnutia na súde. V rámci súdneho prieskumu bolo následne potrebné v medziach žaloby preskúmať napadnuté rozhodnutie a postup žalovaného a rozhodnúť, či žaloba bola alebo nebola podaná dôvodne.

Námietku žalovaného, že na podanie žaloby o preskúmanie jeho rozhodnutia žalobca nie je aktívne legitimovaný, preto odvolací súd ako nedôvodnú nezohľadnil.

Následne bolo povinnosťou odvolacieho súdu skúmať, či žalobca ako správca konkurznej podstaty úpadcu Európska zdravotná poisťovňa, a.s. v likvidácii, je aktívne legitimovaný na vykonanie ročného zúčtovania za úpadcu a následne na podanie žiadosti (návrhu) o vydanie platobného výmeru zo strany žalovaného.

Žalobca svoju aktívnu legitímáciu na podanie uvedeného návrhu na vydanie platobného výmeru odvodzoval zo znenia § 47 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, podľa ktorého súdne a iné konania, ktoré sa týkajú majetku podliehajúceho konkurzu patriaceho úpadcovi, možno po vyhlásení konkurzu začať len na návrh správcu, návrhom podaným voči správcovi v súlade s týmto zákonom alebo z podnetu orgánu príslušného na konanie, pričom účastníkom konania namiesto úpadcu je správca.

Na základe uvedeného bolo potom nevyhnutné vysporiadať sa s otázkou, či poistné a pohľadávky na poistnom sú majetkom patriacim do konkurznej podstaty úpadcu.

Názor žalobcu, podľa ktorého ustanovenie § 2 ods. 2 zákona o zdravotnom poistení (a to ani vo väzbe na zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy) nedáva odpoveď na otázku vlastníctva finančných prostriedkov, získaných zdravotnou poisťovňou z vykonávania verejného poistenia, však nezodpovedá zákonu. Správnosti jeho názoru nenasvedčuje ani obsah nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky (US) PL.ÚS 3/09 (Zmeny v systéme verejného zdravotného poistenia a ich ústavnej akceptovateľnosti, K právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky a so zmluvou o fungovaní Európskej únie, K účelnosti uplatnenia právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky rozhodovať o súlade zákonov so zmluvou o Európskej únii a so zmluvou o fungovaní Európskej únie).

Z ustanovení zákona o správe majetku štátu v spojení so zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy vyplýva, že verejné prostriedky sú peňažnými prostriedkami štátu, a preto, ak vykonávanie verejného zdravotného poistenia je činnosť vo verejnom záujme, pri ktorej sa hospodári s verejnými prostriedkami (§ 2 ods. 2 zákona o zdravotnom poistení), tieto prostriedky sú majetkom štátu, len ich správa bola zákonom zverená inému subjektu – zdravotnej poisťovni.

Zdravotná poisťovňa je z tohto dôvodu povinne klientom Štátnej pokladnice podľa § 2a ods. 1 písm. e) zákona č. 291/2002 Z. z. o Štátnej pokladnici a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o Štátnej pokladnici“), platitelia poistného zo zákona uhrádzajú preddavky na poistné na účet zdravotnej poisťovne vedený v štátnej pokladnici (§ 16 ods. 1 zákona o zdravotnom poistení). Z dôvodu, že ide o verejné prostriedky, bola im priznaná zákonná ochrana pred exekúciou odpísaním z účtu (§ 12 ods. 7 zákona o Štátnej pokladnici).

Na skutočnosti, že poistné, resp. pohľadávka na poistnom je majetkom štátu, nič nemení úprava, podľa ktorej v prípade kladného výsledku hospodárenia, za splnenia zákonom stanovených podmienok, môže byť časť týchto prostriedkov pretransformovaná do vlastníctva zdravotnej poisťovne v podobe zisku.

Odvolací súd nemohol zohľadniť ani námietku žalobcu, že sa neprieči zákonu o rozpočtových pravidlách verejnej správy, aby sa vzťahoval aj na hospodárenie právnickej osoby s finančnými prostriedkami, ktoré sú v jej vlastníctve.

Pokiaľ by zákonodarca mal v úmysle priznať vlastnícke právo finančných prostriedkov získaných z poistného zdravotnej poisťovni, nebola by použitá v § 2 ods. 2 zákona o zdravotnom poistení formulácia „pri ktorej sa hospodári s verejnými prostriedkami“, ale formulácia, „pri ktorej sa hospodári ako s verejnými prostriedkami“.

Prostriedky z poistného na verejné zdravotné poistenia sú verejné prostriedky v majetku štátu, a preto nemôžu patriť do konkurznej podstaty zdravotnej poisťovne, ako úpadcu. Z toho potom vyplýva, že správca konkurznej podstaty nemá procesnú legitimáciu v zmysle § 47 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii iniciovať konanie týkajúce sa poistného, a teda aj vymáhať pohľadávky na poistnom, lebo nejde o majetok patriaci do konkurznej podstaty ako majetok úpadcu.

Ak výsledkom správneho konania bolo rozhodnutie, ktorým bolo konanie o návrhu žalobcu na vydanie platobného výmeru vo veci nedoplatku z ročného zúčtovania poistného zastavené, správne orgány postupovali v súlade so zákonom. Správca konkurznej podstaty nemôže byť účastníkom správneho konania o návrhu na vydanie platobného výmeru vo veciach pohľadávok na poistnom, lebo ide o majetok štátu, a nie o majetok úpadcu.

Hoci už na základe uvedeného je potrebné konštatovať správnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného, pre úplnosť je potrebné uviesť, že v zmysle § 18 ods. 1 písm. a) bod 3 zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zdravotných poisťovniach“) úrad vykonáva dohľad nad verejným zdravotným poistením tým, že vydáva platobné výmery vo veciach uplatnených zdravotnou poisťovňou, ak ide o pohľadávky na poistnom vyplývajúce z neodvedených preddavkov na poistné alebo neodvedeného nedoplatku na poistnom podľa osobitného predpisu, úroky z omeškania a pohľadávky vyplývajúce z nezaplatených úhrady za neodkladnú zdravotnú starostlivosť podľa osobitného predpisu.

Z citovaného ustanovenia zákona o zdravotných poisťovniach vyplýva, že uplatniť na úrade pohľadávku na poistnom môže len zdravotná poisťovňa, pričom definíciu zdravotnej poisťovne obsahuje ustanovenie § 2 ods. 1 zákona o zdravotných poisťovniach. Zdravotná poisťovňa podľa uvedeného ustanovenia je akciová spoločnosť so sídlom na území Slovenskej republiky, založená na účely vykonávania verejného zdravotného poistenia na základe povolenia na vykonávanie verejného zdravotného poistenia.

Dostatočne bolo preukázané a účastníci ani nepopierali, že zrušením EZP došlo zo zákona (§ 40 ods. 1 písm. c/ zákona o zdravotných poisťovniach) k zániku platnosti povolenia na vykonávanie verejného zdravotného poistenia. Odo dňa zrušenia uvedenej zdravotnej poisťovne, teda od 2. mája 2008, už EZP nemohla vykonávať verejné zdravotné poistenie prislúchajúce zdravotnej poisťovni podľa zákona (§ 6 zákona o zdravotných poisťovniach), nemohla teda okrem iného, ani prijímať poistné na verejné zdravotné poistenie, prerozdeľovať poistné a uplatňovať na úrade nárok na poistné. Iná osoba ako zdravotná poisťovňa, nesmie

vykonávať verejné zdravotné poistenie (§ 2 ods. 4 zákona o zdravotných poisťovniach). Z uvedeného vyplýva, že správca konkurznej podstaty nemôže prijímať poistné, príp. uplatňovať na úrade nárok na poistné, lebo okrem toho, že ide o verejné financie v majetku štátu, nemôže vykonávať verejné zdravotné poistenie. Uvedené finančné prostriedky, s ktorými zdravotné poisťovne hospodária, by v prípade ich zahrnutia do konkurznej podstaty, nezostali v systéme zdravotného poistenia a neboli by použité na účel viazaný v zákone o zdravotných poisťovniach.

Pre úplnosť považoval odvolací súd za potrebné zaujať stanovisko k otázke ročného zúčtovania poistného plateného štátom na základe § 19 ods. 16 zákona o zdravotnom poistení, ktoré za rok 2008 vykonal správca konkurznej podstaty.

Platenie poistného je upravené v § 15 zákona o zdravotnom poistení, podľa ktorého sa poistné platí formou preddavkov na poistné (§ 16) a zúčtováva sa v ročnom zúčtovaní poistného (§ 19). Splatnosť preddavku na poistné, ktorého platiteľom je štát, vyplýva z § 17 ods. 8 zákona o zdravotnom poistení, podľa ktorého tento preddavok poukazuje ministerstvo zdravotníctva na účet zdravotnej poisťovne do 20. dňa príslušného kalendárneho mesiaca vo výške vypočítanej podľa § 16 ods. 2 písm. e) zákona o zdravotnom poistení.

Nezodpovedá preto skutočnosti záver prvostupňového súdu, ako aj žalobcu, že pohľadávka úpadcu (predtým EZP) na zaplatenie nedoplatku na poistnom, vznikla z vykonávania verejného zdravotného poistenia v období od januára 2008 do apríla 2008 a bola zistená z ročného zúčtovania. Názor žalobcu, podľa ktorého žiadny právny predpis neustanovuje, že momentom vyhlásenia konkurzu na majetok zdravotnej poisťovne zanikajú pohľadávky zdravotnej poisťovne vzniknuté z vykonávania verejného zdravotného poistenia, prípadne že sa takéto pohľadávky stanú nevymáhateľnými, nie je pre posúdenie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného rozhodujúci a právne významný.

Predovšetkým je potrebné rozlišovať pohľadávky na poistnom vyplývajúce z neodvedených preddavkov na poistné a pohľadávky na poistnom vyplývajúce z neodvedeného nedoplatku na poistnom. Pokiaľ štát prostredníctvom ministerstva zdravotníctva platil poistné formou preddavkov na poistné za uvedené mesiace v roku 2008 riadne a včas (čo ani nebolo spochybňované) nevznikla spoločnosti EZP pohľadávka na poistnom vyplývajúca z neodvedených preddavkov na poistné.

Pohľadávka na poistnom, vyplývajúca z neodvedeného nedoplatku na poistnom môže vzniknúť až po uplynutí roka, za ktorý sa realizuje ročné zúčtovanie, a to po vykonaní ročného zúčtovania poistného. Ročné zúčtovanie je však možné vykonať len za celý rok, pretože sa pri ňom vychádza zo súboru údajov a skutočností, ktoré sa zisťujú za celý kalendárny rok. Pôjde predovšetkým o prípady tzv. súbehov, kedy poistenec spĺňa formálne znaky poistenca štátu, avšak zároveň poberá príjmy ako zamestnanec, príp. ako samostatne zárobková činná osoba. Počas roka, v rámci kalendárneho mesiaca, sa teda nemôžu vylúčiť poistenci, ktorí budú vyradení spomedzi poistencov štátu z dôvodu ich príjmov, lebo výšku príjmov za celý kalendárny rok nemôžu v priebehu roka poznať.

Pokiaľ žalobca poukazoval na § 15 ods. 1 zákona o zdravotnom poistení a namietal, že povinnosť platiť poistné v roku 2008 vznikla pro futuro, (a teda, že ak poistenec štátu v roku 2008 prestal byť poistencom štátu a stal sa zamestnancom, samostatne zárobkovo činnou osobou alebo poistencom podľa § 11 ods. 2 zákona o zdravotnom poistení, táto skutočnosť platila pro futuro, do budúcnosti, nie však do minulosti, teda za obdobie, v ktorom takáto osoba bola poistencom štátu a štát bol podľa § 11 ods. 8 zákona o zdravotnom poistení povinný za takúto osobu platiť poistné) treba uviesť, že ani uvedený názor žalobcu nezodpovedá zákonu.

Z ustanovenia § 11 ods. 9 zákona o zdravotnom poistení vyplýva, že štát bol platiteľom poistného aj za osoby, uvedené v § 11 ods. 8 písm. a) až i), k), p) a q) uvedeného zákona (teda za klasických poistencov štátu ako študentov, dôchodcov a pod.), aj keď sa tieto osoby zamestnali, začali podnikať, príp. mali iné príjmy, ak ich vymeriavací základ, príjem, príp. ich úhrn nepresiahli zákonom stanovenú hranicu za obdobie, v ktorom sa považovali za osoby podľa § 11 ods. 8 písm. a) až i), k), p) a q) zákona o zdravotnom poistení. Práve skutočnosť, či osoba spĺňa predpoklady, aby štát za ňu platil poistné, najmä posúdenie a zistenie, či mala príjmy nepresahujúce zákonom stanovenú hranicu, možno zistiť len v rámci ročného zúčtovania, a to buď za celé obdobie kalendárneho roka, ak bola osoba počas celého roka osobou uvedenou v § 11 ods. 8 písm. a) až i), k), p) a q) zákona o zdravotnom poistení a ak ňou nebola za celé obdobie, tak za pomernú časť obdobia, za ktoré bola osobou uvedenou v § 11 ods. 8 písm. a) až i), k), p) a q) zákona o zdravotnom poistení.

Ďalej je potrebné poznamenať, že ročné zúčtovanie poistného plateného štátom za predchádzajúci kalendárny rok mohla v zmysle § 19 ods. 16 zákona o zdravotnom poistení vykonať len zdravotná poisťovňa. Ide o činnosť v rámci vykonávania verejného zdravotného poistenia, lebo štát preniesol na zdravotnú poisťovňu povinnosť vykonať ročné zúčtovanie poistného plateného štátom. Za rok 2008 sa ho EZP v konkurze nemohla zúčastniť, lebo momentom zániku platnosti povolenia na vykonávanie verejného zdravotného poistenia EZP vypadla zo systému verejného zdravotného poistenia. Ak prostriedky z poistného sú verejnými prostriedkami v majetku štátu, tak vymáhanie nedoplatku na poistnom je hospodárením s verejnými prostriedkami, ktoré bolo zverené len zdravotnej poisťovni, a preto by ani ročné zúčtovanie poistného plateného štátom vykonané správcom konkurznej podstaty úpadcu EZP nemalo žiadny význam.

Z uvedených dôvodov najvyšší súd dospel k záveru, že rozhodnutie žalovaného v spojení s prvostupňovým rozhodnutím je v súlade so zákonom, a preto napadnutý rozsudok Krajského súdu v B. pre nesprávne právne posúdenie veci zmenil (§ 220 OSP) a žalobu ako nedôvodnú zamietol.

54. ROZHODNUTIE

Stanovisko Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny SR je interným normatívnym aktom orgánu verejnej správy, ktorý nemôže založiť vznik právnej povinnosti pre sociálne odkázanú osobu. Obsah stanoviska nebol publikovaný v Zbierke zákonov a nezakladá preto sociálne odkázanej osobe práva ani povinnosti a jeho dodržanie od nej nemožno vynucovať a vyvodzovať z jej konania protiprávnosť.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. mája 2013, sp. zn. 7 Sžso 14/2012)

Krajský súd v B. B. rozsudkom z 11. januára 2012 podľa § 250j ods. 1 OSP zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia z 23. septembra 2011, ktorým žalovaný zmenil prvostupňové rozhodnutie svojej pobočky v B. z 10. januára 2008 tak, že podľa § 45 ods. 4 zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o peňažných príspevkoch“) žalobcovi zastavil výplatu peňažného príspevku na osobnú asistenciu s účinnosťou od 1. októbra 2007 do 30. apríla 2008.

V odôvodnení uviedol, že rozhodnutie žalovaného zodpovedá zákonu. Stanovisko žalovaného, podľa ktorého doklady o úkonoch za osobnú asistenciu, ktoré predkladal žalobca, museli umožňovať spätnú kontrolu opodstatnenosti vyplácania peňažného príspevku, teda museli dostatočne dokumentovať, či išlo o také úkony osobných asistentov (druh a rozsah), pre ktoré bol priznaný príspevok, či úkony poskytujú rodinní príslušníci, lebo len vymedzený okruh občanov mohol vykonávať osobnú asistenciu v rozsahu určenom zákonom a len pri taxatívne určených činnostiach. Žalovaný podľa názoru súdu správne posudzoval splnenie hmotnoprávnych podmienok pre trvanie výplaty peňažného príspevku podľa zákona č. 195/1998 Z. z., o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnej pomoci“), pričom správne postupoval podľa zákona o peňažných príspevkoch, ktorý bol účinný v čase rozhodovania, lebo pre daný prípad zákon v prechodných a záverečných ustanoveniach neupravoval iný postup.

O náhrade trov konania krajský súd rozhodol s poukazom na § 250k ods. 1 OSP tak, že neúspešnému žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca odvolanie. Namietal, že krajský súd sa nevysporiadal so všetkými námietkami, ktoré vzniesol v konaní. Tvrdil, že zastaveniu výplaty jeho peňažného príspevku došlo neoprávnene lebo zákon, upravujúci predkladanie dokladov potrebných na priznanie finančného príspevku na osobnú asistenciu platný v rozhodnom období, neupravoval formu ani spôsob a ani obsah podkladov na vyúčtovanie. Tiež namietal, že žalovaný zastavil výplatu príspevku už od októbra 2007, pričom prvostupňový správny orgán rozhodol až 10. januára 2008. Žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a žalobe vyhovel.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žiadal rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť ako vecne správny. Zdôraznil, že žalobca výkazy o odpracovaných hodinách osobnej asistencie nevyplňoval vecne správne tak, aby obsahovali potrebné náležitosti o rozsahu poskytovania osobnej asistencie. Uviedol, že žalobcu listom z 13. júna 2007 vyzval na doplnenie výkazu za mesiac máj 2007 a výzvou prevzatou žalobcom 27. augusta 2007 na doplnenie výkazu za mesiac júl 2007. Podaním z 3. augusta 2007 bolo žalobcovi zaslané stanovisko Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny B. z 27. júla 2007 s priloženým vzorom, kde bolo uvedené, čo má obsahovať výkaz.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

Podľa § 22 ods. 1, 2, 4, 5 až 7, 9, 11 až 13 zákona o peňažných príspevkoch fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá je podľa komplexného posudku vypracovaného podľa § 15 ods. 1 odkázaná na osobnú asistenciu, možno poskytovať peňažný príspevok na osobnú asistenciu, ak sa osobná asistenciu vykonáva pri činnostiach uvedených v prílohe č. 4.

Peňažný príspevok na osobnú asistenciu možno poskytovať najskôr od 6. roku veku do dovŕšenia 65. roku veku fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím. Po dovŕšení 65. roku veku možno tento príspevok

poskytovať, len ak bol fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím poskytovaný pred dovŕšením 65 rokov veku.

Peňažný príspevok na osobnú asistenciu nemožno poskytovať, ak osobnú asistenciu vykonáva manžel, manželka, rodičia alebo fyzická osoba, ktorá prevzala dieťa do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov na základe rozhodnutia súdu, alebo fyzická osoba, ktorú súd ustanovil za opatrovníka³⁴⁾ fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, deti, starí rodičia, vnuci, súrodenci, nevesta, zať, svokor, svokra, ak tento zákon neustanovuje inak. Peňažný príspevok na osobnú asistenciu nemožno poskytovať fyzickej osobe, ktorej sa poskytuje opatrovanie podľa § 40 alebo opatrovateľská služba podľa osobitného predpisu.^{1a)}

Peňažný príspevok na osobnú asistenciu možno poskytovať aj vtedy, ak činnosti uvedené v prílohe č. 4 v bodoch 1. až 6., v bode 9., v bode 13.4., v bode 13.5., v bode 13.6., v bode 13.7. a v bode 15. vykonávajú fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím fyzické osoby uvedené v odseku 4, okrem rodičov dieťaťa od šiesteho roku veku do dosiahnutia jeho plnoletosti, fyzickej osoby, ktorá prevzala také dieťa do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov na základe rozhodnutia súdu a fyzickej osoby, ktorú súd ustanovil za opatrovníka fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím.

Osobný asistent môže vykonávať osobnú asistenciu za podmienok uvedených v odseku 5 len v ročnom rozsahu hodín osobnej asistencie určenom v komplexnom posudku, najviac 1460 hodín ročne.

Peňažný príspevok na osobnú asistenciu sa poskytuje vo výške, ktorá zodpovedá ročnému rozsahu osobnej asistencie určenej v eurách. Výška peňažného príspevku na osobnú asistenciu sa zníži o sumu zvýšenia dôchodku pre bezvládnosť vyplatenú za celý kalendárny rok.

Ak príjem fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím je vyšší ako štvornásobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu ustanoveného osobitným predpisom,²⁹⁾ od príjmu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím sa odpočíta suma štvornásobku sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu ustanoveného osobitným predpisom.²⁹⁾ Ak tento rozdiel je nižší ako rozsah osobnej asistencie určenej v eurách, výška peňažného príspevku na osobnú asistenciu sa rovná rozdielu týchto dvoch súm. Ak rozdiel medzi príjmom fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím a štvornásobkom sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu ustanoveného osobitným predpisom²⁹⁾ je vyšší ako rozsah osobnej asistencie určenej v eurách, peňažný príspevok na osobnú asistenciu sa neprizná; odseky 7 a 8 platia rovnako.

Peňažný príspevok na osobnú asistenciu sa vypláca mesačne na základe predloženého výkazu o odpracovaných hodinách osobnej asistencie za predchádzajúci kalendárny mesiac.

Peňažný príspevok na osobnú asistenciu sa vypláca fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím alebo na základe písomného súhlasu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím agentúre osobnej asistencie, ak fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím má s touto agentúrou uzatvorenú zmluvu o pomoci pri vykonávaní administratívnych úkonov, ktorej obsahom je aj vyplatenie odmeny osobnému asistentovi.

Ak sa fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím poskytuje zdravotná starostlivosť v zdravotníckom zariadení dlhšie ako 30 dní, rozsah hodín osobnej asistencie určený na kalendárny rok sa zníži rozhodnutím o rozsah hodín osobnej asistencie určených pre činnosti uvedené v prílohe č. 4 prvom bode až ôsmom bode, desiatom bode, štrnástom bode a sedemnástom bode, pripadajúci na každý deň pobytu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím v zdravotníckom zariadení, ktorý presahuje 30 dní.

Podľa § 58 ods. 15 zákona o sociálnej pomoci (účinného do 1. januára 2009), peňažný príspevok na osobnú asistenciu sa vypláca mesačne podľa počtu hodín osobnej asistencie, ktoré osobný asistent odpracoval v predchádzajúcom mesiaci pre občana s ťažkým zdravotným postihnutím. Občan s ťažkým zdravotným postihnutím je povinný predložiť podklady za každý mesiac príslušnému orgánu na vyúčtovanie, najneskôr do piateho dňa nasledujúceho mesiaca. Príslušný orgán vyplatí peňažný príspevok na osobnú asistenciu najneskôr do 15 dní od predloženia vyúčtovania.

Podľa § 103 ods. 1 zákona o sociálnej pomoci občan je povinný na výzvu príslušného orgánu, obce, samosprávneho kraju alebo zariadenia sociálnych služieb osvedčiť skutočnosť rozhodujúce na poskytovanie sociálnej služby, na poskytovanie peňažného príspevku na kompenzáciu alebo peňažného príspevku za opatrovanie, ich výšku alebo výplatu, a to v lehote do ôsmich dní odo dňa doručenia výzvy, ak príslušný orgán

neurčil dlhšiu lehotu. Ak občan nevyhovie výzve v určenej lehote, možno poskytovanie sociálnej služby, výplatu peňažný príspevok na kompenzáciu alebo peňažný príspevok za opatrovanie zastaviť, ak bol vo výzve na tento následok upozornený.

Z o d ô v o d n e n i a :

Zo spisov vyplýva, že žalobcovi ako občanovi s ťažkým zdravotným postihnutím bol podľa § 58 zákona o sociálnej pomoci priznaný peňažný príspevok na osobnú asistenciu s účinnosťou od 1. marca 2002. Prvostupňový správny orgán žalovaného rozhodnutím z 10. januára 2008 odňal žalovanému príspevok na osobnú asistenciu a zastavil jeho výplatu s účinnosťou od 1. októbra 2007. Rozhodnutie obsahovalo správne právne poučenie, podľa ktorého odvolanie nemá odkladný účinok.

Na základe včas podaného odvolania žalobcu žalovaný zmenil prvostupňové rozhodnutie svojej pobočky v B. z 10. januára 2008 tak, že podľa § 45 ods. 4 zákona o peňažných príspevkoch žalobcovi zastavil výplatu peňažného príspevku na osobnú asistenciu s účinnosťou od 1. októbra 2007 do 30. apríla 2008 na tom skutkovom základe, že napriek výzve, obsahujúcej poučenie o povinnosti žalobcu oznamovať žalovanému údaje, potrebné pre posúdenie trvania nároku na dávku a jej výšku, ako aj nároku na jej výplatu, žalobca odmietol vyplňovať vo výkaze o poskytnutých sociálnych službách konkrétne údaje o jednotlivých úkonoch sociálnej asistencie. Podľa názoru žalovaného bez poznania uvedených údajov nebolo možné zistiť, či osobná asistencia bola skutočne poskytnutá, hoci táto okolnosť má vplyv na výšku poskytnutého príspevku.

Z obsahu administratívneho spisu súd zistil, že žalovaný prestal žalovanému vyplácať peňažný príspevok na osobnú asistenciu od mesiaca október 2007.

Odvolací súd tiež zistil, že žalobca prevzal list žalovaného z 28. novembra 2006, obsahujúci usmernenie o vyplňaní výkazov o odpracovaných hodinách osobného asistenta, s inštrukciou, aby vo výkazoch za mesiac november 2006 až za apríl 2007 uvádzal nielen hodiny odpracované osobným asistentom, ale aj popis vykonávaných činností. Vo výkaze za mesiac máj 2007 žalobca však vyznačil len počet hodín za jednotlivé dni odpracované osobným asistentom.

Žalovaný listom z 13. júna 2007, ktorý prevzal žalobca 20. júna 2007, odporučil žalobcovi postup vo vyplňovaní výkazov o odpracovaných hodinách (vysvetlivky k vyplňovaniu výkazov).

Žalobca vo výkazoch za jún 2007 a júl 2007 uvádzal vo výkazoch opäť len hodiny odpracované osobným asistentom.

Ďalší list žalovaného zo 16. augusta 2007, doručený žalobcovi 24. augusta 2007, obsahoval stanovisko Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny B. z 27. júla 2007 o vyplňaní výkazov s tým, že bude postupovať v zmysle uvedeného stanoviska.

Žalovaný opäť listom z 21. augusta 2007, prevzatým žalobcom 27. augusta 2007, vyzval žalobcu uvádzať v mesačných výkazoch o odpracovaných hodinách osobného asistenta, aké činnosti osobnej asistencie vykonal osobný asistent, počet odpracovaných hodín osobnej asistencie za obdobie kalendárneho mesiaca, v akom konkrétnom čase počas dňa osobný asistent vykonával osobnú asistenciu s tým, že ak v lehote do 5. septembra 2007 a následne pri predkladaní podkladov na vyúčtovanie podľa § 58 ods. 15 zákona o sociálnej pomoci nevyhovie tejto výzve, bude s poukazom na § 103 ods. 2 cit. zákona výplata peňažného príspevku na osobnú asistenciu zastavená.

Z uvedeného je zrejmé, že žalobca bol vyzvaný, aký obsah má byť uvedený vo výkazoch o odpracovaných hodinách osobného asistenta a súčasne bol upozornený aj na následky nesplnenia tejto výzvy, na zastavenie výplaty peňažného príspevku.

Pre posúdenie dôvodnosti odvolania žalobcu musel však odvolací súd vyriešiť otázku, či zo znenia § 58 ods. 15 zákona o sociálnej pomoci alebo z iného ustanovenia zákona vyplýva občanovi s ťažkým zdravotným postihnutím povinnosť predložiť príslušnému poskytovateľovi peňažného príspevku podklady o poskytovaní osobnej asistencie v príslušnom mesiaci tak, ako ich žalovaný požadoval, v lehote do piatich dní nasledujúceho mesiaca a či tieto údaje boli skutočne rozhodujúce pre trvanie nároku na dávku a jej výplatu.

Predovšetkým odvolací súd zdôrazňuje, že podľa článku 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. V dôsledku tejto skutočnosti síce mohlo Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny vydať všeobecne záväznú smernicu, upravujúcu náležitosti výkazov o poskytnutí úkonov osobnej asistencie, táto smernica však nemohla obsahovať taký záväzný pokyn pre občana s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorý je poberateľom peňažného príspevku na osobnú asistenciu, ktorý nemá podklad v zákone. Oznamovanie požadovaných skutočností prekračuje rámec zákona a nevyplýva z neho. V zmysle článku 2 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky však nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá.

Z § 103 ods. 1 zákona o sociálnej pomoci vyplýva povinnosť občana, ktorému bol priznaný peňažný príspevok na kompenzáciu (na osobnú asistenciu) v lehote do ôsmich dní od doručenia výzvy osvedčiť skutočnosť, rozhodujúce na poskytovanie tohto príspevku, ich výšku alebo výplatu. Údaje, ktoré žalovaný na základe smernice svojho ústredného orgánu od žalobcu požadoval, však neboli pre nárok na dávku a trvanie nároku na jej výplatu rozhodujúce.

Predpokladom poskytovania príspevku bola odkázanosť občana s ťažkým zdravotným postihnutím, ktoré skúmal žalovaný na základe posúdenia zdravotného stavu žalobcu a po posúdení jeho sociálnych pomerov.

Len vtedy, ak sa zmenili okolnosti, rozhodujúce pre trvanie nároku na peňažný príspevok, mohol žalovaný príspevok odňať a jeho výplatu zastaviť. Skutočnosť, že žalobca vo výkazoch o poskytovaní osobnej asistencie nepostupoval podľa smernice ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny však za okolností, ktoré bol žalobca povinný osvedčiť, považovať nemožno.

Pre posúdenie rozsahu poskytnutej asistencie postačovalo posúdenie obsahu zmluvy o poskytovaní osobnej asistencie, uzavretej medzi žalobcom a jeho osobným asistentom, ktorá sa v administratívnom spise nachádza a ktorá obsahuje aj vymedzenie konkrétnych činností osobnej asistencie. Rovnako sa v spise nachádza aj výkaz o rozsahu poskytnutej osobnej asistencie za každý mesiac sporného obdobia, ktorý podpísal asistent aj žalobca. Tento výkaz je dostatočne konkrétny a v prípade, ak by služby osobnej asistencie asistent neposkytoval, nebolo by v záujme žalobcu, aby ho podpísal a žalovanému predložil. Uvedené údaje sú podľa názoru odvolacieho súdu dostačujúce pre posúdenie, či osobnú asistenciu asistent poskytuje a v akom rozsahu. Tvrdenie žalovaného, že požadované údaje o konkretizácii poskytnutých úkonov osobnej asistencie slúžia na kontrolu, či asistenčné služby sú skutočne poskytované, preto nie je pre posúdenie nároku na dávku a jej výplatu rozhodujúce. Aj bez poznania týchto skutočností totiž žalovaný na základe zmluvy o osobnej asistencii a predloženého výkazu, obsahujúceho údaj o časovom období vykonávania asistencie môže posúdiť, či osobná asistencia bola poskytnutá a v akom rozsahu. Navyše pravdivosť vyplnenia požadovaných údajov nemal žalovaný možnosť kontrolovať, preto jeho tvrdenie, že mu majú slúžiť na kontrolu poskytnutých služieb nemôže zodpovedať skutočnosti.

Ustanovenia zákona o sociálnej pomoci oprávňovali žalovaného zastaviť vyplácanie peňažného príspevku len vtedy, ak občan so zdravotným postihnutím po doručení výzvy napriek poučeniu o následkoch jej nedodržania neosvedčil skutočnosť, rozhodujúce na poskytovanie tohto príspevku, jeho výšku alebo výplatu. Takúto osvedčovaciu povinnosť mal však príjemca dávky len vo vzťahu k tým skutočnostiam, ktoré podmieňovali existenciu nároku na dávku, jej výšku alebo jej výplatu. Smernica Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky je interným normatívnym aktom orgánu verejnej správy, a preto nemôže založiť vznik právnej povinnosti pre sociálne odkázanú osobu. Obsah smernice nebol publikovaný v Zbierke zákonov. Nezakladá preto sociálne odkázanej osobe práva ani povinnosti a jej dodržanie od nej nemožno vynucovať a vyvodzovať z jej konania protiprávnosť. Možno len pripomenúť, že obdobnú právnu situáciu riešilo už rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu zo 7. decembra 1935, číslo (Rc)199924/35.

K námietke žalobcu uvedenej v odvolaní odvolací súd poznamenáva, že zákon o sociálnej pomoci síce podrobne neustanovuje aké podklady majú byť uvádzané vo výkazoch za účelom vyúčtovania peňažného príspevku, ale v danom prípade žalovaný svoje požiadavky na vyplňanie výkazov voči žalobcovi vzniesol vo výzve a súčasne mu predložil svoje stanovisko a dôvody takéhoto postupu.

Hoci žalobca vo výkazoch o odpracovaných hodinách osobného asistenta za mesiace august 2007 až december 2007, január 2008 až apríl 2008 uvádzal len počet hodín, ktoré osobný asistent odpracoval za každý deň v mesiaci a konkrétny čas, počas ktorého osobný asistent túto činnosť vykonával, vo vyššie uvedených výkazoch neopomenul svoju zákonnú povinnosť osvedčiť skutočnosť, rozhodujúce pre vznik, zmenu alebo zánik nároku na dávku a jej výplatu. Podmienky pre odňatie príspevku na osobnú asistenciu preto neuvedením

rozpisu jednotlivých činností asistenta v mesačných výkazoch neboli splnené. Rovnako nebol dôvod na zastavenie výplaty dávky, lebo nárok na ňu trval.

Navyše odvolací súd pripomína, že len po zániku nároku na dávku mohol žalovaný rozhodnúť o odňatí dávky a až následne mohol zastaviť jej výplatu. Žalovaný výplatu dávky zastavil bez toho, aby dávka bola odňatá, preto faktické zastavenie jej výplaty neodôvodňovalo jej spätné odňatie v súlade s právom.

Odvolací súd sa preto nestotožnil s právnym názorom súdu prvého stupňa, že požiadavka žalovaného uvádzať konkrétne činnosti, ktoré odpracoval osobný asistent vychádza z úlohy správneho orgánu uloženej v § 58 zákona o sociálnej pomoci, resp. § 20 a nasl. zákona o peňažných príspevkoch, sledovať skutočnosti, ktoré boli podkladom pre priznanie tohto peňažného príspevku na kompenzáciu.

Z uvedeného je zrejmé, že zo strany žalovaného nedošlo k splneniu zákonných podmienok pre zastavenie výplaty peňažného príspevku na osobnú asistenciu v období za október 2007 až za apríl 2008 podľa § 103 ods. 2 zákona o sociálnej pomoci.

Vzhľadom na to, že zákon o sociálnej pomoci dňom 31. decembra 2008 stratil účinnosť a dňom 1. januára 2009 nadobudol účinnosť zákon o peňažných príspevkoch, podľa § 66 (prechodných a záverečných ustanovení) vzťahuje sa tento zákon aj na peňažný príspevok na osobnú asistenciu poskytnutý zákonom o sociálnej pomoci. Zákon o peňažných príspevkoch v § 45 ods. 7 obdobne ako zákon o sociálnej pomoci upravuje zákonné podmienky zastavenia výplaty peňažného príspevku na kompenzáciu. Žalovaný zastavil vyplácanie peňažného príspevku na osobnú asistenciu podľa zákona o peňažných príspevkoch, ale bez splnenia podmienok pre takýto postup, preto nerozhodol v súlade so zákonom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok súdu prvého stupňa, ktorý dospel k záveru o zákonnosti rozhodnutia žalovaného o zastavení výplaty peňažného príspevku na osobnú asistenciu za október 2007 až za apríl 2008, zmenil tak, že žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie podľa § 220 OSP.

55.
ROZHODNUTIE

Jednorazová mzda za dlhoročnú prácu nemusí byť so zreteľom na všetky okolnosti a podmienky jej výplaty považovaná za plnenie poskytnuté v súvislosti so skončením pracovného pomeru podľa § 138 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a môže byť plnením, ktoré sa nezahŕňa do vymeriavacieho základu zisteného podľa § 84 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. augusta 2013, sp. zn. 7 So 95/2012)

Krajský súd v K. rozsudkom z 18. apríla 2012 zamietol žalobu o preskúmanie rozhodnutia z 21. apríla 2010, ktorým žalovaná zamietla odvolanie žalobkyne a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky v K. zo 4. februára 2008 o priznaní jednorazového vyrovnania vo výške 749 571 Sk za poškodenie zdravia v dôsledku choroby z povolania, zistenej 31. augusta 2007 pánovi E. T., nar. X. decembra XXXX a zomrelému X. novembra XXXX.

Súd prvého stupňa považoval za vecne správny postup žalovanej, ktorá do vymeriavacieho základu za rok 2005 pre výpočet jednorazového vyrovnania nezapočítala jednorazovú podnecujúcu odmenu, priznanú nebohému manželovi žalobkyne podľa čl. III časti 3 kolektívnej zmluvy USS K. s.r.o, na roky 2004 až 2007. Uviedol, že žalovaná nepochybila, keď potvrdila rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa o vyplatení jednorazového vyrovnania vo výške 749 571 Sk, nebohému manželovi žalobkyne E. T. podľa § 90 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), lebo podľa § 138 ods. 2 zákona o sociálnom poistení sa do vymeriavacieho základu nezapočítavajú plnenia poskytnuté zamestnávateľom po skončení pracovného pomeru. Podnecujúca odmena bola takýmto plnením, preto ju do vymeriavacieho základu nebolo možné započítať.

Proti rozsudku krajského súdu podala včas odvolanie žalobkyňa. Tvrdila, že výška jednorazovej úrazovej dávky bola vypočítaná nesprávne, lebo do vymeriavacieho základu pre jej výpočet nebola zahrnutá podnecujúca odmena, ktorá je podľa jej názoru príjmom podľa § 138 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, ktorý do vymeriavacieho základu patrí. Žiadala, aby odvolací súd zrušil rozsudok krajského súdu ako aj rozhodnutie žalovanej a vrátil jej vec na nové konanie a rozhodnutie.

Žalovaná žiadala napadnuté rozhodnutie krajského súdu ako vecne správne potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 250ja v spojení s § 246c OSP preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 138 ods. 1, 2 zákona o sociálnom poistení vymeriavací základ zamestnanca, ak tento zákon neustanovuje inak, je

a/ príjem zamestnanca za vykonanú prácu, ktorý podlieha dani z príjmov fyzických osôb podľa osobitného predpisu a funkčný plat zamestnanca, ktorý je dočasne vyslaný na vykonávanie štátnej služby do cudziny, zamestnanca, ktorý vykonáva prácu vo verejnom záujme v zahraničí a zahraničného spravodajcu slovenského rozhlasu a slovenskej televízie určený v eurách pred jeho prepočtom platovým koeficientom alebo objektivizovaným platobným koeficientom,

b/ príjem zamestnanca, ktorý nepodlieha dani z príjmu fyzických osôb, pretože tak ustanovujú predpisy o zamedzení dvojitého zdanenia a podiel na zisku vyplatený obchodnou spoločnosťou alebo družstvom zamestnancovi bez účasti na základnom imaní tejto spoločnosti alebo družstva a

c/ náhrada mzdy za dovolenku na zotavenie, náhrada mzdy za sviatok, náhrada mzdy pri prekážkach v práci podľa osobitného predpisu.

Do vymeriavacieho základu zamestnanca sa nezahŕňa odstupné, odchodné, cestovné náhrady, výnosy z kapitálových podielov alebo obligácií, náhrada za pracovnú pohotovosť, náhrada za služobnú pohotovosť,

náhrada za pohotovosť, príplatok za pohotovosť, príspevky zo sociálneho fondu, príspevky na doplnkové dôchodkové sporenie, životné poistenie a účelové sporenie zamestnanca, ktoré platí zamestnávateľ za zamestnanca, príjem zamestnanca v súvislosti s používaním motorového vozidla na služobné účely, odmeny podľa osobitných predpisov v oblasti priemyselných práv, odmeny vyplácané pri pracovných jubileách, životných jubileách a plnenia poskytované zamestnávateľom zamestnancovi zo zisku po zdanení okrem podielu na zisku vyplateného obchodnou spoločnosťou alebo družstvom zamestnancovi bez účasti na základnom imaní tejto spoločnosti alebo družstva, plnenia poskytnuté zamestnávateľom po skončení pracovného pomeru, služobného pomeru, štátnozamestnaneckého pomeru a náhrada príjmu počas dočasnej pracovnej neschopnosti.

Zo spisov vyplýva, že žalovaná zamietla odvolanie žalobkyne a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky v K. zo 4. februára 2008 o priznaní jednorazového vyrovnania vo výške 749 571 Sk, za poškodenie zdravia v dôsledku choroby z povolania, zistenej 31. augusta 2007 pánovi E. T., nar. X. decembra XXXX a zomrelému X. novembra XXXX, lebo do výpočtu denného vymeriavacieho základu pre výpočet výšky jednorazového finančného odškodnenia jej manžela (ktorý po uplatnení nároku na dávku zomrel skôr, ako bolo o dávke právoplatne rozhodnuté) nezapočítala sumu 883 402 Sk, ktorá mu bola vyplatená ako mzda za dlhoročnú prácu.

Pre posúdenie správnosti jej postupu musel súd skúmať otázku, či zákon o sociálnom poistení umožňuje, aby táto suma bola do vymeriavacieho základu zahrnutá.

Z ustanovenia § 138 ods. 1 zákona o sociálnom poistení vyplýva, ktoré druhy odmien za vykonanú prácu možno zohľadniť pri určení vymeriavacieho základu.

V § 138 ods. 2 toho istého zákona sú taxatívne vymedzené plnenia, ktoré do vymeriavacieho základu zahrnúť nemožno. Medzi plneniami, ktoré sú takto z výpočtu vymeriavacieho základu vylúčené, je výslovne uvedené aj plnenie, poskytnuté zamestnancovi zamestnávateľom po skončení pracovného pomeru.

Z obsahu čl. III časti 3 kolektívnej zmluvy USS K., s.r.o, na roky 2004 až 2007 súd zistil, že u zamestnancov, ktorí skončia pracovný pomer vzájomnou dohodou z dôvodov odlišných, ako sú uvedené v článku III.4.1 tejto kolektívnej zmluvy, ktorí majú menej ako 2 roky do dosiahnutia riadneho dôchodkového veku a v USS a v obchodných spoločnostiach USS odpracovali viac ako 10 rokov, bude vyplatená jednorazová mzda za dlhoročnú prácu vo výške, zodpovedajúcej dobe trvania pracovného pomeru v USS. Takéto plnenie bolo druhom vernostného pôžitku, ktorý patril zamestnancovi po skončení zamestnania (ešte okrem odchodného).

Nebohý manžel žalovanej podmienky pre poskytnutie takejto jednorazovej odmeny splnil a zamestnávateľ mu ju pri skončení zamestnania vyplatil vo výške 883 402 Sk.

Napriek skutočnosti, že mu z uvedenej odmeny bola zrazená daň, neznamená samotná táto skutočnosť, že mu uvedené plnenie možno zahrnúť do výpočtu vymeriavacieho základu, lebo jednorazová odmena za dlhoročnú prácu má rovnaký charakter ako odstupné, odchodné, cestovné náhrady, výnosy z kapitálových podielov alebo obligácií, náhrada za pracovnú pohotovosť, náhrada za služobnú pohotovosť, náhrada za pohotovosť, príplatok za pohotovosť, príspevky zo sociálneho fondu, príspevky na doplnkové dôchodkové sporenie, životné poistenie a účelové sporenie zamestnanca, ktoré platí zamestnávateľ za zamestnanca, príjem zamestnanca v súvislosti s používaním motorového vozidla na služobné účely, odmeny podľa osobitných predpisov v oblasti priemyselných práv, odmeny vyplácané pri pracovných jubileách, životných jubileách a plnenia poskytované zamestnávateľom zamestnancovi zo zisku po zdanení okrem podielu na zisku vyplateného obchodnou spoločnosťou alebo družstvom zamestnancovi bez účasti na základnom imaní tejto spoločnosti alebo družstva, plnenia poskytnuté zamestnávateľom po skončení pracovného pomeru, služobného pomeru, štátnozamestnaneckého pomeru a náhrada príjmu počas dočasnej pracovnej neschopnosti, lebo nie je odmenou za vykonanú prácu, ale plní úlohu vernostného pôžitku, poskytovaného po skončení pracovného pomeru ako dobro, poskytované zamestnancom bez ohľadu na množstvo a kvalitu vykonanej práce.

Rovnako, ako uviedol Najvyšší súd Slovenskej republiky už v rozsudku z 30. novembra 2009, sp. zn. 4Sžso/21/2009, aj v tomto konaní jednorazovú mzdu za dlhoročnú prácu, ktorú vyplatil zamestnávateľ – USS K. pri skončení pracovného pomeru svojmu zamestnancovi vo výške 883 402 Sk, považuje súd so zreteľom na všetky okolnosti a podmienky jej výplaty za plnenie poskytnuté v súvislosti so skončením pracovného pomeru podľa § 138 ods. 2 zákona o sociálnom poistení. Ide teda o plnenie, ktoré sa nezahŕňa do vymeriavacieho základu zisteného podľa § 84 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení. Postup žalovanej, ktorá

v danom prípade uvedené plnenie nezahrnula do vymeriavacieho základu, rozhodného pre určenie výšky jednorazového odškodnenia, zodpovedal zákonu.

Žalovaná preto nepochybila, keď do vymeriavacieho základu nároku na jednorazové odškodnenie, nezapočítala sumu 883 402 Sk a jej postup zodpovedá § 138 ods. 2 zákona o sociálnom poistení.

Z uvedených dôvodov odvolací súd považoval námietky žalobkyne za nedôvodné. Navyše zdôrazňuje, že rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a Európskeho súdneho dvora (ďalej len „ESD“), na ktoré žalobkyňa poukazovala v konaní, nie sú v danej veci právne relevantné a priamo aplikovateľné, lebo riešia problematiku pracovnoprávných vzťahov z iného aspektu, ako je posudzovanie vymeriavacieho základu pre potreby výpočtu úrazovej renty. Vo veci Case 21/81 Eileen Garland c/a British Rail Engineering Ltd., rovnako ako vo veci Case 262/88, Barber c/a Gardien Royal Assurence Group rieši ESD otázku nároku na platové náležitosti z hľadiska možnej diskriminácie medzi pohlaviami, a to aj bez ohľadu na zánik pracovnoprávneho vzťahu. Nerieši však otázku, či v prípade špecifickej úpravy vo vnútroštátnom zákonodarstve je možná právna úprava, podľa ktorej sa do výšky vymeriavacieho základu nezahrňujú také benefity, ktoré nepredstavujú odmenu za vykonanú prácu. Odvolací súd preto dospel k záveru, že ak pre účely posudzovania nárokov v sociálnej oblasti bol špecifickým spôsobom upravený spôsob výpočtu vymeriavacieho základu pre výpočet úrazovej renty, potom vymedzenie platu tak, ako to požaduje žalobkyňa, nemožno v danej veci použiť.

Možno len pripomenúť, že aj keď je zamestnávateľ povinný poskytovať zamestnancovi za vykonanú prácu mzdu, ani podľa § 118 ods. 2 Zákonníka práce sa za mzdu nepovažuje (okrem ďalších vymenovaných plnení) iné plnenie poskytované zamestnancovi v súvislosti so zamestnaním podľa tohto zákona, osobitných predpisov, kolektívnej zmluvy alebo pracovnej zmluvy, ktoré nemá charakter mzdy. Nárokové plnenie (dobro resp. benefit) pre bývalého zamestnanca, ktoré je v kolektívnej zmluve v časti III. 4 – odstúpné a organizačné zmeny označené ako jednorazová mzda za dlhoročnú prácu nemožno (napriek zavádzajúcemu označeniu) posudzovať ako mzdu, lebo vyjadruje odplatu za zotrvanie v zmluvnom vzťahu v pracovnom pomere a nie odmenu za vykonanú prácu. Z uvedeného dôvodu nemá oporu v zákone (ani v rozhodnutiach ESLP alebo ESD) tvrdenie žalobkyne, že jednorazová mzda za dlhoročnú prácu, je svojou podstatou súčasťou mzdy, ktorá sa započítava do vymeriavacieho základu pre výpočet renty. Ak bolo z uvedeného plnenia odvodené poistné v rozpore so zákonom, potom zamestnávateľ mohol v súlade so zákonom žiadať o jeho vrátenie, ale prípadné vrátenie neoprávnene odvodeného poistného nemení spôsob výpočtu vymeriavacieho základu.

Právo žalobkyne na spravodlivý súdny proces nebolo porušené tým, že zákon vymedzil kritériá pre posúdenie plnení, ktoré sa započítavajú pre zistenie vymeriavacieho základu, lebo takýmto vymedzením žiadna zo strán nezískala v konaní o rente výhodu, ako sa mylne domnieva žalobkyňa. Navyše porušenie princípu rovnosti zbrani žalobkyňa nepreukázala.

Vo zvyšku odvolací súd poukazuje na vecne správny a dostatočne odôvodnený obsah písomného vyhotovenia rozsudku súdu prvého stupňa, s ktorým sa odvolací súd stotožnil.

Odvolací súd preto rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správny (§ 246c v spojení s § 219 OSP).

Odvolací súd náhradu trov konania účastníkom nepriznal, lebo žalobkyňa nebola v konaní úspešná a žalovaná nárok na ich náhradu nemá.

56. ROZHODNUTIE

I. Zo žiadneho zákonného ustanovenia nevyplýva, že výživné nemožno plniť dobrovoľne bez súdneho rozhodnutia a že prijatie dobrovoľne poskytnutého výživného nie je uplatnením zákonného nároku.

II. Žiadosť o dávku v hmotnej núdzi preto nemožno zamietnuť len na základe skutočnosti, že žiadateľ o dávku nepredložil orgánu verejnej správy také doklady, ktorých predloženie zákon výslovne neukladá.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. apríla 2013, sp. zn. 7 Sžso 15/2012)

Krajský súd v P. rozsudkom z 13. januára 2012, zrušil rozhodnutie žalovaného zo 6. júna 2011 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Účastníkom náhradu trov konania nepriznal. Uviedol, že žalovaný nezistil dostatočne skutočný stav veci, lebo riadne neskúmal, či žalobkyňa uplatnila nárok na výživné na svoje maloleté dieťa od jeho otca. Právny názor žalovaného, podľa ktorého dôkazom o tejto skutočnosti môže byť len rozsudok, súdom schválená dohoda o výživnom alebo potvrdenie o prebiehajúcom súdnom spore o výživné, považoval súd prvého stupňa za nesprávny.

Protí tomuto rozsudku podal žalovaný odvolanie. V odvolaní namietal, že v správnom konaní dostatočne zistil skutočný stav veci a vec správne právne posúdil, preto dôvod na zrušenie jeho rozhodnutia neexistoval. Navrhol preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť a preskúmané rozhodnutie potvrdiť ako vecne správne.

Žalobkyňa žiadala rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s v spojení s § 246c OSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolaniu žalovaného nemožno vyhovieť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Zo spisov vyplýva, že žalobkyňa požiadala súd prvého stupňa o preskúmanie rozhodnutia žalovaného zo 6. júna 2011, ktorým bola zamietnutá žiadosť žalobkyne o poskytnutie pomoci v hmotnej núdzi s odôvodnením, že žalobkyňa nepreukázala, či otec jej maloletého dieťaťa prispieva na jeho výživu a nedoložila ani výšku výživného.

Podľa právneho názoru žalovaného mohla žalobkyňa svoje majetkové pomery preukázať len právoplatným rozsudkom súdu o výživnom, súdom schválenou dohodou o výživnom, alebo potvrdením súdu, že prebieha konanie o určení výživného na jej maloleté dieťa, lebo len takto mohla svoje zákonné nároky uplatniť.

Súd prvého stupňa však tento právny názor žalovaného nepovažoval za vecne správny, a preto uvedené rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa v celom rozsahu a podľa § 219 ods. 2 OSP poukazuje na jeho vecne správne odôvodnenie.

K obsahu odôvodnenia ešte odvolací súd uvádza, že žalovaný dostatočne nezistil, či žalobkyňa uplatnila svoje zákonné nároky, medzi ktoré patrí aj výživné na maloleté dieťa. Zhodne ako súd prvého stupňa, aj odvolací súd zastáva právny názor, že zákon nevymedzuje striktné dôkazné prostriedky na preukázanie uvedenej skutočnosti. Zo žiadneho zákonného ustanovenia nevyplýva, že výživné nemožno plniť dobrovoľne bez súdneho rozhodnutia, a že prijatie dobrovoľne poskytnutého výživného nie je uplatnením zákonného nároku. V usporiadaných rodinných pomeroch sa vyživovacia povinnosť nevníma ako zákonná, aj keď ňou zostáva a pravidlom je dobrovoľné plnenie vyživovacej povinnosti k dieťaťu v potrebnom rozsahu (pozri: Edmund Horváth a Erik Varga „Komentár k Zákonu o rodine č. 36/2005“). Len v prípade, pokiaľ to tak z rôznych dôvodov nie je, je potrebné súdne rozhodnutie, ktoré je z uvedeného dôvodu deklaratórne. Vo väčšine prípadov dochádza k plneniu vyživovacej povinnosti k maloletým deťom dobrovoľne a súd rozhoduje len v prípade, ak sú vzťahy medzi rodičmi navzájom, alebo medzi rodičmi a deťmi narušené tak, že rodič dobrovoľne svoju vyživovaciu povinnosť neplní. Preukázať, že rodič dobrovoľne svoju vyživovaciu povinnosť plní, možno aj

inými spôsobmi (napr. vzájomnou dohodou rodičov o výške výživného, výpisom z účtu povinného, dokladmi o zaplatení výživného a pod.), ktoré môžu mať dokonca väčšiu dôkaznú hodnotu ako prípadné potvrdenie o prebiehajúcom súdnom spore o výživnom. Žiadosť o dávku v hmotnej núdzi preto nemožno zamietnuť len na základe skutočnosti, že žalobkyňa nepredložila žalovanému doklady, ktoré od nej žiadal, hoci ich predloženie zákon výslovne žalobkyni neukladá. Tým, že žalovaný žiadosť žalobkyne zamietol práve z uvedeného dôvodu, sťažil sociálnu situáciu žalobkyne aj jej maloletého dieťaťa. Ustálením spornej praxe žalovaného by navyše dochádzalo k zbytočnému zaťažovaniu súdov bez toho, aby medzi rodičmi existoval spor o vyživovacej povinnosti a jej výške.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto odvolanie žalovaného nepovažoval za dôvodné a opätovne poukazuje na dôvody rozsudku súdu prvého stupňa s ktorými súhlasí, lebo ich pokladá za vecne správne a vyčerpávajúce. Z uvedeného dôvodu rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1, 2 OSP potvrdil ako vecne správny.

Odvolací súd úspešnej žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, lebo v odvolacom konaní jej trovy nevznikli a neúspešný žalovaný nárok na náhradu trov konania nemá.

57.

ROZHODNUTIE

I. Okolnosť, že navrhovateľovi bol starobný dôchodok po dovŕšení dôchodkového veku podľa zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov už raz priznaný, vylučuje možnosť vzniku ďalšieho nároku na taký istý druh dôchodku (starobný dôchodok) podľa neskoršieho zákona o sociálnom poistení.

II. Navrhovateľ má však nárok na zvýšenie starobného dôchodku za doby zamestnania, ktoré neboli zhodnotené pre nárok a výšku starobného dôchodku, pričom o zvýšení rozhodne orgán, ktorý rozhodol o priznaní starobného dôchodku.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. novembra 2011, sp. zn. 9 So 134/2010)

Krajský súd v B.B. rozsudkom z 31. augusta 2010 potvrdil rozhodnutie odporkyne zo 14. decembra 2009, ktorým podľa § 65 a § 82 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) navrhovateľovi od 31. decembra 2007 priznala starobný dôchodok v sume 2726 Sk mesačne za 13,5864 rokov dôchodkového poistenia v rokoch 1958, 1959, 1961, 1962, 1965, 1966 a 1999 až 2007.

V odôvodnení rozsudku uviedol, že navrhovateľ sa domáhal, aby mu pre výšku starobného dôchodku bolo započítaných aj 10 rokov z celkových 35 rokov započítaných v systéme Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, v ktorom mu na výšku dôchodku postačovalo 25 rokov. Krajský súd považoval za preukázané, že navrhovateľ splnil podmienky vzniku nároku na starobný dôchodok podľa § 65 zákona o sociálnom poistení od 31. decembra 2007. Ďalej na základe potvrdenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky z 28. apríla 2006 považoval za preukázané, že navrhovateľovi bol od 4. augusta 1999 priznaný starobný dôchodok podľa §§ 132 a 133 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“), ktorý bol od 1. júla 2002 prekvalifikovaný na výsluhový dôchodok podľa § 125 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 328/2002 Z.z.“). Z dôvodu, že navrhovateľ je poberateľom dvoch dôchodkov podľa rôznej právnej úpravy, pričom pre každý bola zhodnotená rôzna doba dôchodkového poistenia, podľa názoru krajského súdu požiadavka navrhovateľa, aby zo zhodnenej doby poistenia pre výsluhový dôchodok mu bola započítaná časť doby aj pre novo priznaný starobný dôchodok, nemá oporu v zákone. Súčasne považoval za nedôvodnú požiadavku navrhovateľa na ustanovenie znalca na účely preverenia výšky starobného dôchodku.

Rozsudok krajského súdu napadol včas podaným odvolaním navrhovateľ a žiadal, aby ho odvolací súd zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie, tak z dôvodu nesprávneho právneho záveru, ako aj z dôvodu nevykonania navrhnutých dôkazov potrebných na zistenie rozhodujúcich skutočností. Namietol, že ak mu bolo ministerstvom vnútra pre dôchodkovú dávku uznaných 35 rokov v I. kategórii, teda minimálne 10 rokov nad limit, potom by (spolu s uvedenou dobou nad 25, resp. nad 20 rokov) získal v civilnom zamestnaní viac ako 22 rokov a preto by výška jeho starobného dôchodku mala byť vyššia. Krajskému súdu nič nebránilo vyžiadať si od ministerstva vnútra odborné vyjadrenie. Bez uvedenia bližších dôvodov sa odvolával na Dohovor o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach č. 128 (79/1991 Zb.).

Odporkyňa žiadala, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu bez pojednávania v súlade s § 250 ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že nie sú dané podmienky na jeho potvrdenie.

Z odôvodnenia:

Podľa § 65 ods.1 a 2 zákona o sociálnom poistení v znení platnom do 31. decembra 2007 poistenec má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 10 rokov a dovŕšil dôchodkový vek. Dôchodkový vek je 62 rokov veku poistenca, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 259 ods.1 zákona o sociálnom poistení v konaniach o zmene sumy dávky za obdobie pred 1. januárom 2004 sa rozhodne podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003.

Podľa § 261 ods. 3 zákona o sociálnom poistení poistencovi, ktorému vznikol nárok na výplatu starobného dôchodku pred 1. januárom 2004, zvyšuje sa starobný dôchodok za obdobie dôchodkového poistenia získané po 31. decembri 2003 do 31. júla 2006 ak tento zákon neustanovuje inak,

a) bez poberania tohto dôchodku alebo jeho časti podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003,

b) počas poberania tohto dôchodku alebo jeho časti za každých 90 dní dôchodkového poistenia o 0,75% priemerného mesačného zárobku, z ktorého sa vymeral starobný dôchodok.

Podľa § 261 ods. 4 zákona o sociálnom poistení obdobie dôchodkového poistenia získané po 31. decembri 2003 do 31. júla 2006 uvedené v odseku 3 písm. a/ sa považuje za zamestnanie podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003.

Podľa § 2931 ods.1 zákona o sociálnom poistení starobný dôchodok priznaný v sume určenej podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, sa zvyšuje za obdobie dôchodkového poistenia získané po 31. júli 2006 podľa § 66 ods. 2 až 9.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o nároku navrhovateľa na starobný dôchodok podľa zákona o sociálnom poistení.

Z dávkového spisu odporkyne vyplýva, že navrhovateľ žiadosťou z 20. decembra 2007 požiadal odporkyňu o priznanie starobného dôchodku od 31. decembra 2007.

Odporkyňa pred rozhodnutím o nároku na starobný dôchodok navrhovateľa podľa zákona o sociálnom poistení nezistila v dostatočnom rozsahu skutočný stav vecí a mylne vychádzala z predpokladu, že navrhovateľovi bol priznaný výsluhový dôchodok.

Podľa potvrdenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky z 28. apríla 2006 navrhovateľovi bol od 4. augusta 1999 priznaný starobný dôchodok podľa §§ 132 a 133 zákona o sociálnom zabezpečení, ktorý bol podľa § 125 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z. z. prekvalifikovaný od 1. júla 2002 na výsluhový dôchodok, pričom pre nárok na starobný dôchodok mu boli zhodnotené doby zamestnania (resp. služby) od 4. augusta 1962 do 25. septembra 1964, od 3. októbra 1965 do 29. apríla 1965, od 6. júla 1966 do 22. októbra 1967, od 30. októbra 1967 do 3. augusta 1999.

Zákon o sociálnom zabezpečení, účinný pred 1. januárom 2004, bol všeobecným predpisom sociálneho zabezpečenia, ktorý sa vzťahoval aj na policajtov. Až od 1. júla 2002 došlo k čiastočnému vylúčeniu policajtov zo všeobecného systému sociálneho zabezpečenia, a to na účely ich výsluhového zabezpečenia, ale iba za dobu ich služby v policajnom zbore.

Podľa § 125 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z. z. starobné dôchodky policajtov, ak ich služobný pomer trval najmenej 15 rokov, na ktoré vznikol nárok podľa doterajších predpisov a tento nárok trvá ku dňu účinnosti tohto zákona, sa odo dňa účinnosti tohto zákona považujú za výsluhové dôchodky podľa tohto zákona vo výške, v akej patrili ku dňu účinnosti tohto zákona, ak sú k tomuto dňu vyplácané orgánom sociálneho zabezpečenia ministerstva.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že starobný dôchodok navrhovateľa, priznaný podľa §§ 132 a 133 zákona o sociálnom zabezpečení a ku dňu účinnosti zákona č. 328/2002 Z. z. (1. januára 2002), vyplácaný orgánom sociálneho zabezpečenia ministerstva vnútra je naďalej starobným dôchodkom, nie je výsluhovým dôchodkom priznaným podľa § 38 zákona č. 328/2002 Z. z.. Za výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z. sa iba považuje na účely jeho ďalšej výplaty z osobitného systému sociálneho zabezpečenia policajtov. Okolnosť, že navrhovateľovi bol starobný dôchodok po dovŕšení dôchodkového veku podľa zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov už raz priznaný, vylučuje možnosť vzniku ďalšieho nároku na taký istý druh dôchodku (starobný dôchodok) podľa neskoršieho zákona o sociálnom poistení.

Vzhľadom na uvedené navrhovateľovi nemožno priznať ďalší starobný dôchodok a z toho dôvodu je nedôvodná aj požiadavka navrhovateľa, aby mu boli pre nový nárok na starobný dôchodok podľa zákona sociálnom poistení započítané doby zamestnania pred 18. rokom veku a ďalšie doby zamestnania, ktoré mu už raz boli zhodnotené pre nárok a výšku starobného dôchodku, priznaného od 4. augusta 1999. Navrhovateľ má však nárok na zvýšenie starobného dôchodku za doby zamestnania, ktoré neboli zhodnotené pre nárok a výšku

jeho starobného dôchodku, priznaného od 4. augusta 1999 a za doby zamestnania po vzniku nároku na starobný dôchodok, teda od 4. augusta 1999 do 30. decembra 2007.

Starobný dôchodok bol navrhovateľovi priznaný a je vyplácaný útvarom ministerstva vnútra. Keďže odporkyňa nerozhodovala o priznaní starobného dôchodku a tento dôchodok navrhovateľovi ani nevypláca, nie je daná jej právomoc rozhodnúť ani o zvýšení starobného dôchodku za ďalšie doby zamestnania.

Odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnúť o nároku navrhovateľa na zvýšenie starobného dôchodku za nezhodnotenú dobu zamestnania pred vznikom nároku na starobný dôchodok a za dobu zamestnania po vzniku nároku na tento dôchodok (považovaný za výsluhový dôchodok) podľa § 259 ods. 1, § 263 ods. 3 a § 2931 ods.1 zákona o sociálnom poistení je tak ako v prípadoch uvedených v § 143d zákona č. 328/2002 Z. z. daná právomoc útvaru Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

Z uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odporkyne o priznaní starobného dôchodku navrhovateľovi nie je v súlade so zákonom. Rozsudok krajského súdu preto zmenil, rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

58. ROZHODNUTIE

Pre určenie nároku na odchodné a jeho výšku je rozhodujúca skutočná doba trvania služobného pomeru bez zvýšenia o tzv. zvýhodnené hodnotenie niektorých dôb služby.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. septembra 2012, sp. zn. 9 Sžso 74/2011)

Krajský súd v B. rozsudkom z 2. júna 2011 zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo dňa 8. júna 2010, ktorým bolo zamietnuté odvolanie žalobcu a potvrdené rozhodnutie Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia v B. zo dňa 19. apríla 2010, ktorým bolo žalobcovi podľa § 33 ods. 1 písm. c/, § 33 ods. 2, § 34 ods. 3 a § 36 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) priznané odchodné vo výške 2606,47 €.

Krajský súd považoval za preukázané, že služobný pomer žalobcu sa skončil dňa 25. februára 2010 na základe personálneho rozkazu riaditeľa personálneho úradu ozbrojených síl SR z 8. februára 2010. Na základe výkazu doby trvania služobného pomeru krajský súd zistil, že žalobcov služobný pomer profesionálneho vojaka ku dňu skončenia služobného pomeru trval v obdobiach od 3. apríla 1986 do 31. marca 1998 ako základná vojenská služba, od 1. decembra 1995 do 31. januára 1997 ako ďalšia štátna služba, od 18. októbra 2000 do 17. novembra 2000 ako zdokonaľovacia služba a od 27. novembra 2000 do 25. februára 2010 ako dočasná štátna služba, spolu toto obdobie predstavuje 12 rokov, 5 mesiacov a 27 dní. Žalobca namietal, že v „Návrhu na prepustenie profesionálneho vojaka zo služobného pomeru“ je uvedené, že služobný pomer trval 15 rokov, 11 mesiacov a 21 dní a že posúdenie nároku na odchodné a jeho výšku je rozhodujúca práve táto doba. Túto námietku krajský súd nepovažoval za opodstatnenú, lebo rozhodujúcim podkladom pre výšku odchodného sú hodnoverným spôsobom preukázané doby trvania služobného pomeru žalobcu u žalovaného, a to doklady o prijatí do služobného pomeru a jeho ukončení, ktoré sú súčasťou osobného spisu žalobcu. Žalobca inú dobu trvania služobného pomeru než tú, ktorá je vykázaná v osobnom spise, nepreukázal a ani nenamielal. Krajský súd preto rozhodnutie žalovaného považoval za zákonné.

Rozsudok krajského súdu napadol žalobca včas podaným odvolaním. Namielal, že odvolací správny orgán nevyužil všetky možnosti na svoje tvrdenie, že „sa jedná o inú zrejmu nesprávnosť, t.j. zrejmu chybu v písaní alebo chybu v počtoch spôsobenú vecne príslušným spracovateľom predmetného návrhu na prepustenie zo služobného pomeru profesionálneho vojaka“. K potvrdeniu, vyvráteniu alebo objasneniu výpočtu času trvania služby 15 rokov, 11 mesiacov a 21 dní, si nevyžiadal stanovisko spracovateľa a predkladateľa návrhu na prepustenie zo dňa 11. decembra 2009. Skutočnosť, že išlo o správny výpočet času trvania služby nad 15 rokov potvrdil i Personálny úrad Generálneho štábu ozbrojených síl Slovenskej republiky L. M. v Personálnom rozkaze riaditeľa personálneho úradu z 8. februára 2010. Podľa názoru žalobcu malo byť do času trvania služby pre účely výpočtu výsluhového dôchodku a odchodného jednoznačne priznané obdobie 15 rokov, 11 mesiacov a 21 dní. Žiadal preto, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a žalobcovi v prípade úspechu priznal trovy právneho zastupovania v odvolacom konaní vo výške 75,48 €.

Žalovaný žiadal rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť. Poukázal na to, že žalobca v odvolaní k meritu veci neuviedol žiadne nové skutočnosti alebo dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Dĺžka trvania služobného pomeru je preukázaná jednoznačne Výkazom doby trvania služobného pomeru z 25. februára 2010, ktorý žalobca 25. februára 2010 podpísal. Z výkazu doby trvania služobného pomeru vyplýva, že žalobcov služobný pomer profesionálneho vojaka ku dňu skončenia služobného pomeru podľa započítateľných dôb služobného pomeru na účely výsluhového zabezpečenia bol v I. časti výkazu vykázaný takto: základná vojenská služba od 3. apríla 1986 do 31. marca 1988 v trvaní 1 rok, 11 mesiacov, 28 dní, ďalšia štátna služba od 1. decembra 1995 do 31. januára 1997 v trvaní 1 rok, 2 mesiace, 0 dní, zdokonaľovacia služba od 18. októbra 2000 do 17. novembra 2000 v trvaní 0 rokov, 1 mesiac, 0 dní a dočasná štátna služba od 27. novembra 2000 do 25. februára 2010 v trvaní 9 rokov, 2 mesiace 29 dní, spolu celkovo v trvaní 12 rokov, 5 mesiacov a 27 dní. V časti II. Výkazu – zvýhodnene započítateľné doby výkonu funkcií a služieb je evidovaná žalobcova doba výkonu služby v zahraničí v zmysle § 59 ods. 1 písm. c/ zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, podľa ktorého sa na vznik nároku na výsluhový príspevok, výsluhový dôchodok a invalidný výsluhový dôchodok doba výkonu služby v zahraničí započítava zvýhodnene tak, ako to vo svojej pôsobnosti ustanovil minister obrany Slovenskej republiky rozkazom o zvýhodnenom započítaní doby výkonu služby. Za dobu výkonu služby v zahraničí uvedenú vo výkaze doby trvania služobného pomeru v časti II. sa žalobcovi súhrnne započítala doba v trvaní 1

rok, 4 mesiace a 2 dni. S poukazom na uvedené započítateľné doby na účely výsluhového zabezpečenia v žalobcovom prípade sú súhrnne evidované preukázané doby v trvaní 13 rokov, 9 mesiacov a 29 dní. Zvýhodnene započítavaná doba však nemá vplyv na odchodné, pretože pri vymeraní odchodného je zvýhodnený zápočet výkonu služby vylúčený. Z uvedených dôvodov žalovaný navrhol, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 33 ods. 2 zákona odchodné podľa odseku 1 patrí policajtovi alebo profesionálnemu vojakovi, ak jeho služobný pomer trval najmenej päť rokov, vo výške jednonásobku základu podľa § 60 a zvyšuje sa za každý ďalší skončený rok trvania služobného pomeru o jednu polovicu základu podľa § 60, najdlhšie však do 30 rokov trvania služobného pomeru.

Podľa § 59 ods. 1 zákona minister môže vo svojej pôsobnosti ustanoviť, že sa na vznik nároku na výsluhový príspevok, výsluhový dôchodok a invalidný výsluhový dôchodok započítava zvýhodnene

- a) doba výkonu funkcií výkonných letcov,
- b) doba výkonu funkcií osobitnej povahy alebo osobitného stupňa nebezpečnosti,
- c) doba výkonu služby v zahraničí,
- d) doba výkonu mimoriadnej služby v čase vojny alebo vojnového stavu.

Podľa § 59 ods. 2 zákona minister môže vo svojej pôsobnosti ustanoviť rozsah zvýhodneného započítania podľa odseku 1, najviac však dvojnásobkom skutočnej doby výkonu týchto funkcií.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného o priznaní výšky odchodného, pre výšku ktorého žalovaný zhodnotil reálnu, skutočnú dobu trvania profesionálnej služby žalobcu, evidovanú vo výkaze doby trvania služobného pomeru na účely výsluhového zabezpečenia.

Medzi účastníkmi konania bola sporná výška odchodného za dobu trvania služobného pomeru, keď žalobca tvrdil, že žalovaný mu na účely odchodného mal započítať dobu trvania služobného pomeru v počte 15 rokov 11 mesiacov a 21 dní tak, ako bolo uvedené v návrhu na prepustenie zo služobného pomeru zo dňa 11. decembra 2009 a nie iba 12 ukončených rokov.

Z citovaných ustanovení vyplýva, že zvýhodnené započítanie dôb služobného pomeru podľa § 59 zákona je možné len na účely posúdenia vzniku nároku na výsluhový príspevok, výsluhový dôchodok a invalidný výsluhový dôchodok, nie však na účely odchodného. Rozhodujúcim podkladom pre výšku odchodného sú preukázané doby trvania služobného pomeru žalobcu.

Žalobca dňa 25. februára 2010 bez akýchkoľvek pripomienok a výhrad vlastnoručne podpísal výkaz doby trvania služobného pomeru na účely výsluhového zabezpečenia, v ktorom sú pod bodom I. vykázané doby trvania služobného pomeru s uvedením druhu služby, doby služby od-do s konkretizáciou rokov, mesiacov a dní trvania služby. Pod bodom II. výkazu sa uvádzajú zvýhodnene započítateľné doby výkonu funkcií. Práve uvedený výkaz je hodnoverným a námietkami žalobcu nespochybným podkladom pre výpočet a určenie výšky odchodného žalobcu.

Ani v správnom konaní ani v konaní súdnom žalobca netvrdil, že by vykonával službu vojaka v iných obdobiach ako sú vykázané v jeho osobnom spise (viď uvedené vyššie). Žalobca si pritom musí byť sám vedomý, v ktorých dobách skutočne vykonával vojenskú službu. Námietka žalobcu o nesprávnom určení doby trvania služobného pomeru bez hodnoverného preukázania ďalšej doby trvania služobného pomeru je preto právne irelevantná a na tejto skutočnosti by nemohla zmeniť ani prípadná výpoveď žalobcom spomínaného spracovateľa návrhu na jeho prepustenie zo služobného pomeru.

Nesprávne uvedená doba služby v návrhu na prepustenie nie je pre posúdenie nároku na odchodné a jeho výšku podstatná. Rozhodujúce je skutočné trvanie služobného pomeru bez zvýšenia o tzv. zvýhodnené hodnotenie niektorých dôb služby. Pokiaľ žalobca namietal, že správnosť vykázania doby služby v návrhu na prepustenie zo služobného pomeru je potvrdená personálnym rozkazom č. 697 z 8. februára 2010, toto jeho

tvrdenie nie je pravdivé, lebo odôvodnenie personálneho rozkazu sa týka len dôvodu prepustenia podľa § 72 ods. 1 písm. o/ zákona.

Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd sa stotožnil s právnym záverom krajského súdu, že preskúvaným rozhodnutím žalovaného správneho orgánu nedošlo k porušeniu zákona a v plnom rozsahu sa pripája k dôvodom uvedených v rozsudku súdu prvého stupňa, ktoré si v plnom rozsahu osvojuje a v podrobnostiach na ne odkazuje. Odvolací súd nezistil dôvody, ktoré by spochybnili vecnú správnosť rozsudku, a preto ho podľa § 219 ods. 1, 2 OSP potvrdil.

59. ROZHODNUTIE

Náhrada vyplatená policajtovi za nevyčerpanú riadnu dovolenku nie je služobným príjmom, ktorý má byť zahrnutý do vymeriavacieho základu na určenie výšky odchodného.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. novembra 2012, sp. zn. 9 Sžso 83/2011)

Krajský súd v B. rozsudkom z 11. mája 2011 zrušil rozhodnutie žalovaného z 24. júna 2009 a aj rozhodnutie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, sekcie ľudských zdrojov, odboru sociálneho zabezpečenia z 3. apríla 2009, vec mu vrátil na ďalšie konanie a žalobcovi nepriznal právo na náhradu trov konania.

V odôvodnení uviedol, že rozhodnutím z 24. júna 2009 žalovaný zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové rozhodnutie Odboru sociálneho zabezpečenia Sekcie ľudských zdrojov Ministerstva vnútra Slovenskej republiky z 3. apríla 2009, ktorým bolo žalobcovi priznané odchodné. Žalobca sa žalobou domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného a vrátenia veci na ďalšie konanie, keď namietal, že do súčtu mesačných služobných plátov na účely výpočtu základu na výpočet odchodného podľa § 60 ods. 1 a 3 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 328/2002 Z. z.“) mu nebol zahrnutý služobný plat, ktorý mu patril za nevyčerpanú dovolenku za rok 2008. Poukázal na ustanovenie § 84 ods. 3 zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 73/1998 Z. z.“), ktorý konkretizuje, že služobný plat tvoria zložky služobného príjmu uvedené v ods. 2 písm. a/ až m/, o/ až r/, ktoré špecifikuje všetky legálne zložky služobného príjmu policajta, ale pojem náhrada, prípadne náhrada za nevyčerpanú dovolenku nepozná. Krajský súd mal za preukázané, že služobný pomer žalobcu, ako príslušníka Policajného zboru Slovenskej republiky skončil uvoľnením podľa § 191 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z. z. 31. decembra 2008 a že príjmovovo najlepším ukončeným kalendárnym rokom v období posledných desiatich ukončených kalendárnym rokov pred dňom skončenia služobného pomeru bol u žalobcu rok 2008. Žalobca do 31. decembra 2008 nemohol vyčerpať riadnu dovolenku za rok 2008, preto mu vznikol nárok na služobný príjem za nevyčerpanú dovolenku vo výške jeho služobného platu. Služobný príjem za nevyčerpanú riadnu dovolenku patril žalobcovi ku dňu 31. decembra 2008, a preto tento príjem mal byť zahrnutý do základu na určenie poistného na nemocenské zabezpečenie a výsluhové zabezpečenie v roku 2008. Súd sa nestotožnil s právnym záverom správnych orgánov, že služobný plat poskytnutý žalobcovi, ako náhrada za nevyčerpanú dovolenku, nie je súčasťou služobného platu rozhodného na zistenie základu pre výpočet odchodného a z toho dôvodu rozhodnutie žalovaného, ako aj rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. O náhrade trov konania krajský súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 OSP a žalobcovi náhradu trov konania nepriznal, pretože mu žiadne trovy nevznikli.

Rozsudok krajského súdu napadol žalovaný včas podaným odvolaním. Namietol, že náhrada za nevyčerpanú dovolenku, ktorá sa poskytuje vo výške posledného služobného platu zodpovedajúceho času nevyčerpanej základnej dĺžky dovolenky, nie je zložkou služobného príjmu, ktoré sú uvedené pod ustanovením § 84 ods. 2 zákona č. 73/1998 Z. z. a podľa § 84 ods. 3 tohto zákona, táto náhrada za nevyčerpanú dovolenku nie je ani zložkou služobného platu, ktorú by bolo možné zaradiť do priemerného služobného platu rozhodného na zistenie základu na výpočet výsluhovej dávky – odchodného. Ustanovenie § 84 ods. 3 zákona č. 73/1998 Z. z., striktno stanovuje, ktoré zložky služobného príjmu tvoria služobný plat, pričom náhrada za nevyčerpanú dovolenku nie je ani súčasťou zložiek služobného príjmu a dokonca ani zložkou služobného platu. Podľa jeho názoru je nezlučiteľné so zákonnými ustanoveniami, aby policajtovi, ktorý si nevyčerpal riadnu dovolenku z akýchkoľvek dôvodov v danom kalendárnom roku, mal byť dvojnásobne do základu na výpočet dávok výsluhového zabezpečenia – odchodného zahrnutý služobný plat, a to jeden služobný plat, ktorý mu bol vyplatený za riadne vykonanú službu a druhý ako náhrada za nevyčerpanú dovolenku v danom roku. V takom prípade by došlo k rozdielnemu výpočtu základu pre výpočet dávky výsluhového zabezpečenia – odchodného u policajta, ktorý si vyčerpal riadnu dovolenku v danom kalendárnom roku a u policajta, ktorý si nevyčerpal riadnu dovolenku z akýchkoľvek dôvodov, pričom takýto policajt by bol pri výpočte základu zvýhodnený. Z toho dôvodu navrhol, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil a žalobu zamietol.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného trval na tom, že za nevyčerpanú dovolenku mu bol vyplatený služobný plat a nie náhrada, pretože ak by išlo o náhradu ako právny pojem, musel by byť uvedený v V. časti zákona č. 73/1998 Z. z., ktorá upravuje platové náležitosti a ďalšie náležitosti. Podľa jeho názoru v zákone č. 73/1998 Z. z., ani v zákone č. 328/2002 Z. z., sa nenachádza žiadne ustanovenie, ktoré by určovalo,

že služobný plat za nevyčerpanú dovolenku sa nezahŕňa do základu pre výpočet odchodného. Žalobca sa stotožnil s odôvodnením rozsudku krajského súdu a navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu odvolania a v medziach žaloby bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolaniu žalovaného je potrebné vyhovieť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 60 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z. z. základ na výpočet výsluhového príspevku, odchodného, úmrtného, výsluhového dôchodku a invalidného výsluhového dôchodku policajta sa zistí z priemerného služobného platu podľa odseku 3 a u profesionálneho vojaka z priemerného služobného platu podľa odseku 5 v príjmovom najlepšom ukončenom kalendárnom roku v období posledných desiatich ukončených kalendárnych rokov pred dňom skončenia služobného pomeru, ak ďalej nie je ustanovené inak.

Z § 60 ods. 3 zákona č. 328/2002 Z. z. vyplýva, že priemerným mesačným služobným platom policajta je podiel súčtu mesačných služobných plátov okrem súčtu služobných plátov podľa § 6 ods. 2 prvej vety, ktoré mu patrili v príslušnom kalendárnom roku, a celkového počtu kalendárnych dní, za ktoré služobný plat v tomto roku patril, okrem počtu kalendárnych dní, za ktoré mu patril služobný plat podľa § 6 ods. 2 prvej vety vynásobený koeficientom 30,417; takto zistený priemerný mesačný služobný plat sa zaokrúhľuje na eurocenty smerom nahor.

Podľa § 84 ods. 2 zákona č. 73/1998 Z. z., príslušníkovi Policajného zboru v stálej štátnej službe za výkon štátnej služby patrí služobný príjem, ktorý tvoria tieto zložky:

- a) funkčný plat,
- b) prídavok za výsluhu rokov,
- c) hodnostný príplatok,
- d) rizikový príplatok,
- e) príplatok za riadenie,
- f) príplatok za zastupovanie alebo za výkon dočasne neobsadenej riadiacej funkcie,
- g) osobný príplatok,
- h) príplatok za štátnu službu v sťaženom a zdraví škodlivom pracovnom prostredí,
- i) príplatok za ovládanie a používanie cudzieho jazyka (ďalej len „jazykový príplatok“),
- j) príplatok za starostlivosť o prideleného služobného psa alebo služobného koňa,
- k) príplatok za starostlivosť a vedenie služobného cestného vozidla alebo motorového člna,
- l) príplatok za výkon potápačskej činnosti,
- m) príplatok za nerovnomernosť času služby,
- n) príplatok za výkon štátnej služby nad základný čas služby v týždni,
- o) príplatok členom posádok lietadiel a vrtuľníkov,
- p) odmena,
- r) doplatok k služobnému platu podľa § 287c.

Podľa § 84 ods. 2 zákona č. 73/1998 Z. z. služobný plat tvoria zložky služobného príjmu uvedené v odseku 1 písm. a/ až m/ a o/ až r/, a ak ide o príslušníka Policajného zboru, tvoria zložky služobného príjmu uvedené v odseku 2 písm. a/ až m/, o/ a r/. Ak ide o príplatky podľa § 98 ods. 1, §§ 99, 100 a 101 a peňažnú náhradu za služobnú pohotovosť podľa § 103 ods. 1, služobný plat policajta, okrem príslušníka Policajného zboru, tvoria zložky služobného príjmu uvedené v odseku 1 písm. a/ až m/. Ak ide o príplatok príslušníka Policajného zboru podľa § 98 ods. 2, služobný plat príslušníka Policajného zboru tvoria zložky služobného príjmu uvedené v odseku 2 písm. a/ až m/.

Podľa § 75 ods. 1, 2 a 3 zákona č. 73/1998 Z. z. policajt má za čas dovolenky nárok na služobný plat. Ak si policajt nemohol vyčerpať dovolenku alebo jej pomernú časť ani do konca nasledujúceho kalendárneho roka, patrí mu za nevyčerpanú dovolenku alebo za jej pomernú časť náhrada vo výške posledného služobného platu zodpovedajúceho času nevyčerpanej základnej dĺžky dovolenky.

Za posledný služobný plat podľa odseku 2 sa považuje služobný plat podľa § 84 ods. 1 písm. a/ až m/, a ak ide o príslušníka Policajného zboru podľa § 84 ods. 2 písm. a/ až m/, ktorý mal policajt priznaný v kalendárnom mesiaci, v ktorom mohol naposledy čerpať dovolenku. U policajta vyslaného na výkon štátnej

služby v zahraničí sa náhrada za nevyčerpanú dovolenku vypočíta zo služobného platu v eurách pred jeho vynásobením objektivizovaným platovým koeficientom.

Podľa § 75 ods. 4 zákona č. 73/1998 Z. z. výška náhrady pripadajúca na jeden deň dovolenky sa určí ako podiel mesačného služobného platu policajta podľa odseku 3 a koeficientu 30,417. Vypočítaná suma náhrady za nevyčerpanú dovolenku alebo jej časť sa zaokrúhľuje na 50 euro centov smerom nahor.

Pred rozhodnutím vo veci samej musel súd vyriešiť otázku, či náhrada za nevyčerpanú dovolenku je služobným platom, ktorý má byť zahrnutý do podielu súčtu mesačných služobných platov pre zistenie priemerného služobného platu ako základu na výpočet odchodného. Súd musel preto v konaní skúmať obsah pojmu služobný plat podľa § 60 ods. 3 zákona č. 328/2002 Z. z.

Ak podľa § 60 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z. z. základ na výpočet výsluhového príspevku, odchodného, úmrtného, výsluhového dôchodku a invalidného výsluhového dôchodku policajta sa zistí z priemerného služobného platu podľa odseku 3 v príjmovom najlepšom ukončenom kalendárnom roku v období posledných desiatich ukončených kalendárnych rokov pred dňom skončenia služobného pomeru, potom základom pre výpočet výsluhového príspevku boli mesačné služobné platy okrem súčtu služobných platov podľa § 6 ods. 2 prvej vety. Z uvedeného ustanovenia teda vyplýva, že náhrada za nevyčerpanú dovolenku do výpočtu výšky príplatku nemôže byť zahrnutá.

Pre takýto záver svedčí aj skutočnosť, že podľa § 75 ods. 1 a 2 zákona č. 73/1998 Z. z. za čas dovolenky má policajt nárok na služobný plat, avšak za nevyčerpanú dovolenku alebo za jej pomernú časť patrí policajtovi náhrada vo výške posledného služobného platu zodpovedajúceho času nevyčerpanej základnej dĺžky dovolenky. Táto skutočnosť znamená, že zákon rozlišuje medzi pojmom služobný plat (za čas čerpanej dovolenky) a pojmom náhrada služobného platu (za čas nevyčerpanej dovolenky). Tieto pojmy preto nemožno stotožňovať, čo vyplýva aj zo znenia § 75 ods. 3 a ods. 4 zákona č. 73/1998 Z. z., ktoré upravujú postup pri výpočte výšky náhrady platu za nevyčerpanú dovolenku.

Krajský súd dospel k nesprávnemu právnomu názoru, že náhrada vyplatená za nevyčerpanú riadnu dovolenku je služobným príjmom, ktorý mal byť zahrnutý do vymeriavacieho základu na určenie výšky odchodného, napriek tomu, že z vyššie citovaných zákonných ustanovení jednoznačne vyplýva, čo je služobným platom policajta a ktoré zložky služobného príjmu ho tvoria, pričom náhrada za nevyčerpanú dovolenku takouto zložkou nie je (§ 84 ods. 2, 3 zákona č. 73/1998 Z. z.) Táto časť jeho príjmu je len náhradou za to, že policajt nevyčerpal riadnu dovolenku, pričom len za riadne vyčerpanú dovolenku má policajt nárok na služobný plat. Ani náhrada za služobnú pohotovosť podľa § 103 zákona č. 73/1998 Z. z., určená percentom priznaného funkčného platu netvorí služobný plat.

V tejto súvislosti nemožno zohľadniť námietku žalobcu, poukazujúcu na ustanovenie § 76 zákona č. 73/1998 Z. z., podľa ktorého v prípade, ak sa skončí služobný pomer policajtovi po vyčerpaní dovolenky alebo jej časti, je povinný vrátiť služobný plat vyplatený za dovolenku alebo jej časť, na ktorú mu nevznikol nárok, pretože sa týka vrátenia služobného platu za čerpanú dovolenku.

Odvolačný súd považuje za potrebné poukázať na skutočnosť, že tento postup bol inak upravený u profesionálnych vojakov v období do 31. augusta 2005. V uvedenom čase profesionálni vojaci podľa § 119 zákona č. 370/1997 Z. z. v znení účinnom do 31. augusta 2005 mali za nevyčerpanú dovolenku nárok na služobný príjem, zodpovedajúci počtu dní nevyčerpanej riadnej dovolenky (a nie na náhradu služobného príjmu).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil tak, že žalobu zamietol podľa § 220 OSP, lebo neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

60. ROZHODNUTIE

Plynutie dvojmesačnej lehoty na podanie žaloby proti právoplatnému rozhodnutiu správneho orgánu, ktoré bolo predmetom konania o mimoriadnom opravnom prostriedku podľa Správneho poriadku, sa týmto konaním neprerušuje ani nezastavuje. Po jej márnom uplynutí súd už nemá právomoc na preskúmanie jeho zákonnosti a dôvodnosti žaloby, ktorá bola proti nemu podaná.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. novembra 2011, sp. zn. 9 Sžso 55/2011)

Krajský súd v N. uznesením z 12. marca 2010 zastavil konanie a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania.

V odôvodnení uviedol, že žalobca sa žalobou, doručenu súdu dňa 26. augusta 2010 domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 12. marca 2010, ktorým bolo odvolanie žalobcu zamietnuté a potvrdené rozhodnutie riaditeľa Colného úradu N. zo dňa 25. januára 2010 vo veci zvýšenia náhrady za stratu na služobnom plate. Rozhodnutie žalovaného z 12. marca 2010 žalobca prevzal dňa 25. marca 2010. Rozhodnutie žalovaného nenapadol žalobou podanou v zákonom stanovenej dvojmesačnej lehote od jeho doručenia (§ 250b ods. 1 OSP). Žaloba, doručená súdu až 26. augusta 2010, bola preto podaná oneskorene.

Proti uzneseniu krajského súdu podal žalobca včas odvolanie. Namietol, že dvojmesačná lehota na podanie žaloby v súlade s § 250i ods. 4 OSP začína plynúť po doručení rozhodnutia v mimoodvolacom správnom konaní, t.j. dňom 27. júna 2010, a preto tvrdil, že žalobu podal v zákonnej lehote. Za nepriame potvrdenie svojho názoru považoval konanie pri postúpení žaloby miestne nepríslušným krajským súdom krajskému súdu miestne príslušnému. Za ďalší vážny dôkaz potvrdzujúci jeho názor považoval samotné konanie Krajského súdu v N. v súlade s § 250e OSP, v zmysle ktorého ak nedôjde k vybaveniu žaloby spôsobom uvedeným v § 250d ods. 2 a 3, doručí súd žalovanému rovnopis žaloby. Tu poukazoval na to, že žalovaný bol krajským súdom vyzvaný, aby sa k žalobe písomne vyjadril, z čoho podľa žalobcu vyplýva, že nedôjde k vybaveniu žaloby spôsobom uvedeným v § 250d ods. 2 a 3, ale k jej doručeniu žalovanému. Nerozumel preto, ako mohol súd konanie zastaviť, keď žalovanému doručoval výzvu, čím rozhodol, že v zmysle § 250e OSP nedôjde k vybaveniu žaloby spôsobom uvedeným v § 250d ods. 2 a 3 OSP. Navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil ako vecne nesprávne.

Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu bez pojednávania v súlade s § 214 ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nemožno vyhovieť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 250b ods. 1 OSP žaloba sa musí podať do dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia správneho orgánu v poslednom stupni, pokiaľ osobitný predpis neustanovuje inak. Zameškание lehoty nemožno odpustiť. Podľa § 250i ods. 4 OSP ak rozhodnutie správneho orgánu bolo medzitým napadnuté protestom prokurátora, súd konanie o žalobe preruší až do jeho vybavenia; ak napadnuté rozhodnutie bolo zrušené alebo zmenené, súd konanie o žalobe zastaví. Obdobne sa postupuje, ak pred podaním žaloby na súd sa proti právoplatnému rozhodnutiu správneho orgánu podal mimoriadny opravný prostriedok.

Keďže zákon č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov neustanovuje inú lehotu na podanie žaloby, žalobca mal žalobu podať v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia žalovaného, teda najneskôr 25. mája 2010.

Z ustanovenia § 250i ods. 4 OSP vyplýva, že podanie mimoriadneho opravného prostriedku v správnom konaní má význam len na prerušenie už začatého súdneho konania. Súd teda môže prerušiť len konanie o včas podanej žalobe.

Podaním podnetu na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania teda vzniká povinnosť súdu prerušiť súdne konanie. Rieši sa tak možný stret rozhodnutia súdu a rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku. Všeobecná zákonná dvojmesačná lehota na podanie žaloby proti rozhodnutiu a postupu správneho

orgánu stanovená v § 250b ods. 1 OSP však musí byť zachovaná, inak je žaloba podaná oneskorene, lebo osobitný zákon pre daný prípad na podanie správnej žaloby odlišnú lehotu neurčuje. Žalobca sa preto mylne domnieva, že ustanovenie § 250i ods. 4 OSP nepripúšťa začatie konania pred súdom do skončenia konania o mimoriadnom opravnom prostriedku v správnom konaní.

K ostatným námietkam žalobcu súd uvádza, že išlo o štandardný postup súdu po začatí konania, so zameraním na skúmanie procesných podmienok (postúpenie vecí) a s prípravou pojednávania (výzva na vyjadrenie žalovaného k žalobe a predloženie administratívneho spisu), z ktorých však nemožno vyvodzovať právny záver o správnosti žalobcových tvrdení uvádzaných v žalobe. Navyše skutočnosť, či žaloba je alebo nie je podaná oneskorene, možno zistiť až z príslušných listinných dokladov, ktoré sú súčasťou administratívneho spisu, ktorý žalovaný predkladá na výzvu súdu.

Uplynutie dvojmesačnej lehoty na podanie žaloby proti právoplatnému rozhodnutiu žalovaného malo za následok, že súd už nemal právomoc na preskúmanie zákonnosti predmetného rozhodnutia.

Ako vyplýva z § 250b ods. 1 OSP, zmeškanie lehoty na podanie žaloby nemožno odpustiť. Krajský súd v N. sa už nemohol zaoberať tým, či námietky žalobcu v žalobe sú alebo nie sú dôvodné a rozhodol správne, keď konanie o žalobe zastavil.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd uznesenie krajského súdu o zastavení konania podľa § 219 OSP potvrdil.